

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2010 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKANVEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY(Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

02.11.2009

İ Ç İ N D E K İ L E R

- BÜTÇE VE KESİN HESAP KANUNU TASARILARININ TÜMÜ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞMELER

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	2
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	2
EMİN HALUK AYHAN (Denizli)	6
GÜROL ERGİN (Muğla).....	9
ESFENDER KORKMAZ (İstanbul).....	12
HASİP KAPLAN (Şırnak)	14
FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ).....	17
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	20
HARUN ÖZTÜRK (İzmir)	22
İKİNCİ OTURUM	25
MEHMET GÜNAL (Antalya).....	26
OSMAN KAPTAN (Antalya)	29
ERKAN AKÇAY (Manisa)	30
OSMAN DEMİR (Tokat).....	33
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	36
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya).....	36
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul).....	39
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya).....	43
MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli)	43
ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ).....	44
SORULAR VE CEVAPLAR.....	46
HASİP KAPLAN (Şırnak)	46
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	46
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	46
FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ).....	46
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya).....	47
NECDET BUDAK (Edirne).....	47
MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep)	47
Kapanma Saati: 18.21	53

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

2 Kasım 2009 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.15

BAŞKAN : Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ : Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

(Oturum, Başkan Vekili Recai Berber tarafından açıldı)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Maliye Bakanımız, Maliye Bakanlığımızın değerli bürokratları, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımız ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; hepimizi Başkanlık Divanı adına saygıyla selamlıyorum. 23'üncü Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın 3'üncü Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde bütçe ve kesin hesap kanunu tasarılarının tümü üzerinde görüşmeler vardır.

Gerçi, alınan karar gereği gruplar adına söz demiştik ama o herhâlde her bakanlıkla ilgili –ben tekrar baktım- her bakanlığın bütçesinin görüşmesini müteakip gruplar adına bir söz olacak.

Şimdi, toplantımıza geçmeden önce, herhâlde usul hakkında bir söz talebi var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Evet, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin değerli temsilcileri; usul hakkında söz istememin gerekçesini açıklayıp daha sonra buna ilişkin değerlendirmelerimi ifade edeceğim.

Doğru, daha önceki bütçe tasarılarının görüşülmesi sırasında da usul hakkında söz almıştım. Usul hakkında söz almamın nedeni, o bütçelerde söz almamın nedeni aynı zamanda bu bütçelerde de söz almamın nedenini oluşturuyor. O da bütçe hazırlık sürecinin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun getirdiği ilkelere, esaslara uygun olarak yürütülmemiş olmasıdır. Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek, Plan ve Bütçe Komisyonundaki 2010 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nın sunuş konuşmasında aynen şu cümleyi kullandı: “Huzurlarınıza getirdiğimiz 2010 yılı bütçesi AK PARTİ hükümetlerinin sekizinci ve yeni kamu mali yönetim anlayışına uygun olarak hazırladığımız beşinci bütçedir.” Ben, Sayın Bakanın bu cümlesini şöyle kullanmak, değiştirmek istiyorum: Bu bütçenin hazırlık süreci yeni kamu mali yönetim anlayışının ihlal edildiği beşinci bütçedir. Şimdi sizlere bunun gerekçelerini açıklayacağım. Bu ihlal, bütçe kanun tasarısını anayasal açıdan tartışılmalı hâle getirmektedir. Esas olan budur.

Değerli arkadaşlar, birer toplum sözleşmesi olan anayasalar devletin kuruluşuna ilişkin hükümler yanında kişilerin hak ve özgürlüklerini belirleyen ve bunların hukuksal güvencelerini oluşturan kurallar bütünüdür ayrıca. Anayasalar kişilerin hak ve özgürlüklerini özellikle devletin gücüne karşı koruma altına alır çünkü temel hak ve özgürlüklere müdahale edebilecek, onları sınırlandırabilecek en büyük güç yine bu hak ve özgürlükleri korumak durumunda olan devlettir. Bu nedenle anayasalarda bir yanda devletin kuruluşuna ilişkin düzenlemeler yapılırken öte yandan devlete, özellikle de kuvvetler ayrılığının yürürlükte olduğu demokratik ülkelerde yasama ve yürütme organlarının gücüne karşı bireyin hak ve özgürlüklerini koruyucu düzenlemeler yer alır. Kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için devletin gücünün sınırlanması ihtiyacı sadece temel hak ve özgürlükler alanında kendisini göstermez. Devletin yapacağı harcamalara ilişkin düzenlemeler ile bu harcamaların yapılabilmesi için halka, yani millete getirilecek vergilere, yükümlülüklerle ilişkin düzenlemeler de toplum sözleşmesi olan anayasalarda yer alır. Öte yandan, demokrasilerde devletin yapacağı harcamaların büyüklüğü ve kapsamı ile bu harcamaların yapılabilmesi için halka getirilecek olan vergilere millet adına, onun seçilmiş temsilcileri karar verir. Buna “bütçe hakkı” diyoruz. Yeni Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu da bütçe hakkını olabildiğince geniş şekilde tanımlamış olan bir kanundur. Yani harcamalara ve onun finansmanını oluşturan vergilere gerçekte milletin kendisi karar vermektedir. Millet bu kararı temsilcileri vasıtasıyla almaktadır. Bütçe hakkı, egemenliğin millete ait olduğu ilkesinin çok doğal bir yansımasıdır. Egemenliğin, bu çerçevede bütçe hakkının asıl sahibi olan millet Anayasa'da yasama ve yürütme organlarına vergilerle ilgili çeşitli sınırlamalar getirirken bütçeye ilişkin çeşitli sınırlayıcı hükümler de getirmektedir.

Türkiye'nin Anayasa geleneği de bu şekildedir. 1982 Anayasası'nın 73'üncü maddesi vergilerle ilgili çeşitli sınırlayıcı hükümler içermektedir. Aynı şekilde Anayasa'nın 161-164'üncü maddeleri de bütçeye ilişkin çeşitli temel ve sınırlayıcı hükümler getirmiştir. Bütçe, gelirlerin toplanması ve harcamaların yapılması konusunda hükümete yetki ve izin veren bir kanundur. Bu yetki halk adına onun temsilcileri yani yasama organı tarafından hükümete verilir. Bu nedenle bütçeye ilişkin temel düzenlemelerin bir toplum sözleşmesi olan anayasalarda yer alması şaşırtıcı değildir.

82 Anayasası'nın 161'inci maddesinde yer alan “Malî yıl başlangıcı ile merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir.” hükmü söz konusu bütçe hakkının uzantısıdır. Anayasa hükmü çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi 10 Aralık 2003 tarihinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nu kabul etmiştir. Bu Kanun o dönemin iki partili Parlamentosunda yani AKP ve CHP'den oluşan Parlamentoda CHP'nin de desteğiyle yasalaşmıştır.

5018 sayılı Kanun kamu mali yönetiminde özel bir süreç ve takvim öngörmüştür. Bütçe hakkı çerçevesinde çıkarılmış ve kamu mali yönetiminin çerçevesini çizen bir takvim düzenleyen Kanun'un hükümetler tarafından esnetilmesi, bu takvime uyulmaması bütçe hakkına saygısızlık anlamına gelir.

AKP hükümetleri kendi dönemlerinde çıkarılan Kanun'un ilgili hükümlerine bugüne kadar uymamıştır. Orta vadeli program ve orta vadeli mali plan gibi bütçeye temel olan politika metinleri Kanun'un öngördüğü sürelerde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

yayınlanmamıştır. Bugüne kadar hep o takvim, tarihler ihlal edilmiş, geç yayınlanmıştır. Ancak bu seneki ihlal olağanüstü ölçüdedir. Bakın, mayıs ayı sonuna kadar Resmî Gazete'de yayınlanması gereken orta vadeli program 16 Eylülde, haziran ayının 15'ine kadar yayınlanması gereken orta vadeli mali plan ise 18 Eylülde yayınlanmıştır. Ayrıca orta vadeli program ve orta vadeli mali planın yayınlanmasını takiben her yıl haziran ayında, gecikmeli yıllarda bile en geç temmuz başlarında yapılan bütçe çağırısı 2010-2012 dönemi bütçesi için orta vadeli mali planın Resmî Gazete'de yayınlandığı günde yani 18 Eylül 2009 tarihinde yapılmıştır. Öte yandan bütçe tasarısı Anayasa gereği 17 Ekim 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Buna göre, 2010 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı dört ay yerine tam bir ayda hazırlanmış olmaktadır.

Gerek orta vadeli program gerekse orta vadeli mali plan sadece bütçe hazırlayacak kurumlar açısından değil bütün sosyal kesimler, ekonomideki bütün oyuncular açısından önemlidir. Yasa'nın öngördüğü takvime Hükümet tarafından uyulmaması Yasa'ya aykırılık yanında ekonominin geleceği açısından da büyük belirsizlik yaratmaktadır. Bu, kabul edilemez bir durumdur. Bu durum ayrıca Hükümetin "bütçe hakkı" kavramını dikkate almadığını gösterirken bütçeyi de anayasal açıdan tartışmalı hâle getirmektedir.

Usulle ilgili sözlerimi burada bitiriyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Hamzaçebi.

Şimdi...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, şeyi öğrenmek istiyorum, konuşmanızda gruplar adına...

BAŞKAN – Yok. Kurumun bütçeleri tek tek görüşülürken gruplar adına. Şimdi doğrudan doğruya, yani tekrar tutanaklara baktık, o şekilde karar alınmış.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Genel sunuşlara karşı her zaman gruplar adına...

BAŞKAN – Genel sunuşun sonucunda, yani bu değerlendirmenin sonucunda bir derleme konuşması gruplar adına sonunda teamül olarak yapılmış şimdiye kadar, gene o şekilde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Baştan gruplar adına da olabilir yani o onda da bir mahzur yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gruplar adına söz alan olursa biz yine, zaten süre yirmi dakika...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Son olarak üye olarak söz almak istemiyorsa onun bileceği iş.

BAŞKAN – Tamam.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Özellikle gruplar adına konuşma...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi şahsı ya da grubu adına konuşmak isteyen üye burada sırasına göre biz...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Başta gruplar adına sunuş yapılır, sonra üyeler söz alır.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, bütçenin genel görüşmeleri fevkalade önemli bir bölüm sürecin içinde. Burada milletvekillerinin bir tanesinin grup adına konuşup, arkadan diğerlerinin fikir beyan etmesi yerine hepsinin görüşlerini açık açık beyan etmesinin bütçenin mükemmelliği açısından daha etkili olacağı açıktır ve bugüne kadar da böyle gelmiştir. Karışıklık yaratan şey, geçen yıl bir karışıklığı düzenlemek üzere konuşmaların sonunda herkes söz almasını diye gruplardan bir kişi grup adına son konuşmayı yapıyordu. Bunu hâlâ muhafaza ettiğimizi siz de söylemiş oldunuz. Dolayısıyla burada milletvekilleri haklarını bu süre içerisinde kullanmalıdır.

BAŞKAN – Şimdi, grup adına, daha doğrusu o grubun görüşlerini toparlama adına bütçenin geneli üzerinde son konuşmayı yine verebiliriz.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Tamam.

BAŞKAN – Şimdi, sırayla söz isteyen milletvekillerimize kendi adına ya da grubu adına...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Ben söz istiyorum yine...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; 2010 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı görüşmelerinin hayırlı olmasını ve Hükümet açısından yararlı sonuçlar doğurmasını diliyorum.

Türkiye'nin IMF'yle 2008 Mayıs'ında sona eren anlaşmasından sonra 2009 yılı bütçesi yapılırken ekonomide en büyük sorun belirsizlikti. 2008 Mayıs'ına kadar ekonomiye IMF çapasıyla getirmiş olan Hükümet bu tarihten sonra ekonomiyi kendi başına yönetmekte zorlandı. IMF çapası yoktu artık. IMF'yle nasıl bir ilişki içinde olunacağı bugün olduğu gibi o tarihte de belli değildi. Avrupa Birliği olarak, bazılarınca ikinci çapa olarak nitelendirilen Avrupa Birliği çapası da artık yoktu. Avrupa Birliği Hükümetin ve toplumun gündeminde ikinci plana düşmüştü. Başlangıçtaki gibi topluma heyecan veren bir ilişki de değildi Avrupa Birliğiyle olan ilişkiler, tam tersine bir endişe ve kırılganlık kaynağına dönüşmüştü Avrupa Birliği. Avrupa Birliği ile hiçbirini kapatılmamış da olsa fasıllar üzerinde müzakereler başladığı anda Hükümetin gündeminde Avrupa Birliğine tam üyelik ikinci plana düşmüştü. Esasen AB ile ilişkiler daha çok Hükümet tarafından iç politikadaki manevra alanını, hareket alanını genişletmek için kullanılıyordu. AB artık, ekonominin çapası olmaktan çıkmıştı. Öte yandan 2007 yılının ikinci yarısında Amerika'da başlayan, daha sonra Avrupa'ya ve sonlarına doğru da Türkiye'yi etkisi altına alan kriz çok şiddetli dalgalanmalara, çok şiddetli küçülmelere neden oldu ekonomilerde. Türkiye ekonomisi de 2008'in haziran ayından itibaren bunun etkisini görmeye başladı. Bu aydan sonra, özellikle temmuz ve ağustos aylarındaki kapasite kullanım oranlarındaki radikal düşüş, krizin reel sektörü çok ciddi bir şekilde etkilediğinin işaretiydi. Ancak, o tarihte, başta Sayın Başbakanımız olmak üzere Hükümetin yetkili bakanları, krizin Türkiye'yi etkilemeyeceğini varsayıyordu, "kriz teğet geçecek" cümlesi bunu en güzel şekilde ifade ediyordu. Hükümette bir dağınıklık vardı, "kriz bizi teğet geçecek" deniliyordu, "çünkü bizim bankacılık sistemimiz sağlam" deniliyordu, "Amerika'da

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

bu kriz finans piyasasından çıkmıştı, orada mortgage piyasası çok gelişmişti, derinliği fazlaydı, dolayısıyla etkisi çok büyük oldu. Türkiye'de mortgage piyasası böyle bir derinliğe sahip olmadığı için Türkiye'ye etkisi de son derece sınırlı olacak" deniliyordu. Bu dağıntık tabloda Hükümet, IMF'siz ilk bütçesini hazırladı, kriz yokmuş gibi bir varsayıma dayandırıldı bütçe ve yüzde 4'lük büyüme hedefine dayalı bir bütçe yapıldı. Bugün 2009'u yüzde 6 küçülmeye kapatmayı başarmaya çalışıyoruz.

Evet, ekonomi yönetimde bir dağıntıklık vardı, "kriz bize teğet geçecek" deniliyordu. O zaman şu soruyu sormak gerekir: Kriz, Amerika ve Avrupa'da finans kesimi üzerinden reel sektöre yaygınlaşmışken bizde neden bir finans kesimi krizi olmadı da doğrudan reel sektör krizi ortaya çıktı? Mademki bize bir şey olmayacaktı, reel sektörde de herhangi bir şey olmamalıydı. Evet, denilebilir, efendim dünya ticaret hacmi küçüldüğü için biz de bundan payımızı alacağız. O zaman şu soruyu sormak gerekir: Neden Türkiye ekonomisi emsallerine kıyasla en şiddetli küçülen ekonomi olmuştur? İşsizlikte dünya rekorunu elinde bulunduran ekonomi olmuştur?

Sayın Bakan, bize, bütçe sunuşunda tablolar dağıttı, orada bize daha önce hep İspanya örnek gösterilirdi, İspanya'nın işsizliği bizden fazla denilirdi, ona bir de Güney Afrika Cumhuriyeti'nin eklendiğini görüyorum. Yani bütün dünya aranmış, taranmış, işsizlikle İspanya yanında bir de Güney Afrika Cumhuriyeti Türkiye'den daha yüksek diye iki tane oran bulunmuş. Ama, iş gücüne katılma oranının o tablolarda yer almadığını, iş gücüne katılma oranının İspanya'da yüzde 70'lere yakın olduğunu, Türkiye'deyse yüzde 47-48'lerde seyrettiğini o tabloda göremiyoruz. Türkiye, bu krizde en şiddetli daralan bir ekonomi olmuştur, işsizliği en yüksek seviyeye çıkan ekonomi olmuştur. Bu, şu soruyu akla getiriyor, şu değerlendirmeyi yapmamızı gerekli kılıyor: Türkiye, aşağı yukarı 2000 yılından bu yana IMF politikaları uyguluyor ve sekiz buçuk yılını Türkiye IMF'le geçirdi, bunu dokuz bütçe dönemi olarak ifade edebiliriz. Türkiye, IMF'le dokuz bütçe dönemi yaşadı, dokuz bütçe yaptı, bu dokuz bütçeye rağmen bugün geldiğimiz noktada bizim ekonomimizin sorunları çözülmüş değil, yapısal sorunlar yine duruyor. Neydi bunlar? Düşük kur, bugün faizler düştüğü için yüksek faizi söylemiyorum, düşük kurun teşvikiyle ithalatta artış, ithalata bağımlı sanayileşme, artan dış ticaret dolayısıyla cari açık, azalan tasarruflar, özel sektörün artan dış borcu, ithalata ve dış borca bağımlılığı ve azalmayan, tam tersine artan işsizlik.

Şimdi 2010 yılı merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısını değerlendirirken, bu sorunlara bütçenin hangi çözümleri getirdiğini veya hangi çözümler konusunda ilk adımları attığını görmek, sormak, değerlendirmek gerekir. Evet, bir kriz yaşadık, 2010 yılı bütçesi de krizin etkilerini taşıyacak olan bir bütçedir ama aynı zamanda bu bütçenin, ekonomideki bu derinleşen sorunlarımızın çözümünde de ilk adımları atan bütçe olması gerekir. Ben, baktığımda, bu soruların cevabını veya bu sorunlar konusunda bu bütçenin bir adım attığını göremiyorum. O nedenle, bu bütçe, bugüne kadar, 2000 sonrasında, özellikle 2000 sonrası olarak nitelendirmek belki çok ağır olacak, özellikle AKP hükümetlerinin 2003 yılından itibaren uyguladığı politikalarda değişiklik yaratmayan, bu politikaları esas alıp, bunların aynen devamını öngören bir bütçe olarak gözükmüyor.

Şimdi bütçeye baktığımızda, üç tane temel sorun görüyoruz burada. Birincisi -bunlar aynı zamanda Türkiye'nin sorunu, bunlar aynı zamanda, biraz önce ifade ettiğim yapısal sorunların bütçe diliyle ifadesi, yapısal sorunların bir başka açıdan görünüşüdür- bütçede faiz giderleri düşüyor, bu olumlu bir tablo, ancak faiz dışı giderler artıyor. İkinci sorun, bütçe gelirleri, faiz dışı giderlerdeki artışı karşılayacak oranda artmak bir yana, azalıyor, azalış var. Üçüncü sorun, Türkiye'nin tasarrufları azalıyor, Türkiye'de tasarruflar 2000 yılından itibaren azalıyor. 2002'lerde yüzde 18'lerde olan tasarruf şimdi yüzde 14'lere düşmüş durumda. 2000 öncesinde bu oranın yüzde 24'ler düzeyinde olduğunu söylemeliyim, tasarruflar azalıyor.

Türkiye, her krizin sonrasında bir büyüme gerçekleştirir, her büyüme, dışarıdan kaynak girişine bağlıdır. Daha evvelki büyüme, kriz sonrası büyümelerimiz hep bu şekilde olmuştur ancak 2010'da artık yurt dışından gelecek bir kaynak da gözükmüyor. Tasarruflar azalırken dış kaynak gelişi de öngörülüyor ve en acil sorun, 2010 yılındaki büyümeyi nasıl gerçekleştireceğiz?

Faiz dışı giderler artıyor dedim, şimdi akla şu gelecektir? Tabii ki kriz var, kamu harcamalarını artırıyor. Kriz döneminde kamu harcamalarının artması kadar doğal bir şey yok. Buna herhangi bir eleştirim veya itirazım yok, tabii ki, talebi uyarmak için, talebi artırmak için kamu tüketim alımı da yapabilir, yatırımları da artırabilir, bu yönlü bir eleştirim yok. Önce rakamları vereyim izninizle: Türkiye'nin faiz dışı giderleri, gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak söylüyorum, 2000-2008 döneminde yüzde 17-18,5 aralığında değişmiş. Bu oran 2009'da 22,3'e, 2010'da 22,2'ye, 2011'de program hedefini veriyorum, 21,6'ya, 2012'de de 21'e düşüyor. 2010, 11, 12 rakamlarını 2008-2000 bazına getirdim. Yani, İşsizlik Fonundan ve Özelleştirme Fonundan yapılan ilaveleri düştüm, çünkü daha evvel de bu gelirler vardı ama bütçeye gelir kaydedilmiyordu, 2008'den itibaren bunlar var. Gerçekte 2008, 2009'dan bile düşmek gerekir ama önümüzdeki yıl bütçesini konuştuğumuz için o şekilde... Düzeltiyorum, faiz dışı giderleri konuşuyoruz, pardon. Evet, 22'ler düzeyinde, yüzde 17-18,5 arasında. Özelleştirmeye biraz sonra geleceğim.

Şimdi, bu artışın kaynağına baktığımızda, cari transferlerden geldiğini görüyoruz. Çok büyük ölçüde cari transferlerden geliyor. Onun da en büyük alt kalemi, sosyal güvenlik sistemine yapılan transferler. Evet, sosyal güvenlik sistemine transfer yapalım, yapalım ama bunu nereden karşılayacağınız önemli, hangi gelirlerle karşılayacağımız önemlidir.

Bütçe gelirlerine bakıyorum, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 2009 yılı seviyesi, Özelleştirme Fonu, İşsizlik Fonu gelirini düşünüyorum, yüzde 20,8; 2010 yılı seviyesi de 21,7. Bu, 2000 sonrasında en düşük oranıdır. 2000 sonrasında en düşük oranı. Üstelik, 2010 yılında vergi gelirlerinde Hükümet çok iddialı bir hedef belirledi. Vergi gelirleri, gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak 1,5 puan artıyor. Gayrisafi yurt içi hasılanın nominal artışı yüzde 8,7, vergi gelirlerindeki artış yüzde 18,2. Yüzde 18,2 yani olağanüstü bir artış. Bu artış, en son 99'dan 2000 yılına geçerken, IMF programı başlarken o zamanki artışa yaklaşıyor ama Hükümet programında, orta vadeli programda bir ekonomik program hüviyeti verilmeye çalışılan ama gerçekte o niteliği olmayan ekonomik programda, orta vadeli programda maktu vergileri güncellemek

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

dışında bir vergi artışına gitmeyeceğini söylemişti. Hem maktu vergileri, sadece maktuları güncelleyeceksiniz hem vergi yükünde bu oranda bir artış olacak. Bunun rakamsal ifadesi 15 milyar TL'dir. Efendim, 2009 yılında vergi indirimleri vardı, dolayısıyla vergi indirimlerinin baz yılındaki etkisini dikkate alırsak, 2010'da bu artış normal denilecektir. Ancak, bu artışın 2007 yılı, 2008 yılı vergi yüklerini dikkate aldığımızda, onların bile çok çok üzerinde olduğunu görüyoruz.

Bütçe gelirlerinde şöyle bir tablo da var: Bu bütçe geliri tablosu, aynı zamanda, vergi gelirlerini söylüyorum, vergi gelirlerinin faiz dışı bütçe giderlerini karşılama oranı düşüyor. Bu oran 2003-2006 döneminde oldukça iyi, 1'in üzerinde. Yani, 1 birimlik faiz dışı bütçe giderinden daha fazla vergi geliri toplanmış, ama 2007'ye baktığımızda 1 liralık faiz giderine karşılık 98 kuruş vergi geliri, 2008'de 1 liralık gidere karşılık 95 kuruşluk vergi geliri, 2009'u vermiyorum kriz yılı, 2010 yılı vergi gelirindeki bu iddialı hedefe rağmen 1 liralık faiz giderine karşılık 84 kuruşluk vergi geliri elde ediliyor. Yani, faiz giderlerindeki artışı karşılayacak bir bütçe geliri artışı ve vergi geliri artışı yok değerli arkadaşlar.

Tasarruflara ilişkin oranları size vermiştim. Türkiye'nin tasarrufları gittikçe azalıyor. Türkiye'deki tasarrufların gayrisafi millî harcanabilir gelire oranı 98 yılında yüzde 24'1; 2002'de yüzde 18,8'ken, 2010 yılında 14,6'dır. Efendim, hemen kriz sonrası diyeceksiniz, 2008'i vereyim, yüzde 17'dir, 2007 yılı 15,6'dır. Yani, yüzde 24'lerden yüzde 14-15'lere düşmüş olan bir tasarruf var. Bu tasarrufları artırmadığımız sürece Türkiye'nin çıkışı yok, bu bütçede bunun işaretlerini görmüyorum.

Yine, kurun değerli olduğunu görüyoruz. Merkez Bankası endeksi 95-100 bazlı ÜFE endeksinde eylül 2009 itibarıyla kur yüzde 44,3 oranında değerli. Buna rağmen, 2010-2012 döneminde kur politikasında herhangi bir değişiklik öngörülüyor. Bu kur seviyesiyle Türkiye'nin üretimini artırması, sanayinin dışa bağımlılığının azaltılması, orta vadeli programda böyle hedefler veriliyor, sanayinin dışa bağımlılığı azaltılacak deniyor ancak bu kur politikası böyle devam ettiği sürece, bizim sanayi sektörü, reel sektör dışa bağımlı olarak çalışmaya devam edecektir. Bunun, ekonominin rekabet gücünü nasıl azalttığını, buradan kaynaklanan kayıpları sanayicinin işgücü maliyetine yönelmek suretiyle telafi etmeye çalıştığını ve bunun da işsizlikte artışa neden olduğunu biliyoruz, görüyoruz. Burada herhangi bir çözüm önermiyor bütçe.

2010'da bu büyümeyi, yüzde 3,5'lük büyümeyi nasıl sağlayacağız, bütçe buna uyumlu mu? Tüketimde bir miktar artış var, kamu yatırımında bir miktar artış var, özel tüketimde bir miktar artış var. Bunlar 2009'a göre.

Bankaların yaratabildiği kaynakların son derece sınırlı olduğunu görüyoruz. Mevduat artış hızı yavaşlamış durumda. Mevduat artış hızına ilişkin birkaç rakam verebilirim. Mevduat artış hızı, 26/9/2008 tarihinde, geriye doğru on iki aylık dönem itibarıyla yüzde 24 iken, bu rakam, 26 Haziran 2009'da yüzde 16'ya, rakamlarım hep geriye doğru on iki aylık dönem itibarıyla, 2/10/2009'da da yüzde 14'e düşmüş durumda. Kredilerdeki daralma bundan daha fazla. Kredilerin artış hızı 26/9/2008'de yüzde 38 iken, 26/9/2009'da yüzde 8, 2/10/2009'da yüzde 3'e düşmüş durumda. Yani, bankalar kredi açamıyor, kredi artış hızında olağanüstü bir yavaşlama var. Bunu belirleyen de mevduattaki daralma. Yabancı para mevduata bakıyoruz, orada bir artış görüyoruz. Artış hızında giderek hızlanan bir artış var. 26/9/2008'de yüzde 5'ken bu yabancı para mevduattaki artış, 26/6/2009'da yüzde 10, 2/10/2009'da yüzde 18.

Hazinenin borçlanmasına bakıyoruz, hazinenin borçlanmasında değişken faizli kağıtlara olan talep artıyor. Kağıtların bileşiminde değişken faizli kağıtların payı artıyor. Bakın, piyasadan yapılan borçlanmada, toplam borcun 2006 yılında yüzde 42'si değişken faizliken, bu oran, 2008'de yüzde 44'e, 2009'un ikinci çeyrek sonu itibarıyla da yüzde 47,5'a çıkmış durumda. Piyasa artık değişken faizli kağıtlara borç veriyor, bu giderek artacaktır.

Öte yandan, Merkez Bankasının faiz indirimlerinde sona doğru geliyoruz. Ayrıca, faiz indirimleri, reel faiz azaldıkça belli bir eşikten sonra borçlanma faizlerini düşürücü değil artırıcı etki de yapabilir, bu unutulmamalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Politika faizleriyle borçlanma faizi arasındaki ilişkiyi bir yerden sonra kopabilir, tam tersi etkiler yaratabilir. Burada Merkez Bankasının para politikası konusunda yılbaşında ilan etmiş olduğu bir ilkeye veya bir para politikası raporunda yer alan bir cümleye değinmek istiyorum: Merkez Bankası, gerektiği takdirde piyasadan devlet iç borçlanma senetleri alabileceğini söylemiştir. En son enflasyon raporunun sunumu konuşmasında da, Merkez Bankasının Sayın Başkanı, "Konuyla ilgili olarak hazineyle yaptığımız çalışmalar devam ediyor, muhtemelen aralık başında bu konuda bir açıklama yapacağız" demiştir. Şimdi Merkez Bankası Yasası'na göre, açık piyasa işlemleri yalnızca para politikası amaçları için yapılır. Bu işlemler, hazineye veya herhangi bir kamu kuruluşuna finansman sağlamak, kredi vermek amacıyla yapılamaz. Bu, açık bir hüküm. Tabii ki, hazinenin borçlanması her şeyden önemlidir. Hazinenin borçlanamaması gibi bir ihtimal hiçbir zaman Türkiye'nin gündeminde olmamalı. 2001 krizi sonrasında da böyle bir ihtimal Türkiye'nin gündeminde olmadı. Yani, ihtimali akla getirenler olmuştur ama ekonomi yönetimi o ihtimali ortadan kaldıracak bir basireti, başarıyı o dönem göstermiştir.

Şimdi, Merkez Bankasının piyasaya girip devlet iç borçlanma senedi almak istemesinin amacı ne olabilir? Sayın Başkan diyor ki, "2001 krizi sonrasında bankalara verilen DİBS'ler bankaların finansmanı için bize getirildi, biz onları aldık, onlara kaynak aktardık, şimdi onların vadesi doluyor, bir teminat ihtiyacımız doğabilir..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, toparlayabilirseniz...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN - Bir iki dakika daha süre veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bir beş dakika.

BAŞKAN – Toparlarsanız...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Peki.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

...onların vadesi doluyor, o nedenle teminata ihtiyaç duyabiliyorum." Bu, gerçekçi bir açıklama değil. Para politikasında da Merkez Bankasının hareket alanı var. Eğer, böyle bir yola gidilirse, Merkez Bankası Yasası'nı değiştirmek gerekir. Ayrıca, bunun, Türkiye ekonomisine ilişkin olarak yaratacağı kredibilite kaybını da dikkate almak gerekir.

Bütçenin personel giderlerine ilişkin çok kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum. Bütçenin personel giderlerinde 2010 yılı seviyesi 2009 yılı seviyesiyle aynı, gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak. Artış oranı yüzde 7,2'dir. Gayrisafi yurt içi hasıla 8,7 artıyor demiştim, onun altında bir artış söz konusu.

Memurlara verilen, kamu çalışanlarına verilen artış yüzde iki buçuk artı iki buçuktur.

Değerli arkadaşlar, daha katılım payı ücretlerini hükümet yeni yüzde 166'ya varan oranda artırdı. Yüzde 166... Altı limiti de yüzde 33. En az yüzde 33 arttı çalışanların veya sigortalıların bir hastaneye gitmesi hâlinde cebinden ödeyeceği katılım payındaki en düşük artık oranı yüzde 33, ama kamu çalışanın maaşına yüzde iki buçuk artı iki buçuk artış öngörüyor hükümet. Şimdi, Uzlaştırma Kurulunun 2010 yılı görüşmelerinde Hükümete yaptığı bir öneri var: Memura biraz refahtan da pay verelim. Yani, memur, kamu çalışanı, sanki refaha erişmiş de artık ona hep enflasyon farkı verelim uygulamasını bir kenara bırakalım, şu büyümeden de, refahtan da bir miktar pay verelim. Bunu elinin tersiyle bir kenara itmiştir Hükümet, ama kamu çalışanlarının ödeyeceği katılım payını artırmakta, yüzde 166'ya varan oranda artırmakta hiçbir sakınca görmemiştir.

İşsizlik konusunda bu bütçenin ve orta vadeli programın vaat ettiği umut verici bir tablo yok. AKP, işsizliği 2002'de yüzde 10,3'te aldı, bundan on yıl sonrası için, 2012 için Türkiye'ye vaat ettiği işsizlik oranı yüzde 13,3'tür. Yani, on yıl sonra on yıl öncenin daha gerisine gitmiş durumdayız istihdamda. İstihdam yaratmayan bir program uygulayacağım diyor Hükümet. Hükümet, işsizliği bir alın yazısı, bir kader gibi görüyor.

Tarımsal desteklemeyle ilgili bir iki cümle söyleyerek konuşmamı bitirmek istiyorum. Tarımsal desteklemede Türkiye dört yıl geriye gitmiştir ve Sayın Maliye Bakanına şu soruyu sorarak konuşmamı bitiriyorum: Geçen yılın bütçe görüşmeleri sırasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – ...Tarım Bakanımız Sayın Mehdi Eker'e bir soru sormuştum. Karadeniz'de 2004 yılında bir don afeti yaşandı. Bu nedenle üretici mağdur oldu. Bu mağduriyete ilişkin olarak Tarım Bakanlığının tespit ettiği ödenmesi gereken zarar tutarı 298 milyon Türk lirasıdır. Bu rakamın bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partisinin zorlamalarıyla bir bölümü ödendi. Burada hemen her bütçede, Tarım Bakanlığı bütçesinde bunu gündeme getirmişimdir, ilk kez bütçenin tümü üzerinde bu sorunu gündeme getirme ihtiyacı duyuyorum. Şu an 172 milyon TL'si, yani iki hafta önceki rakam, iki haftada durum değiştiyse, belki üç hafta önceki rakam bilemiyorum, 172 milyon TL tutarında alacağı var üreticinin 2004 yılından bu yana, 2010 yılı bütçesini görüşüyoruz. Sayın Mehdi Eker, bu soruya cevap olarak şunu söyledi: "Sayın Maliye Bakanı bana para verirse, ben de fındık üreticisine ödeyeceğim." Ben de Sayın Şimşek'e soruyorum, Sayın Tarım Bakanına bu parayı 2010 yılı bütçesinde verecek misiniz Sayın Bakanım?

Sözlerimi burada bitiriyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sabrınız, müsamahanız için de ayrıca teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Şimdi, ikinci sırada söz isteyen, Emin Haluk Ayhan, Denizli Milletvekilimiz.

Buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2010 yılı bütçesinin, orta vadeli programa dayanan, küresel ekonomik krizden çıkış bütçesi olduğu bizzat Sayın Bakan tarafından burada iddia edildi. Aynı zamanda, ülkemizin olmayan ekonomik ve mali istikrarını sürdürmeyi esas alan bir bütçe olacağı ifade edildi. Özellikle 70 milyar TL'ye ulaşan bütçe açığının mevcudiyetinde iki hedefin nasıl bir arada yürütüleceği başlı başına bir soru işareti.

Küresel ekonomilerde krizler ve dalgalanmalar her zaman olabilir. Önemli olan ve hükümetlere düşen iş, iş isten geçtikten sonra bahane üretmek değil, yakınmak değil, vizyon sahibi olabilmek, doğru öngörülerle doğru tedbirleri zaman kaybetmeden ciddiyet ve kararlılıkla alabilmektir. Nitekim, 2001 krizinde 57'nci Hükümet tarafından alınmış olan yapısal ve radikal önlemler sayesinde bugün küresel kriz ortamında Türk bankacılık sistemi ve ekonomisi ayakta kalabilmiştir. Sayın Bakan bu gerçeği hatırlatmak istemese de, herkesin takdir ettiği bir vakıdır. Maalesef, AKP Hükümeti, yaşanan küresel kriz karşısında basiretli bir iktidar görüntüsü çizememiş, baştan beri krizi anlamamış, ciddiyetini kavrayamamış, kabullenememiş ve etkilerini ortadan kaldıracak ciddi ve kalıcı tedbirler alamamıştır. Bu krizin ülkemizi etkilemeyeceği gibi masallarla millet avutılmaya çalışılmıştır. Şimdi de kalkılmış, Sayın Bakan, ekonomide ortaya çıkan olumsuzluklara bakıp, bunların sebebini sadece küresel krizde aramaktadır. Maalesef, geldiğimiz noktada görüyoruz ki, AKP Hükümeti, krizden çıkış için de ekonomide gereken ciddi ve radikal tedbirleri hâlâ öngörememektedir.

2010 yılı bütçesi, maalesef, küresel krizle mücadele edecek, üretim ve tüketimi canlandırarak, sürdürülebilir büyüme ve kalkınmaya geçişi temin edecek, ekonomik istikrarı ve refah artışını sağlayacak bir perspektifte hazırlanmamıştır. Tam tersine, ekonomide tüm dengesizliklerin sebebini, bir zaman tüm uyarılarımıza rağmen inkâr ettikleri küresel krize bağlayan ve bu krizin neredeyse atlatıldığı, uluslararası ekonomik konjonktürün hızla iyileşeceği ve AKP Hükümetinin imdadına yetişeceği gibi ütöpik bir varsayım dayandırılmıştır.

Hatırlanacağı gibi, 2008 yılı sonunda yapılan bütçede, tüm uyarılarımıza ve itirazlarımıza karşın, Türkiye 2009 yılında yüzde 4 büyüyeceği öngörülmüştü. Daha 2009 şubat ayında kadük olan bütçe hedefleri yerel seçimler kaygısıyla revize edilmemiştir. Ancak, 2009 nisan ayında, Hükümet, açıkladığı katılım öncesi ekonomik programla, ekonominin yüzde 3,6 küçüleceğini, işsizliğin yüzde 13,6'ya yükseleceğini, bütçe açığının yüzde 5'lere yükseleceğini, faiz dışı fazla ya

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

da faiz dışı açık verileceğini itiraf etmek zorunda kalmıştır. Nihayet son açıklanan orta vadeli programda, ekonominin 2009 yılındaki daralması yüzde 6 olarak revize edilmiştir.

2009 yılında yapılan yanlış hesapların ve öngörülerin 2010 yılı ve sonrası için de yapılmaya devam ettiği görülmektedir. 2010 yılında yüzde 6 daraldan yüzde 3,5 gibi kriz dönemi için yüksek pozitif büyümeye geçileceği gibi, hayalperest bir yaklaşım benimseniyor ama bu süreci destekleyecek reel sektöre yönelik hiçbir yeni ve somut tedbir içermediği gibi, finansman kaynakları da açıklanmıyor. Dış talepte bu nispette bir canlanma hemen ortaya çıkması beklenmediği söylenmesine rağmen, büyümeyi destekleyecek bir diğer unsur olan iç talebin artırılmasına ilişkin kalıcı hiçbir önlem bulunmadığı gibi, uygulanan geçici tedbirler de ortadan kaldırılıyor. Buna ilave olarak 2009 yılında hedeflenen yaklaşık yedi kat artarak 70 milyar TL'ye yaklaşacak olan bütçe açığının da program döneminde yarı yarıya azaltılabileceği hedeflenmekteyken, 2010 yılı için 50 milyar TL açık öngörülüyor. Orta vadeli plan ile Hükümet, işsizlikle mücadelenin gündemden çıktığını zımni olarak kabul etmiştir. 2010 bütçe taslağı da bunu teyit etmektedir. Dolayısıyla önümüzdeki dört yılda iş gücü piyasasına yeni katılan ortalama yıllık 700 bin kişinin otomatik olarak işsiz kalacağı şimdiden öngörülüyor. Buna ilave olarak işsizliğin artması ile tüketim harcamalarının daralması ve vergi tahsilatının azalması da veri kabul edilmiş oluyor.

Bir başka değişle 2010 yılından itibaren ekonomi büyüme sürecine girse bile, bu büyümenin geçmiş AKP dönemlerinde olduğu gibi istihdam yaratmayan, işsizliği azaltmayan sanal bir büyüme olacağı artık resmen deklare edilmiş olmaktadır.

Hükümet zaten işsizliğe çare bulmaktan vazgeçmiştir.

Yükselen kamu açıkları ve kamu borçlanma gereğinin ve ortaya çıkartacağı enflasyonist etkiler tamamen göz ardı edilmektedir.

"Bu krizde böyle geçti gitti." havasına girmek için henüz çok erkendir. Hükümet dereyi görmeden paçaları sıvamıştır.

2009 yılının son çeyreğine girilirken küresel krizin etkilerinin hafiflemeye başladığı ve küresel ekonomide kademeli bir toparlanma sürecine girildiği görülmektedir. Ancak bu gelişmeler risk iştahındaki artışı destekleyerek, son günlerde finansal piyasaların sahte bir şenlik havası sergilemesini sağlamıştır.

Ancak bu toparlanmanın ne kadarının küresel düzeyde alınan geçici teşvik tedbirlerinin ve piyasalara akıtılan büyük miktardaki paraların katkısıyla olduğunu ayırtırmak oldukça güçtür. Dolayısıyla toparlanmanın sürekliliği konusunda net bir yargıya varılabilmesi için henüz erkendir. Nitekim bu durum iktisadi birimlerin büyüme tahminlerinin birbirinden önemli ölçüde farklılaşmasına neden olmaktadır. Başta IMF olmak üzere uluslararası kuruluşlar, tarihsel olarak, varlık piyasalarında çöküşle tetiklenen krizlerden çıkışların daha yavaş ve daha uzun sürdüğünü vurgulayarak, büyümenin uzun süre düşük seviyelerde seyretmesini beklemektedir. Nitekim, şu ana kadar gözlenen istihdam kayıpları ve kredi piyasalarında yaşanan sorunlar bu görüşü destekler niteliktedir. Yılın üçüncü çeyreğinde küresel büyüme tahminlerinin yukarı yönlü güncellenmeye başlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, büyümenin sürdürülebilirliği konusundaki endişeler devam etmekte, küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş ve kademeli olacağı öngörülmektedir.

"Bu krizi de böylece atlattık." masalı ve borsalardaki sahte şenlik havası, maalesef ülkemizde reel ekonomiye yansımamaktadır.

Oysaki (IMF) karşılaştırmalı büyüme hızı tahminlerine göre Türkiye küresel krizden en olumsuz etkilenen G 20 ülkelerinden birisidir.

İç ve dış talepteki ve kredi koşullarındaki sıkışıklık devam etmektedir. Ekonomide beklenen uyanış gecikmektedir. Uluslararası ekonomide algılanmaya başlanan yeşil filizler, doğru politikalar uygulanmaması hâlinde ülkemizde çorak tarlalara dönüşebilir. Ülkemizde Kapasite kullanımı, sanayi üretimi, istihdam ve yatırım harcamalarına ilişkin veriler henüz önümüzdeki dönem için olumlu sinyaller vermekten uzaktır. Dış talepte ise belirgin bir artış henüz ortaya çıkmamıştır. Buna rağmen, orta vadeli planda ve bütçede genel çizgisi ile eski politikaların devam edeceği gözleniyor. Dış kaynak girişi ve dış talebe bağlı bir iyileşmenin gökten zembille ineceği varsayılıyor.

Türkiye ekonomisi küresel krizin başlangıcından bu yana geçen her çeyrekte, üst üste ve büyük bir hızla daralmıştır. Ekonomik krizle birlikte 2008 dördüncü çeyrekte yüzde 6.5 daralmıştır. 2009 ilk ve ikinci çeyrekte sırasıyla yüzde 14,3 ve yüzde 7 oranında daralmıştır.

Ekonominin daralma hızının ikinci çeyrekte gerilemiş olması hükümet çevrelerinde aceleci ve hayalci bir sevinç yaşatmıştır. Bu durumun nisan ayında başlayan özellikle KDV ve ÖTV indirimleri ile harcamaların geçici olarak öne çekilmesinden kaynaklandığı ve geçici olduğu ayan ortadadır.

Nitekim, yılın üçüncü çeyreğinin ilk aylarına ilişkin olarak açıklanan sanayi üretim, kapasite kullanımı ve istihdama ilişkin veriler bu durumu teyit eder niteliktedir. Bu durum üretim ve istihdamdaki gerilemenin 2009 yılının üçüncü çeyreğinde devam ettiğini ve Sayın Bakan'ın beyanlarının aksine ekonominin üçüncü çeyrekte beklenen toparlanmanın işaretlerini ortaya koyamadığını göstermektedir.

2009 yılının ilk dokuz ayında bütçe dengeleri altüst olmuştur. Yılın ilk üç çeyreğinde bütçe dengesi 40,8 milyar TL açık vermiştir. Açığın yıl sonu itibarıyla resmî rakamlara göre 62,8 milyar TL'ye yükselmesi beklenmektedir.

Merkezî yönetim borç stoku, 2009 Eylül ayı itibarıyla önemli oranda artış göstermiştir. 2009 yılında bütçe performansının bozulması ve net dış borçlanmanın da sınırlı kalması nedeniyle kamunun iç borçlanma gereksiniminde önemli bir artış gerçekleşmiştir. Önümüzdeki dönemde kamu kesiminin özel sektörün kaynaklarını dışlaması ekonomik canlanmanın önündeki önemli bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

Dokuz aylık bütçe gerçekleştirmelerinin anlamı şudur: Ekonomide çarklar durmuştur. Hükümet bunları yeniden çevirmek için hiç bir kalıcı çaba harcamamıştır. Geçici arazi tedbirler ile dış ekonomik ortamın iyileşme umuduna bel bağlanmıştır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

Vergi tahsilatı giderek güçleşmektedir. Ekonomi yönetimi tuhaf vergilere, diğer bir deyişle Deli Dumrul vergilerine bel bağlar hale gelmiştir.

Üstelik hükümetin bir bakanı ekonomide canlanmadan bahsederken bu tuhaf vergileri maalesef kamuoyu önünde savunur vaziyete düşmüştür, "Krizden çıkış ortamında kamunun harcamalarını finanse etmek için satışı yüksek ürünlerden kamuya transfer yaratması normaldir" diyebiliyor. Oysa krizden çıkış için kullanılabilir gelirin tüketimin, iç talebin artırılması gerekir. Bunlarda vergi salarak yapılmaz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2010 yılı bütçesinde vergi gelirleri tahminine göre yüzde 18'lik artış öngörülüyor. Bütçenin 50,1 milyar lira açık vermesi bekleniyor. Hükümet, bu açığı halka aş ve iş bulmak için mi göze alıyor? Hayır... Kamu personeli maaşını, faizleri ve sosyal güvenlik kurumları açıklarını ödemek için. Peki, ekonomi nasıl canlanacak, canlanmazsa hükümet nasıl vergi toplayacak? Özetle 2010 bütçesi kriz sonrası ekonomiyi canlandırmayı hedef alan bir bütçe maalesef değildir. 2009 yılında ekonomiyi canlandırmak için yapılan vergi indirimlerinin faturası sadece 4,7 milyar TL'dir. Yani vergi gerçekleşen bütçe açığının yüzde 7,7'sine vergi gelirlerinin sadece yüzde 2,8'ine tekabül etmektedir. Ancak 2010 yılında bu bile öngörülmemektedir.

2010 bütçe tasarısı Hükümetin zorunlu harcamalarını karşılamak telaşındadır, daralan ekonomide vergi yükünü ve cari harcamaları yerine getirmek amacıyla borçlanmayı artırmayı hedef alan standart bir bütçedir.

Oysa küresel kriz ortamında 2010 yılında halkı ve sanayiciyi rahatlatacak, talebi canlandıracak; üretim, yatırım, istihdam ve ihracat artışını teşvik edecek harcamalara ağırlık verecek; cari harcamalar için değil, üretimi coşturacak çarpan etkisi yüksek üretken harcamalar ve yatırım harcamaları için borçlanmayı göze alabilecek bir bütçeye ihtiyaç vardır.

2010 yılı bütçe gerekçesinde kamu maliyesinin performansının değerlendirilmesinde kullanılan iki önemli göstergenin birinin bütçe dengesinin yurt içi hasılaya oranı, diğerinin ise faiz dışı dengenin yurt içi hasılaya oranıdır diyorsunuz. Hiç mi hedeflerle gerçekleştirmelerin gösterge değeri yok? Allah'tan korkmak lazım. 10 milyar TL bütçe açığı 70 milyar TL'ye yaklaşıyor. Bu sizi rahatsız etmiyor mu? Bunun böyle olacağı geçen yıl size bu sıralardan ifade edildi. O zaman uçuyordunuz. Rüya alemindeydiniz. Son gün Genel Kurulda yere çakıldınız ama iş işten geçmişti.

Bütçe gerekçesinde başlığın bir tanesi de "Bütçe Performansı." Performansın altına iyi mi kötü mü olduğunu yazsanız iyi olurdu. Bakın Bütçe Performansının gelişimi diyorsunuz gelişim olumluyu ifade eder, bu performansın neresi gelişim?

Toplam kamu gelir ve harcamalarında, harcamaların yurt içi hasılaya oranı 2007'de yüzde 33'ten, 2010'da yüzde 40,4'e yükseliyor. Toplam gelir ise yüzde 34'ten, yüzde 35,7'ye yükseliyor. Bunu ne ile izah edeceksiniz kamu finansmanı açısından?

2009 bütçesinde gelirlerin giderleri karşılama oranı bütçede yüzde 96. Gerçekleşme tahmininde bu oran yüzde 76,4. Herhâlde "performans ve gelişim" kelimesinin anlamı bu olsa gerek?

2009 yılında sabit sermaye yatırımları cari fiyatlarla 242 milyar TL hedeflediniz. 160 milyar TL gerçekleşeceği tahmin ediliyor. Kamu sabit sermaye yatırımları hedefi ise 40,7 milyar TL iken 38,3 milyar TL gerçekleşecek. İşsizlik Fonu'ndan aktardığınız sonradan hesapta olmayan paralar, o kaynak da ayrıca bunun içinde.

Özel sektör sabit sermaye yatırımları hepten perişan. 201 milyar TL hedef, gerçekleşme 121 milyar TL. Gayrisafi yurt içi hasıladaki pay olarak hedefi yüzde 18,1 iken yüzde 12,9'a iniyor. Hem de düşen, daralan millî gelirle. Bu, kabul edilebilir bir durum değildir. Özel sektör sabit sermaye yatırımlarındaki azalma sabit fiyatlarla yüzde 21, toplam yatırımlarda yüzde 30. Özel sektör yatırımlarının yurt içi hasılaya oranı 2007 yılında yüzde 18 iken 2010 yılında yüzde 13,3'e inmiş.

Büyümenin kaynağı özel tüketim değil mi? Geçen yıl sabit fiyatlarla yüzde 3,5 artış hedeflediniz. Şimdi yüzde 3,1 daralacağını söylüyorsunuz. 2010 hedefinde ise yüzde 2,5 artış. Hem de düşük bazın üzerine...

2009 bütçesinde faiz dışı fazla 47,1 milyar TL hedef fakat şimdi negatif 7,3 milyar TL'ye dönüşüyor.

Tarımsal destekleme ödemelerinde hedefinizin 500 milyon altında ödeme yapacağınızı söylüyorsunuz. Büyük gayretlerle açıkladığınız fındıkla ilgili politikaların şimdi izliyoruz, basından öğreniyoruz tekrar değişmeye başladığını. Hiçbir tutarlılık yok bu alanda da.

Mahalli idare ve fon kaynakları yaklaşık 4,7 milyar TL, hedefin gerisinde.

Sosyal güvenlik harcamalarınıza bakmaya zaten gerek yok. Evlere şenlik!

Kamu borç ve risk yönetimi, bütçe açığının finansmanı, 2009 da borçlanma için stratejik ölçüt nedir? Bunu bir kamuoyuna açıklayın. 2010 yılında da bu stratejik ölçüt ne olacak? Onu da bir bilelim.

Orta vadeli planla mali disiplini üç buçuk dört ay geciktirdiniz. Kanunun gereğini yerine getirmediniz. Suç işlediniz. Bu, ya beceriksizlikten ya da korkaklıktan. Beceriksizlik ise normal, demokraside gidersiniz çözüldür. Ama sizinki hem beceriksizlikten hem de korkaklıktan. Acaba hata yaparsak ne olur? Bir de ikinci çeyrek sonuçlarına bakalım diyorsunuz. Değilse söyleyin, niye üç dört ay geç açıklıyorsunuz? Ama korkunun ecele faydası yok, o ikinci çeyrek büyümesini de mecbursunuz, revize edeceksiniz. Şimdilik günü geçiştirmeye çalışıyorsunuz.

2010 yılında merkezî yönetim bütçesinin özelliklerini söylüyorsunuz. İlk söylediğiniz 5018 sayılı Kanun'a uygunluğu. Bir kere bu doğru değil. Bunu orta vadeli plandan biliyoruz. Makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek diyorsunuz. Makroekonomik istikrar yok ki neyi destekleyeceksiniz? Neyi sürdüreceksiniz?

Etkin borçlanma politikasını hakikatten uyguluyorsunuz. 2009 yılındaki hedefle gerçekleştirmeyi gördük. Etkin borçlanma politikanız özel sektörü zorluyor. Borçları arttırmakta maşallah çok etkin görünüyorsunuz.

Kaynak harcama dengeniz hayran olunacak kadar bozuk. Hiç müdahale etmeseniz bu kadar bozulmazdı.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

Kırsal kesim altyapısının güçlendirilmesi basına yansıdı çocuklar kaç kilometre yol yürüyüp okula gidiyor Denizli'de? Bir sorun. Daha yeni ortaya çıktı. Hem de değiştirilen yönetmelikler sonucunda. KÖYDES'e ne oldu ? Bir de siz onu anlatın.

Sayın Bakan, tekrar ediyoruz: Bu bütçe ülke ekonomisinde açtığınız yaralara merhem olmaz. Bu bütçe ile ekonomi canlanmaz. Krizden çıkamaz. Hedefleriniz tutmaz.

Merak ediyoruz, Kürt açılımını, Ermeni açılımını gözünü kapalı uygulayan AKP Hükümeti, bütçede ve ekonomide neden hiçbir açılıma gitmiyor?

Bu bütçede işsizlik açılımı yok; istihdam açılımı yok; sanayi açılımı yok; reel sektöre ihtiyaç duyduğu kaynakların temini ve kredi kullanımının artırılması açılımı yok; ödenemeyen çek, senetler için bir açılım yok; kapanan kepenkler, kilit vurulan fabrikalar, makineler, tezgâhlar için açılım yok; vergi kolaylıklarının devamı, ekonominin sürdürülebilir canlanması için bir açılım yok; üretim açılımı yok; ihracat açılımı yok. Bu bütçede bunların hiç biri yok. Bu milleti krize ezdirdiniz. İşsizliği kader hâline getirdiniz.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, toparlayabilerseniz, iki dakika ek süre veriyorum.

EMİN HALUK AYHAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bizce bu bütçe baştan müflis bir bütçedir. Bütününü gerçek dışı hedeflere ve mesnetsiz varsayımlara dayanmakta, dünya ekonomilerinde ve Türkiye'de yaşanan gelişmeleri doğru okuyup yansıtmamakta ve dolayısıyla kamuoyu ve karar birimlerine yanlış sinyaller göndermektedir. Aynı geçen sene olduğu gibi. Daha baştan revizeye muhtaçtır. Nereden biliyorsunuz diyeceksiniz? 2009 makroekonomik ve bütçe hedefleriyle gerçekleştirmelerinden.

Sayın Başkanım, bir dakika daha müsaade ederseniz, bir şeyi ifade edeceğim ve bitireceğim, uzatmayacağım.

Şu program buraya geldiğinde, muhalefet partisine mensup milletvekili arkadaşlarım, siyasi parti farkı gözetmeksizin bu bütçenin bu hâle geleceğini Sayın Bakan'a söylediler. Sizden önceki Sayın Bakan'a. Bu bütçenin bizi gerek içeride gerek dışarıda doğru sinyallerle Türkiye'nin geleceğine iyi olmadığını gösterdiğini ifade ettiler. Bize sizden önceki Sayın Bakan bu bütçenin titizlikle hazırlandığını söyledi. Biraz önce ifade ettiğim gibi Genel Kurulda gerçekten yere çakıldınız. Hedefleri -bilmem IMF ile anlaşma modu vardı, bilmem başka şey- aniden kesme durumuna girdiniz. Hem de çiftçilerden kestiniz, yatırımlardan kestiniz. Tabii, bunu neden kesip kesmeye... Yetki sizde ama vatandaşları anlatmak bizim görevimiz. Ben sizin konuşmanız esnasında da size, bunları, yüzde 4 büyümeyecek bir ekonomiyi, neden bunu böyle söylüyorsunuz dediğimde, siz de inanmamanız lazım dediğimde, siz bunların sadece birer hedef olduğunu burada beyan ettiniz. Bunlar bu kayıtlarda var. Siz -diğer sayın bakanlardan- bize, ilk Bakan olduğunuzda, Maliye Bakanı olduğunuzda hiç olmazsa getirdiğiniz tasarıların neler götürüp neler getireceğinin bir altyapısını vermeye çalıştınız.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, toparlar mısınız?

EMİN HALUK AYHAN (Devamla) – Bitiriyorum.

Ama burada şunu ifade etmek istiyorum: Bu hedeftir ama buradan çıkan kanundur. Bakanlar Kurulunun imzası vardır altında, Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkmaktadır. Dolayısıyla olmayacak hedefleri bile bile bu milletin önüne getirmenin hiçbir anlamı yoktur.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Ayhan.

Şimdi, Muğla Milletvekilimiz Sayın Gürol Ergin Bey...

Buyurun.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Üye Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

GÜROL ERGİN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sevgili basın mensubu arkadaşlarım; hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Ben sözlerime başlamadan önce daha önce yedi yıl süreyle birlikte çalıştığımız Plan ve Bütçe Komisyonumuzun önceki Sayın Başkanı Sait Açıba'yı burada saygıyla anmak istiyorum. Kendisi kişiliğiyle, kişisel ahlakıyla, buradaki çalışma düzenine verdiği önemle sanıyorum hepimizin gönlünde taht kurdu. Benim için de önemli bir isim oldu. Bunu özellikle belirtiyor, aynı tavrı yeni gelen arkadaşımız Sayın Açıkalin ve arkadaşlarından, Divan arkadaşlarından beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben konuşmamı daha çok Sayın Bakanın sunuş konuşması üzerine kurmak istiyorum ve Sayın Bakanın sözlerinden yola çıkmak istiyorum.

Sayın Bakan, "Türkiye yükselen piyasalar içinde son yıllardaki dinamizmi ve güçlü performansı ile ön plana çıktı." diyor. Bakalım böyle mi?

Bakıyoruz, yükselen piyasalar özellikle 2004'ten itibaren sürekli yükselmiş. 2004'te yüzde 7,5 olan büyüme hızı 2006'da yüzde 7,9; 2007'de yüzde 8,3 olmuş, 2008'de bu yüzde 6'ya düşmüş, 2009'daki rakam ise yüzde 1,7. Türkiye'ye bakıyoruz, Türkiye, maalesef 2004'ten itibaren geriye gitmiş. 2004'teki yüzde 9,4 büyüme hızı, zaman içerisinde azalarak 2008'de yükselen piyasaların ortalamasının 6 olduğu dönemde yüzde 0,9 olmuş. 2009 yılına baktığımızda, yükselen piyasaların yüzde 1,7 olan ortalaması Türkiye için yüzde -6,0.

Değerli arkadaşlarım, bu rakamlara baktığımızda ve 2003 – 2009 ortalamasındaki rakama da ayrıca baktığımızda -ki bu rakam yükselen piyasalar için yüzde 6,39; Türkiye için yüzde 4,23- nasıl diyebiliriz ki "Türkiye yükselen piyasalar içinde son yıllardaki dinamizmi ve güçlü performansı ile ön plana çıktı." Hayır, ön plana çıkmamış, tam aksine gerilerde kalmıştır.

İkincisi borçlanmada önemli gelişmeler kaydedildi deniyor ama bu borçlanma sözü ifade edilirken sanıyorum yalnızca kamunun dış borçları ifade edilmek isteniyor. Kamunun ve özel sektörün toplam borçlarının Türkiye'nin borcu olduğu göz ardı ediliyor. Kamu - özel toplam borcumuza baktığımız zaman, 2002'de 220 milyar dolar olan bu borç

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

tutarının 2009'da 500 milyar dolara yaklaştığını görüyoruz ve kişi başına her Türk evladının borcuna baktığımız zaman da, bunun 2002'de 3.148 dolarken, 2009'da 7.000 doları geçtiğini görüyoruz.

Sayın Bakan "Kendi iç dinamiklerinden kaynaklanmamasına rağmen Türkiye ekonomisi de krizden etkilenmiştir." diyor. Acaba öyle mi?

G 20 ülkeleri içinde bakıyoruz, 2002'de Türkiye en hızlı büyüyen üçüncü ülke ama 2009 yılında da bu G 20 ülkeleri içerisinde en hızlı daralan üçüncü ülke Türkiye. Ayrıca 2002 yılında 149 ülke içerisinde 27'nci sırada iken, biz bu 149 ülke içerisinde maalesef 2009 yılında yine en sonlara, 136'ncı sıraya gerilemiş durumdayız büyüme hızı bakımından.

Değerli arkadaşlarım, makarna, pirinç, yağ dağıtımını boşuna mı artırdınız yıldan yıla? Bunları artırdınız, çünkü aç sayısını artırdınız. Bakmayın siz çarpıtılmış değerlendirmelerle Türkiye'de aç insan kalmadığının söylenmesine. Eğer öyle olsaydı tüketim günü geçmiş gıda dağıtımını kesinlikle yapmazdınız. Ama bugün bakıyoruz, siz insanlarımızı açlıktan ölmesinler diye tüketim günü geçmiş makarnalarla, margarinlerle avutmaya çalışıyorsunuz.

Sayın Bakan konuşmasında Afrika'nın en yoksul bölgeleriyle Güney Asya'daki yoksulluğu örnek göstererek bizim daha iyi durumda olduğumuzu vurgulamaya çalışıyor. Çok yazık! Demek ki Türkiye'yi aç insanların oluşturduğu Afrika ülkeleriyle kıyaslanır duruma düşürmüştünüz. Siz de açıkça söyleyemeseniz de bu gerçeği kabul ediyorsunuz.

Bu şekilde değerlendirmelerden sonra, sizler niçin 136'ncı sıraya düştüğümüzü 149 ülke içerisinde, 20 ülke içerisinde niçin sondan üçüncü sıraya düştüğümüzü herhâlde "Kriz vardı onun için böyle oldu." diye değerlendirebilirsiniz. O zaman ben de derim ki: Bizde kriz var da diğer 148 ülkede kriz yok mu. Hepsinde var ama bizde ayrıca yedi yıllık yanlış ekonomi politikası var, üretime boş vermişlik politikası var, Çin'de ucuz Çin'den getirelim politikası var. Kısacası yüksek faiz, düşük kur politikası ve yatırımsızlık politikası var.

Sayın milletvekilleri, kamunun sabit sermaye yatırımları ile özel sektör yatırımlarına baktığımızda 2005 yılından sonra her iki kesimin yatırımlarında bir önceki yıla göre reel artış oranlarının düştüğünü görüyoruz. Nitekim kamu yatırımlarındaki bir önceki yıla göre artış oranı 2005'te 25,6 iken, sonraki yıllarda sırasıyla 10,8; 6,2; 4,3 olmuş, 2009'da ise -17,9 olacağı görülüyor. Özel sermaye yatırımlarında ise bu oran 2005'te yüzde 22,2 iken, sonraki yıllarda sırasıyla azalarak 2009'da -22 olacağı görülüyor.

Bu değerler, Türkiye'de ekonominin 2005 yılından sonra durgunluğa sürüklendiğini, dünyada görülen krizin Türkiye'deki bunalımın nedeni olmadığını ama bunalımı şiddetlendirdiğini açıkça göstermektedir.

Yedi yıllık uygulamalarınızla önce halkı yoksullaştırdınız, sonra muhtaç duruma düşen insanımızı sadaka kültürüne alıştırdınız. Devlet bütçesinden sadaka biçiminde yaptığınız yardımları parti kimliğiyle birleştirdiniz. Böylece halkı AKP'ye minnet duyar hâle getirip iyice ezdiniz, halkın kimliğini zedelediniz. Bu arada halkı gaddarca, insafsızca soyan, adına İslami holding denen holdinglere kayıtsız kaldınız. Alman adaletinin "yüz yılın soygun davası" diye nitelendirdiği davada vurdumduymaz davrandınız.

Sayın Bakan, "Hükümetlerimiz döneminde rekabetin ve verimliliğin artırılması amacıyla özelleştirme uygulamaları hızlandırılmıştır." diyorsunuz.

Sayın Bakan hangi özelleştirme rekabeti ve verimliliği artırdı? Bir tek örnek verebilir misiniz? Anımsamanız için ben birkaç örnek vereyim. Telekom'u satmakla, PETKİM'i satmakla, Kuşadası, İzmir limanlarını satmakla, Tekeli satmakla hangi rekabet ya da verimlilik artışı sağladınız? Şimdi şeker fabrikalarını satışa çıkardınız, sonra çay fabrikalarını satmak istiyorsunuz. Tek kelimeyle Sayın Bakan yanlış yapıyorsunuz, bu ülkeye, bu millete iyilik yapmıyorsunuz.

Ekonominin en önemli göstergelerinden işsizliğe baktığımızda manzara şöyle: TÜİK işsiz sayısını 3 milyon 267 bin olarak açıklıyor. TÜİK, iş bulma umudu kalmadığı için iş aramaktan vazgeçen işsizler ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanları bu sayıya dâhil etmiyor. Bunlar işsiz insanlar değil mi? Bu nedenle gerçek işsiz sayısı 3 milyon 267 bin değil, 5 milyon 112 bin. İşsizlik oranı da yüzde 12,8 değil, yüzde 18,7. Gerçek işsiz sayısındaki son bir yıllık artış 859 bin kişi.

Sayın Bakan, Hükümetleri döneminde tarım dışı istihdamın artışını 2 milyon 281 bin kişi olarak veriyor. Doğrudur ama aynı dönemde tarımda çalışan nüfustaki azalış ise çok daha üstünde 2 milyon 442 bin kişi olmuştur. Yani tarım dışı istihdamdaki artış tarım istihdamındaki azalışın bile altında kalmıştır.

Bu yedi yıllık süreçteki nüfus artışından kaynaklanan iş gücüne katılması gereken milyonlarca nüfus ne olmuştur? Bu nüfus, işsizliği artıran nüfus olarak önümüze çıkmaktadır.

2009 yılının ilk sekiz ayında iş bulmak için İŞKUR'a 755 bin 613 kişi başvurmuş. Bunlardan yalnızca 66 bin 49 kişi kamu ya da özelde işe yerleştirilmiştir, gerisi boş gezmektedir. 2009 yılı çalışabilme şansı bulmuş olanları da vurdu. Kayıt dışı çalışma oranı yüzde 45'leri aştı. 2009 Haziran itibarıyla çalışan başına reel brüt ücret bir yılda sanayide yüzde 11,4; tarımda yüzde 12,9; ticaret ve hizmet sektöründe yüzde 1,4 azaldı.

AKP İktidarında bir başka dikkati çeken husus, çalışma ilişkilerinin ve sosyal ilişkilerin emek aleyhine çok ciddi derecede bozulmuş olmasıdır. Esnek çalışmanın fiilen aşırı biçimde yaygınlaşması, çalışma saatinin fazla mesai ücreti ödenmeden uzatılması, ücretlerin reel düşüşü, sendikal örgütlenişin cılızlaşması bozulmanın en önemli göstergeleri olmuştur. Ne yazık ki orta vadeli program çare olarak esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılmasını öngörüyor. Hâlâ "En az üç çocuk yapın." diyenlerin kulaklarını çınlatıyorum.

Sayın Bakan ihracat artışından söz ederek 2003-2008 döneminde ihracatın yüzde 22,8 arttığını belirtmektesiniz ama ithalatın ne kadar arttığından, dev gibi büyüyen dış ticaret açıklarından hiç söz etmiyorsunuz.

Sayın Bakan tarımsal desteklerden söz ederken desteklerin üretimde etkinlik, verimlilik ve kaliteyi artırmaya yönelik olarak yeniden düzenleneceğini belirtiyorsunuz. Böylece bugüne dek uyguladığınız destekleme politikasının tarımsal üretimde etkinlik, verimlilik ve kaliteyi sağlamaya yönelik olmadığını bizzat kendi ağzınızdan ifade etmiş oluyorsunuz.

Kaldı ki

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

Kaldı ki, Tarım Kanunu'na göre gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'inden az olmaması gereken desteğin bu yıl da yüzde 0,54'te kaldığını belirtmek isterim. Bu kadar küçük bir destekle Türkiye'de tarımı hiç kimse kalkındıramaz.

Sayın Bakan tıpkı öncülü Sayın Unakıtan gibi "Ekonomide kayıt dışılığın azaltılması için çabalarımız artırılacaktır." diyor. Biz yedi yıl boyunca bu öyküyü dinledik ve artık bize hiç inandırıcı gelmediğini ifade etmek isterim.

Sayın Bakan "2010 yılı bütçesine temel oluşturan makroekonomik varsayımlarımızın gerçekçi olduğunu vurgulamak isteriz." diyor. Biz de Sayın Bakana inanmak isteriz ancak 2009 yılı bütçesinde gerçekleşme durumunu görünce ve 2010 yılı bütçesinin satır aralarını da okuyunca Sayın Bakana inanmamız zorlaşıyor çünkü ilgili Bakanın tüm iddialı tavrı karşın -önceki Bakanı kastediyorum- 2009 yılı bütçesi cumhuriyet tarihimizin en tutmayan bütçesi olmuştur.

Özetle söylersem: Başlangıç bütçesinde bütçe açığının 10,4 milyar lira olacağı öngörülmüş olmasına karşın bugün anlaşılıyor ki bütçe açığı 62,8 milyar lira olacaktır. Aradaki fark 52,4 milyar ve gayrisafi millî gelirin yüzde 5,5'u kadardır. Eğer Hükümet olarak küresel kriz bütçeden sonra hızlandı, bütçeyi tutturamayışımız bundandır mazeretini ileri sürerseniz size geçen yılki bütçe görüşmelerinde yapılan konuşmaları anımsatmak isterim.

Bütçeyi yaparken gerekli sorumluluk gösterilmemiştir. 2009 bütçesini hazırlayanlar Başbakanın "Kriz bizi teğet geçecek." anlayışının etkisinde kalmışlar, hiç de gerçekçi olmayan bir bütçe hazırlamışlardır.

2009 bütçesi gerçeklerden kopuk bir bütçe olmuştur. 2009 bütçesi büyüme hızını yüzde 4 kabul etmiştir. Nerede bu yüzde 4 büyüme? 2009 bütçesine göre dış alım yüzde 6,7 artarak 232 milyar dolar olacak, böylece dış alımdan alınacak KDV 38,5 milyar doları bulacaktı. Dış alımdan gelecek 38,5 milyar dolar KDV gibi, dahilde alınacağı düşünülen 20 milyar dolar KDV de hayal olarak kalmıştır.

Sayın Bakan sunuşunda "Diğer ülkeler de küresel kriz nedeniyle yüksek bütçe açıklarıyla karşı karşıya kalmıştır." diyor. Bu söylem 2009 bütçesinin yanlış planlandığını değiştirmiyor. Eğer Sayın Bakan gerçek bir karşılaştırma yapmamızı istiyorsa, diğer ülkelerin 2009 bütçelerinde ne kadar sapma gösterdiklerini, ayrıca bu ülkelerin 2009 yılında gayrisafi millî gelirlerinin yüzde kaç kadar canlandırma önlemi eklediklerini de ortaya koymalıdır.

2010 bütçesine gelince: Bu bütçe öyle anlaşılıyor ki 2009 bütçesi gibi skandal denebilecek bir sapma göstermeyecek ancak yine de kimi iyimser beklentiler dikkatimizi çekiyor. Örneğin, toplam büyüme beklentisinin yüzde 3,5 olduğu bir yılda bütçe gelirlerinde yüzde 16,1, vergi gelirlerinde yüzde 18,2 oranındaki artış beklentisi gerçek değildir. Özellikle ÖTV gelirinin 54,6 milyar liraya çıkması hemen olanaksızdır çünkü bu miktar yaklaşık yüzde 30 artış demektir. Hele Hükümetin iddia ettiği gibi vergi oranlarına zam yapılmayacaksa bu artış nasıl olacaktır? ÖTV'nin iki ana kalemi petrol artı doğal gaz ile tütün mamulleridir. Petrol ve doğal gazın ham madde fiyatlarında astronomik bir artış olmazsa ÖTV bu miktarda artmaz.

Tütün de ise özellikle kapalı alan yasakları vergiyi giderek artırmayacak düşürecektir. Anlaşılan o ki Hükümetin aklında petrol ürünleri ve sigaradan alınan vergiyi artırma düşüncesi vardır. Vergi gelirlerinin gayrisafi millî gelire oranı 2009'da yüzde 17,3 olmuştur. 2010'da yüzde 18,8'e çıkarılmaktadır. Krizden çıkma, toparlanmaya çalışan bir ekonomide gayrisafi millî gelirin yüzde 1,5'u oranında bir vergi geliri artışı olanaklı görünmemektedir.

Gerçekçiliğinden kuşku duyduğumuz bütçe bize şunları söylüyor: 2010 yılında halkın gelirinde ve refahında bir artış olmayacak, memur ve emekli maaşları ancak enflasyon kadar artacaktır.

Bu arada, Hükümeti kutlamak isterim, gazi maaşlarına 8 lira 20 kuruş, gazilerin dul eşlerinin maaşlarına 6 lira 10 kuruş, altmış beş yaş aylığı alan yoksulların maaşlarına da 2 lira 30 kuruş zam yapma alicenaplığını gösterdiniz.

Değerli arkadaşlarım, ülkemizde maaş ödenen gazi sayısı 50 bin 139, altmış beş yaş üzeri yoksul sayısı 1 milyon 305 bin kişidir. Gelin, bu yılki bütçede gazi ve yoksul yaşlılarımızın durumunu yeniden değerlendirelim. Memur maaşlarına yapılan yüzde 2,5 artı 2,5 zammı, emekli maaşlarına yapılan 8 liralık zammı da yeniden düşünelim.

Vergi gelirini tutturabilmek için KDV ve ÖTV yükseltilecektir. Krizin etkisiyle perişan olan işletmelere herhangi bir destek sağlanmayacaktır. Tarım yine desteksiz kalacak, Tarım Kanunu'nun desteklerle ilgili amir hükmüne yine uyulmayacak.

Sayın Bakanın "Çocuk için ödenmekte olan aile yardımı ödeneğinde çocuk sayısı sınırlamasının kaldırılması yönünde düzenleme yapılacaktır." sözü Hükümetin hâlâ bir şeylerin farkında olmadığını ortaya koyuyor. Herhâlde Hükümet kalkınmayı ekonomik büyümede değil nüfus artışında görüyor ve ona göre önlem almaya çalışıyor. İşsizliğin astronomik boyutlara ulaştığı, Hükümetin işsizliği azaltacağına sözünü bile veremediği bir dönemde çocuk sayısı artışı ne getirecektir? Gerçekten düşünmeye değer.

Ayrıca, işsizlik ülkede kayıtsız çalışmayı hızlandırmış, kayıt dışı çalışan sayısı Haziran 2009'da, bir yıl öncesine göre 1 milyon 975 bin kişi artarak 10 milyon 25 bin kişiye çıkmıştır. Başka bir ifadeyle çalışanların yüzde 45,7'si kayıt dışıdır.

Bu arada, tüketicilerin bankalara toplam borcunun da 120 milyar 212 milyon liraya yükseldiğini belirtmek isterim.

Sayın Bakan "GAP başta olmak üzere bölgesel gelişme projelerinin tamamını desteklemeye devam edeceğiz." diyor. Sayın Bakan, bölgesel gelişme projeleri GAP, DAP, KOP, DOKAP, yedi yılda bunlardan hangisinde bir arpa boyu yol gidilmiştir?

Sayın Bakan "Kaçakçılıkla mücadele etkinleştirilecektir." diyorsunuz. Ne zaman başaracaksınız kaçakçılıkla mücadeleyi? Bu ülkeye kaçak et girişini, kaçak çay girişini, kaçak şeker girişini ne zaman engelleyeceksiniz? Bugüne dek neredeydiniz?

"Devlet yardımları şeffaflaştırılacaktır." diyorsunuz. Demek ki siz de AKP dönemindeki devlet yardımlarının şeffaf olmadığını kabul ediyorsunuz. Bu dürüst anlayışınızdan ötürü size teşekkür ederim.

2009 yılında yaşadığımız iç ve dış politika olaylarına baktığımızda bütçenin tutarsızlığından daha büyük tutarsızlıklarla, yanlışlarla karşı karşıya kaldığımız görülüyor. Bu konuları ilgili bakanlıkların bütçeleri görüşülürken enine boyuna değerlendireceğiz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayabilir misiniz Sayın Ergin.

GÜROL ERGİN (Devamla) – Ancak dış politikada Ermeni açılımı ve Kıbrıs'ta ortaya çıkan durum Türk halkını büyük bir endişeye sevk etmiştir. Daha iki gün önce Ermenistan Dışişleri Bakanı Nalbantyan'ın "Türkiye ile Ermenistan arasındaki açılım ile Yukarı Karabağ meselesi iki ayrı süreçtir." ifadesi bu açılım macerasının gerçek yüzünü ortaya koymaktadır.

İç politikada Türk milletine yaşatılan sıkıntılar sıkıntı olmanın ötesine geçmiş, toplum hızla ayrışmaya başlamış, milletin tüylerini diken diken eden gösteriler Hükümet himayesine mazhar olmuştur.

Diğer yandan, insanların birbirleriyle konuşmaktan korkar olmuş, sonunda Sayın Başbakanın telefon konuşmaları dahi hem de sesli olarak İnternet'te izlenir hâle gelmiştir. Bu konuşmaları size dinleteceğim veya buradan önümüzdeki günlerde okuyacağım arkadaşlar, Sayın Başbakan kime neler söylemiş. Getirdiğiniz uygulamaların sonucunun size de nasıl yansıdığını burada göreceksiniz bizzat.

Basına öyle baskı yaptınız ki TV kanalları, Erzurum'da yaşanan vali, il genel meclisi başkanı olayını parti adını vererek yayınlama cesaretini gösterip o il genel meclisi başkanı AKP'lidir diyememiştir.

Sayın Bakan, konuşmanızın sonunda "Cumhuriyetimizin kurulmasında ve yaşatılmasında büyük katkıları olan başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere herkese şükranlarımızı ifade etmek istiyorum." diyorsunuz. Burada bir hata yapıyorsunuz. Sayın Bakan, Mustafa Kemal Atatürk cumhuriyetimizin kurulmasında ve yaşatılmasında büyük katkısı olan değil, cumhuriyetimizin kurucusu olan insandır. O, Şevket Süreyya Aydemir'in vezir olarak belirttiği gibi tek adamdır ve en büyük Türk'tür.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Ergin.

Şimdi, Sayın Esfender Korkmaz, buyurun efendim.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim konuşmam 2010 bütçesi makroekonomik dengeleri nasıl etkileyecek üzerine olacaktır.

Değerli arkadaşlar, iktisat ve maliye politikası araçlarıyla koordineli olarak bütçe büyüklüğü ve bütçe yapısı, iktisadi konjonktür, üretim, istihdam ve gelir dağılımını etkiler, özel sektör yatırımlarını ve özel sektörün kaynak kullanımının sınırını ve kaynak kullanım maliyetini etkiler, ekonomide kaynakların özel ve kamu sektörü arasında dağılımını etkiler.

Bu çerçevede 2010 bütçesine bakacak olursak geçen yıla kadar Hükümet üyeleri her vesileyle kendi iktidarlarından önceki yıl olan 2002 yılı ile kendi iktidar yıllarını karşılaştırdı, 2009 yılı için bu karşılaştırmayı kriz şartları çerçevesinde yapmaya başladılar. 2009'un ikinci yarısını dünyada büyümeye geçiş yılı olarak vasıflandırmak mümkündür. Bu anlamda Türkiye şartlarında 2002 yılı da krizden çıkış yılı oldu. O açıdan 2009 yılını 2002 yılıyla karşılaştırırken farklı değerlendirmek gerekmez.

Değerli arkadaşlar, 2002 ile 2009 arasında ekonomi, tasarruf yaratmayan bir ekonomiye dönüştü, yedi yılda tasarruf oranı düştü. 2002 yılında toplam tasarrufların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 19,1 iken 2009 yılında yüzde 15,7'ye geriledi. Bu gerileme yalnızca kriz nedeniyle olmadı. Örneğin, 2006 yılında da tasarruf oranı yüzde 16,6 idi.

Kalıcı büyüme için tasarrufların ve yatırım hacminin artması şarttır. Oysaki 2010 bütçesinde altyapı yatırımlarının hacmi uzun vadeli gelir artışı ve talep artışı yaratacak ve özel yatırımları cazip kılacak nitelikte değildir.

Kamu altyapı yatırımları hem toplam talebin artmasına hem de istihdam artışına yardımcı olur. 2010 bütçesinde sermaye giderleri için ayrılan ödenek gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2'si kadardır. Bu oran çok düşüktür. 2009 yılına göre de sermaye giderlerindeki artış yüzde 1,8 gibi düşük düzeyde kalmıştır.

Bugüne kadar AKP hükümetleri bütçede kısıntıları hep yatırım ödeneklerinde yaptı. Örneğin, 2009 bütçesinde de sermaye giderleri için ayrılan ödenek 16/10'da 2 milyar liradır ancak ilk dokuz ayda yapılan harcama 10,3 milyar liradır.

Bütçe, krizden çıkış bütçesi olarak tarif ediliyor ancak gerek üç yıllık orta vadeli programda ve gerekse 2010 bütçesinde ekonomiyi canlandıracak ve büyümeye geçiş için ilave hiçbir önlem yer almıyor. Esnaf kredilerine, tarımsal kredilerde faiz desteğine, ihracat desteğine ve yüzde 5 işveren prim desteğine eskiden olunduğu gibi devam edileceğiyle yetiniliyor.

Bu şartlar altında 2009 yılındaki gerçekleştirmeler ve 2010 bütçesinde ekonomide canlanma ve büyümeyi tetikleyecek hiçbir önlem alınmadığı için Türkiye diğer ülkelere göre resesyondan daha geç çıkacaktır. Örneğin, ABD'de yüzde 3,5 olarak yaşanan üçüncü çeyrek büyüme oranı Türkiye'de eksi büyüme olarak yaşanacaktır.

AKP İktidarından önce 2002 yılında yüzde 6 büyümeye yaşandı. 2009 yılında ilk altı ayda yaşanan yüzde eksi 10,5 oranındaki büyüme ve 2009 gerçekleşmesi olarak beklenen eksi yüzde 6,5 büyüme küresel krizden daha fazla, Hükümetin resesyonda tutarlı bir stratejisinin yokluğundan kaynaklandı.

Siyasi iktidar düşük kur, sıcak paranın getirdiği rehabet ortamını tercih etti. İthalata ve borca bağımlı büyümeyi yeğledi, istihdam artırıcı bir büyümeyi başaramadı.

2002 yılında 118,9 olan ortalama yıllık sanayi üretim endeksi 2009 Eylül ayında 104,2'ye geriledi.

Aynı şekilde 2002 yılında yüzde 75,4 olan imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2009 yılı Eylül ayında yüzde 70,1'e geriledi.

2010 bütçesinde petrol ve doğal gazdan alınan vergi gelirlerinde yüzde 26'lık artış öngörülmüştür. Bu vergiler enerji üretiminde maliyetleri artıracaktır. Enerjide üretime girdi olduğu için üretim maliyetleri artacaktır.

Ayrıca, petrol ve doğal gaz doğrudan doğruya da tüm ekonomiye girdi olmaktadır. Bu şartlarda üretim maliyetlerinde birikimli maliyet artışları olacaktır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

Petrol ve doğal gaz maliyetlerinin artmasından dolayı üretimde Türkiye'nin rekabet imkânları düşecektir, Türkiye ara malı ithalatına ve işsizliğe devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, siyasi iktidar yedi yılda cebri tasarruf da yaratamadı. Vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı, yani elastikiyeti son üç yılda yüzde 1'in altında kaldı.

Çalışanlar işsiz ve yoksul kaldı. 2002 yılında ortalama işsizlik oranı yüzde 10,3 idi. 2009 yılında bu oran, orta vadeli mali planda da yer aldığı gibi, yüzde 14,8'e yükseliyor. Türkiye G-20'ler içinde İspanya'dan sonra en büyük işsizlik yaşayan ikinci ülkedir ancak gerçek işsizlik oranı İspanya'yla aynı orandadır. Zira, 2 milyon yakın işsiz iş aramadığı ve iş aramaktan umudunu kestiği için TÜİK tarafından işsiz sayılmıyor. Bunları "iş bulsalar çalışacaklar." şeklinde vasıflandırılıyor. Bunları da katarsak Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 18 ile 19 arasına çıkmaktadır ve bu demektir ki İspanya'ya ulaşmaktadır. Gerçek anlamda Avrupa ve İspanya gibi ülkelerde işsiz kalanlar hemen iş aramak için işçi bulma kurumlarına başvuruyor. Oysaki Türkiye'de böyle bir gelenek yok. Dolayısıyla Türkiye'deki uygulamayı da farklılaştırmak, değiştirmek lazım.

Öte yandan, dış borcu ve ara malı ithalatına dayalı büyüme stratejisi istihdam yaratmadığı gibi işsizliği de artırmaya devam edecektir.

Memurun satın alma gücü de düştü. 2010 bütçesinde memurlara ilk altı ay yüzde 2,5 artı ikinci altı ay için de yüzde 2,5 zam yapılması öngörülüyor. Bu zamların 2010 yılı ortalaması yüzde 3,78'dir, 2010 ortalama enflasyonunun 2 puan altında kalmaktadır. Yani memurun reel olarak geliri düşmekte ve satın alma gücü azalmaktadır.

Sayın Bakan bütçe sunumunda enflasyon farkının da verileceğini söyledi ancak değerli arkadaşlar, enflasyon farkı verilse de bir yıl gecikmeli verildiği için yaşanan enflasyonu telafi edemez. Kaldı ki memura verilecekse ortalama enflasyon değil mutfak enflasyonunu telafi edecek şekilde fark verilmesi lazım çünkü memuru etkileyen enflasyon mutfak enflasyonudur.

Gelir dağılımını dolaylı vergiler de bozdu. 2010 vergi gelirleri olarak 212,5 milyar gelir tahmin edilmiştir. Bunun 63 milyar lirasının gelir ve kazançlar üzerinden, 4,6 milyar lirasının mülkiyet üzerinden alınacağı hedef alınmıştır. Bu şartlarda dolaysız vergilerin vergi gelirleri içindeki payı yüzde 32 ve dolaylı vergilerin payı ise yüzde 68 olarak artmaktadır. Dolaylı vergileri zengin ve fakir aynı oranda ödediği için gelir dağılımının bozulması da devam edecek demektir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye yedi yılda dış ekonomik ilişkilerde kan kaybetti. 2002 yılında dış ekonomik ilişkilerden dolayı ortaya çıkan cari açık 0,6 milyar dolar iken kriz yılı ve resesyon yılı olmasına rağmen bu açık 2009'da 11 milyar dolara çıktı. Türkiye yedi yılda 166,7 milyar dolar cari açık verdi. Üstelik bu açık yatırım malı ithal etmek için değil ara malı ve tüketim malı ithal ettiğimizden dolayı ortaya çıktı. Cari açığın finansmanı ise varlık satışları ve dış borçla finanse edildi.

Yeni yatırım yapmak için sermaye girişi çok düşük kaldı. Kârlı şirketlerin varlık satışı olarak yabancı sermayeye satılması bir sermaye transferidir. Yeni istihdam yaratmadığı gibi, tersine, yurt dışından hizmet alımı ve yapılan tensikatlarla işsizliği de artırmıştır.

Varlık satışları içeride vergi gelirlerinin düşmesine ve kâr transferlerine de yol açmıştır. 2002 yılında 2,6 milyar dolar olan yurt dışına kâr transferi 2009 yılında 6,2 milyar dolara yükselmiştir. AKP İktidarında dışarıya çıkan kâr transferi, dışarıya yapılan kâr transferi 32,1 milyar dolar olmuştur.

2002 ile 2009 arasında Türkiye'nin dış borcu ikiye katlanmış. Ödediğimiz dış borç faizi de yüzde 78 oranında artmıştır.

Değerli arkadaşlar, bir ülkenin borcu, dış borcu olarak özel ve kamu sektörü borcu ayrılmaz çünkü dış borç alındığı zaman ülkeye dış kaynak girer. Eğer bu dış borcu siz yatırım yapmak için kullanırsanız, o, üretimi artırır ve kendi kendini öder ama Türkiye'deki dış borçlar tamamıyla açıkları kapatmak amacıyla alınmıştır ve işletme kredisi olarak alınmıştır. Bu açıdan yeni yatırım yapılmamıştır ve borç faizi bu anlamda da artmıştır.

Şimdi, yine, 2010 bütçesinde anlaşılıyor ki Maliye yine kümesteki kazları yolacak çünkü kamu gelirlerinde yüzde 21,5 oranında bir artış ve vergi gelirlerinde de yüzde 17,3 oranında bir artış öngörülmektedir.

Yüzde 5,3 enflasyon hedefine göre vergilerde 17,3 nominal artış, yüzde 12,2 reel artış demektir. Bu artışın yüzde 3,5'i büyümeden gelirse kalan kısmı için Hükümet vergi artışı getirmek zorundadır.

Vergi gelirlerinde en yüksek artış ÖTV'de yüzde 31,6 olarak öngörülmüştür, ikinci sırada KDV artışı var. 2010 büyüme şartlarında bu artışın sağlanması olanak dışıdır. Bu demektir ki vergi oranları artırılacak ve açıklamalara rağmen yeni vergiler gelecektir.

Hükümetin günlük gelişmelere göre vergileri sık değiştirmesi, vergi sistemiyle oynaması vergiye karşı olan tepkiyi artırmıştır, kayıt dışılığı artırmıştır. Maliye literatüründe "Eski vergi iyi vergidir." diye bir söz var. Vergiler sık değişmezse mükellef vergiye alışır, vergiyi öğrenir, vergi yükü psikolojik olarak daha hafif gelir.

2010 bütçesinde vergi dışı gelirlerdeki artışın da önemli ölçüde zamlarla karşılanacağı anlaşılmaktadır. Elektriğe, doğal gaza, köprülere ve paralı yollara zam yapılması kaçınılmaz gözükmektedir. Kamu mallarına bunların üretim maliyetlerinin üstünde zam yapılması gizli vergi anlamına gelmektedir ve bu doğru değildir.

Nihayet, son olarak, bütçenin hazırlanmasında samimi görmediğim birkaç noktayı arz etmek istiyorum: 2010 bütçesiyle ilgili raporlarda özel şirketler ve özel araştırma kurumlarını kaynak gösteren paragraflar ve istatistikler mevcuttur. Şimdi değerli arkadaşlar, örneğin, sunumda şöyle bir cümle var: "McKinsey'in yaptığı bir çalışmaya göre, Türkiye sağlıkta kapsam ve hizmetlere erişimde Avrupa'nın en gelişmiş ülkelerini bile geride bırakmıştır."

Şimdi, arkadaşlar, McKinsey, üst düzey işletme yönetim sorunlarını araştıran özel bir yönetim danışmanlık firmasıdır. Özel firma olması yaptığı araştırmanın yanlış olduğunu göstermez. Muhtemeldir ki yapılan araştırma sağlık konusunda yatırım yapmak isteyen uluslararası sermaye için yapılan bir araştırmadır. Aksi hâlde özel bir şirket kamusal

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

yarar sağlasın diye araştırma yapmaz. Kaldı ki özel yatırımlar için özel fayda ve kârlılık esastır. Özel yatırımlarda da hedef yasaların elverdiği ölçüde kâr maksimizasyonudur. Oysaki kamu yatırımlarında hedef sosyal fayda ve maliyeti karşılaştırıp toplam faydayı maksimize etmektir. Bunu da resmî araştırma kurumları ve devlet kurumları yapar. Türkiye'nin bütçesi takdim edilirken özel bir araştırma kurumunun kaynak gösterilmesi bu açıdan doğru değil ve ciddiyetten uzaktır.

Ayrıca, Türkiye'de ihtiyacı olanların sağlık hizmetine erişmesinin ne kadar güç olduğunu da herkes biliyor. Fiilî durumda özel araştırmada sağlık hizmetinin yalnızca kârlılığını kriter aldığı görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, grafiklerin ve tabloların yer aldığı PowerPoint sunumda ise benzer örnekler de vardı. Örneğin, dünya ekonomik gelişmelerini göstermek için Reuters Ajansının Baltık Kuru Yük Taşımacılık Endeksi verilmişti.

Şimdi, arkadaşlar, IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası kurumları kaynak göstermek çok doğaldır ancak bir medya ajansını kaynak göstermek bilimselliğe ve devlet ciddiliğine aykırıdır. Bütçe, devletin mali planı olduğu gibi, özel sektör için de yatırım ve üretim planlamasına baz oluşturur. Bu nedenle samimi, güvenilir ve ciddi olması gerekiyor. Baltık Kuru Yük Taşımacılık Endeksi mutlaka doğru bir endekstir ancak Türkiye'de yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı yatırım sermayesinin ne işine yarayacaktır? Spekülatif fonların yönettiği küresel süreç devleti ikinci plana itmeye çalışıyor. Biz de anlaşılan bu plana araç oluyoruz. Ekonomik faaliyetlerin toplumu ilgilendiren sosyal faydasıyla ilgilenmiyor küresel süreç. Bu nedendir ki dünyada fakir sayısı arttı. IMF, Dünya Bankası bile fakirlikten şikâyet etmeye başladı. IMF, fakirliğin savaşlara yol açabileceği tahminlerinde bulundu.

Türkiye'de artan yoksulluğun temel nedeni sosyal fayda ve maliyetlerin gözden uzak tutulmasıdır. Türkiye'de ekonomide maliyetlerin, örneğin, bankacılık maliyetlerinde olduğu gibi, zararların halka yayılması, kârların ise belirli kişi ve gruplara gitmesi uzun vadede bir sosyal sorun yaratmaktadır ve yaratmıştır da. Bu nedenle, bütçelerin hazırlanmasında daha ciddi ve bilimsel ve devlet araştırmalarına dayanan araştırmaların yer alması daha doğrudur. Böyle olmasını öneriyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz de Sayın Korkmaz'a, Sayın Hocam'a teşekkür ediyoruz. Tam süresinde tamamladı konuşmalarını.

Şimdi, Sayın Kaplan, buyurun lütfen.

HASİP KAPLAN (Şirnak) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Açba'ya burada teşekkür etmek istiyorum, gerçekten, çok adaletli bir yönetim anlayışıyla birlikte çalıştık.

Sayın üyeler, Sayın Bakan, Maliye Bakanlığının değerli çalışanları; evet, şu an, görüşmekte olduğumuz 2010 Yılı Merkezî Bütçe Kanun Tasarısı ile 2008 Kesinhesap Kanun Tasarısı.

Bu sunuşlarda Sayın Maliye Bakanımız önceki sunuşlardan farklıydı, çünkü, önceki sunuşlarda hep 2002'de bir enkaz devraldık edebiyatıyla başladık ve önceki hükümetlere yüklenirdi. Yedi sene sonra geldik bir noktaya. Bu edebiyatı bıraktıkları için bu bütçe döneminde teşekkür ediyorum. Çünkü, kriz teğet geçiyor sunuşlarının ardından, Sayın Başbakanımız bunu Mecliste söylediler, bütçenin bu bütçe orta vadeli programla uyumlu küresel krizden çıkış bütçesidir sözleri aslında bir öz eleştiri anlamına da gelebilir. Ama, erdemli siyasetin gereği olarak da takdir ediyoruz.

Biz 2009 yılı bütçesi üzerinde Demokratik Toplum Partisi olarak görüşlerimizi açıklarken özellikle yapıcı ve önerici muhalefetin örneğini sergiledik. Yani, kıyamet senaryosu yapmadık. Yani, yaşanan olumsuzlukları gördük, ama beraberinde çözüm önerileri de sunduk. Keşke söylediklerimizde haklı çıkmamış olsaydık diyoruz. Çünkü, daha 2009 yılı bütçesi görüşülürken revizyona uğradı, 8 milyar bir rakam görüşme esnasında Mecliste revizyona uğruyorsa, bütçenin yama tutmayacağı belliydi zaten.

Tabii, bunlar olurken, şu felsefik yaklaşımı görmek lazım: Hükümetin yaklaşımı nedir bütçe hazırlarken? Vergi veren vatandaşın bütçeyi sorgulama, katılma, kendi emek, meslek örgütleriyle görüş sunma hakları vardır. Ama Türkiye'de nedense orta vadeli program tak gelir önümüze konur, birileri hazırlamıştır, öğreniriz. Yine, önümüzdeki döneme ilişkin veriler konulduğu zaman da, yine aynı şekilde hiçbir katılım olmadan önümüze gelir.

Şimdi, burada kriz yaşanınca işsizliğin artacağını söyledik, zaten yapısal vardı, arttı, ama çok arttı. Yoksullaşma beraberinde yaşandı. Bütçenin açık vereceğini söyledik, açık verdi. Sermayenin girişinin gerileyeceğini söyledik, gerileme oldu. Finansal piyasaların altüst olacağını söyledik bankacılık sektöründe, yine oldu. Bu nedenle, biz sorumlu davrandık parti olarak. En küçük grup olmamıza rağmen bir araştırma önergesi verdik Meclise, dedik ki, bu küresel kriz sadece Türkiye'nin sorunu değil, bütün dünyanın sorunu, gelin, bu konuda bir araştırma komisyonu kuralım, emek meslek örgütlerinden ilgili ekonomik birimlere, ekonomik politikaya kadar herkese dinleyelim, Türkiye önünü görsün. Ama bizden geldiği için Hükümet de bu araştırma önergesini Mecliste gündeme alma gereğini ve bu konuda bir araştırma gereğini duymamıştır.

Şimdi, çok yakın tarihlere gideceğim. 1980'de Cumhurbaşkanlığı krizi, bir sente muhtaç olduğumuz günleri geride bıraktık. 12 Eylül askerî darbesi yapıldı. Yani, ekonomik kriz, siyasal istikrarsızlık, darbeler dönemini tetiklemiş. 12 Eylül askerî darbesinin hâlen yasaları, MGK döneminde çıkarılan ekonomi yasalarıyla idare ediyoruz Türkiye'yi. Oysa yirmi dokuz sene geçti. Dönüyoruz, çok yine uzağa gitmeyelim, yani, Türkiye'nin sen kırk yedi yılı üç askerî darbe yaşadı, gördük, 1960'da sağcılara, 1970'de solculara, 1980'de hem sağcılara hem solculara yapılan darbelerin ardından geldik bugüne, bugün de irtica belgesi, eylem destek planıyla Meclisteki çoğunluğu hedef alan illegal çeteleşme ve darbe girişimleri sürüyor Türkiye'de. İki büyük kriz yaşadık. Birisi 1994 krizidir. İkincisi 2001 krizidir. 2001 krizi batık bankaların, finansal sektörün dibe vurduğu bir dönemdir. O dönemin 100 milyar lira borcunu kime yükledik, kime yükledi devlet? Çalışanlara, emekçilere yükledi. Şimdi, bu kriz süreçlerinde baktığımız zaman bir temel felsefe var. Burada çözüm aranırken, krize önlem aranırken hep sermayeden, varıllardan yana bir politikanın izlendiğini görüyoruz. Çalışan emekçi kesime, milyonlara yönelik bir şey yok, ama her üç dönemde de krizin faturası emekçilere yüklenmiş. 1994 de yüklendi, 2001 de yüklendi. Şimdi bu dönemlerin üçünde de kim iktidardı? Sağ iktidarlar vardı. Adalet Partisinin sürecinden Milliyetçi

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

Cephe Hükümetlerine kadar... Ki o zaman AK PARTİ'nin birçok kadrosu da Refah Partisi, Fazilet Partisi süreçlerinde o koalisyon dönemlerinde yer aldı, bugüne kadar geldi, yine aynı hata, aynı hatanın devamını görüyoruz.

Şimdi, burada iki noktaya vurgu yapmak istiyoruz. Bu alışkanlık, küresel krizi vatandaşa fatura etme olayının bu bütçenin ana ruhu olduğunu görüyoruz. Yani değişen bir şey yok. Son otuz senede Türkiye'de değişen bir şey yok.

Bunu birkaç rakamla anlatmak istiyorum. Çünkü, demokrasi, demokratik açılım, öyle salt Kürt sorunu açılımı, laik, antilaiklerin uzlaşması, sağcı ile solcunun uzlaşması, Sünni'yle Alevi'nin uzlaşması ile ibaret değildir. Bir mantalite olayıdır, bir felsefe olayıdır, bir inanç olayıdır. Eğer siz 2002'lerde yüzde 10 seçim barajıyla gelirsiniz ve bir dönemi de CHP'yle... Ki, bu seçim barajının ardına sığınan CHP 1999'da barajın altında kalan bir partidir. O tarihte seçime girip iki parti iktidarı oluyor ve koskoca bir dört seneyi tahterevallı siyasetiyle, Hacivat Karagöz oyununa siyaseti çevirerek kötü bir sınavla, hiçbir anayasal reform yapılmadan, 12 Eylül askerî darbesi düzenlenmeden, seçim yasalarına dokunulmadan, seçim barajları değiştirilmeden, halkın özgür iradesiyle milletvekilini seçmesinin önü açılmadan geldik bugüne. Biz de, inadına inadına bağımsız aday olduk, grup kurduk, Şırmak'tan seçildik, bilmem nereden nereden seçildik, geldik grup kurduk. Burada CHP ile AK PARTİ'nin utanç verici bir iş birliğine dikkat çekmek istiyorum. Bu bir gerçektir yüzde 10 barajında...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Nereden çıktı . AKP bütçesini görüşüyoruz.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Hasip kaplan, biraz ölçülü ol! Lütfen, ölçüyü kaçırma!

HASİP KAPLAN (Devamla) – Lütfen, sakın olun, sakın olun... Sayın ana muhalefet, sakın olun.

GÜROL ERGİN (Muğla) – O kelimeyi aynen sana iade ediyorum.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Sakın olun. Siz değil miydiniz yüzde 10 barajında AK PARTİ'yle uzlaşıp, Türkiye'de Kürtler milletvekili olmasın diyen.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Sizin dediklerinizi AKP'liler kabul edebilir ama biz etmiyoruz.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Bir dakika, bir dakika... Bağımsız adayla seçilmesin diye oy pusulasını...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Bunun neresi utanç verici, bu bir tercih.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Sayın Özyürek, bir dakika... Oy pusulasında bağımsızlar seçim listesinde olsun diye rekor oyla birleşmediniz mi? Bunlar demokrasinin önündeki açılımlardır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Kaplan "utanç verici" sözü doğru değil.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – "Utanç verici" sözünü geri alsın.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Siz bunu sağlayamadığınız zaman...

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

HASİP KAPLAN (Devamla) – Demokrasi adına utanç vericidir, tekrar ediyorum, altını çiziyorum.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Sizin asıl yaptığınız utanç vericidir.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

HASİP KAPLAN (Devamla) – Seçim barajında ısrar edenler utanç verici bir yaklaşımı sürdürüyorlar. Ben bunu açık koyuyorum, altını çiziyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Bakın AKP'liler ses çıkarmıyor bu sözlerinize, onlar kabul ediyor, ama biz etmiyoruz.

SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Gürol Hocam, kimsenin bir şey kabul ettiği yok.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Kaplan; bu, son dönemde Parlamente'ye gelmiş ve yasalaşmış bir şey değil. Var olan bir uygulamanın sürdürülmesi...

HASİP KAPLAN (Devamla) – İki hafta önce seçim yasalarını konuştuk Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ama sürdürülmesiyle ilgili bir uygulamayı, sadece Parlamente'nin bir dönemini suçlayarak şey yapamazsınız.

HASİP KAPLAN (Devamla) – İzin verin, devam edeceğim, ama ben konuşmamı bütünlüştüreceğim, şu an yüzde 10 barajı devam ediyor, seçime de bir yıl var.

BAŞKAN – O zaman bu sözünüz size de, sizin bu konuda bir öneriniz olmadığına göre, siz aynı tavır içinde sürdürüyorsunuz.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Başkanım, izin verir misiniz, biz görüşümüzü söyleyeceğiz. Ben demokrasi adına bunun altını çize çize söylüyorum.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Sayın Kaplan, görüşünü söyleyeceksin ama hakaret etmeyeceksin.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Halkın, 72 milyonun milletvekilini seçme özgür iradesinin önüne konan bütün setler, bütün barikatlar utanç vericidir, antidemokratiktir.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Temsilde adalete uygun değildir.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Halkın özgür iradesini siyasi parti liderlerinin sultasına bırakanlar, parti içi demokrasiyi yok edenler, geleceğim, bütçede, şeffaflaşmada nasıl sınıfta kalmışlar, şimdi onu anlatacağım. Biraz ekonomide çoğulculuğa geçiyorum.

BAŞKAN – Bütçeyi görüştüğümüze göre iyi olur yani.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Bu bütçenin ana ruhudur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Elbette, ama siyasi partiler kanunu görüşülürken onları da söylersiniz.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Ekonominin şeffaflaşması, liberalizasyon sürecinde olduğunu söyleyen Türkiye ekonomisinin temel sorunu burada yatmaktadır. Kastettiğimiz şekli olarak ekonomide neler olup bittiğinin vergi verenlerce bilinmesi, kararlara katılımı değildir. Üzerinde durduğumuz ekonomiyi, anlaşmazlıklar, uzmanlıklar alanından alıp günlük hayat ve bu arada demokrasi açısından önemini bilince çıkarılmasıdır. Sürekli açık veren bir bütçe, büyüme hızındaki düzensizlik, gerileme, ithalat ihracat dengesizliği, üretimin az, tüketimin çok oluşu, bölgeler arasındaki dengesizlik, gelir dağılımındaki korkunç uçurum, kazançtan değil tüketimden vergi almayı alışkanlık hâline getirme, kronik enflasyon,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

işsizlik, katlanan iç ve dış borçlar, kayıt dışı ekonominin korkunç düzeyi, kara delikler, bütçenin aslan payını alan militer harcamaların durumu, işte, şeffaflaşmayla kastedilen tüm bu ekonomik sorunların genel demokrasi sorunu ile bağlantısını günlük hayat üzerinden kurabilme becerisi ya da becerenin gereği mekanizmalar, tercihler konusudur, budur bizim net vurgu yaptığımız. Bu da en başta ekonomik süreç aktörlerinin karar alma süreçlerine örgütlü müdahale edebilme şanslarının sağlanması ve çoğaltılmasıyla olanaklıdır. Demokrasi, ekonomi bağlamında demokrasi zengin ülkelerin layık olduğu, zengin ülkelerin demokrasi geliştirebilecekleri, 20'nci Yüzyılın bayatlamış tezlerinin artık mevcut Hükümet ve ana muhalefet partisi dâhil sürdürmesi kabul edilemezdir. G-20 Zirvesine katılan bir ülke Türkiye, 17'nci büyük ekonomi, hâlâ bu anlayışla iş adamının sermayesinin kafasında şu, ya ekonomik büyüme, ya özgürlük ikilemine emekçileri, çalışanları sıkıştırması artık adil değildir. Yine, Avrupa Birliği müzakere sürecinde olan Türkiye'de "benim anladığımca..." demokrasi anlayışının terk edilmesi gerekiyor. Ekonomide ihtiyaç duyulan dönüşümler gerçekleşmediği, sorunlar kartopu gibi büyüdüğü, bölgeler ve sınıflar arası uçurumlar korkutucu boyutlara vardığı için bugün iki Türkiye oluşmuş durumdadır. Birisi varlıkların, zenginlerin Türkiye'sidir, diğeri de yoksulluğun zirvesinde, sosyal adaletsizlik pençesinde kıvranan milyonlarca insanımızın Türkiye'sidir Bu kadar farklı, çarpıcı iki zıt fotoğraf taşıyan bu ülkemizde Türkiye sosyal, siyasal, kültürel boyutları da bulunan iki ayrı Türkiye manzarası, demokrasi gelişimi açısından da düşündürücü, vahim, toplumsal çatışma potansiyellerini içermekte ve acil sosyoekonomik adımları ve sosyal adaleti gerçekleştirici ihtiyaçlara zaruret duymaktadır. Yani, bugün Kürt açılımını çözersek dahi yarın toplumun farklı dengesizliklerindeki sosyal barışı sağlayamadığımız sürece bu sosyal adaletsizlik toplumsal patlama süreçleri yine de barış süreçlerinin sağlıklı gelişemediğini koymaktadır.

Peki, AK PARTİ Hükümetleri 10'uncu bütçesini hazırlarken, burada üç tane kriz döneminden bu yana kimden yana tercihini koydu? Yine aldığı önlemlere bakın. Bütçe Komisyonundayız, yasaları burada biz tartışıyoruz, yine varsıldan, yine sermayeden, yine işverenden. Peki, emekçiden yana ne diyor? Sesini duyuramıyor emekçiler. Bari biz üye olarak onların seslerini duyuralım istedik. Buyurun, 2010 bütçesinde, halkı, emekçileri borca mahkûm eden bir bütçedir diyor emek örgütleri. Yüzde 3,5 büyüyeceğine göre, özel tüketim harcamaları yüzde 2,5 artacağına göre, 2010 yıl için reel olarak sıfır zam alan emekçiler bu artışı nasıl karşılayacak, borçlanarak. 2010 bütçesi vergi gelirleri beklentileri abartılı, belli. Niye? 2010'da vergi oranlarının artmayacağı söylenmişti, buna göre nasıl olacak da yüzde 3,5 büyüyen bir ülkede vergi gelirleri ortalama yüzde 18,2 artacak. Dolaylı vergiden, ÖTV'den ve bu bütçenin ana karakteri yine tüketiciden, toplumdan vergiyi alacağımdır. Peki, kardeşim, vergi adaletinde zenginden alsana zenginin kazandığı kadar parayı. Budur vergi adaleti, ama o yok.

Şimdi, bakıyoruz, kamu emekçilerin ücretlerine, geçtiğimiz iki yılda temel harcama kalemleri karşısında reel olarak yüzde 40'a ulaşan kayıplar yaşandı. Krizin etkisiyle alım gücünde yaşanan ciddi düşüşler var. Enflasyon oranları belli oranlarda aşağıya çekilmiş, ama, geçtiğimiz yıl gıda fiyatlarında yaşanan yüksek artışlar, mutfaktaki enflasyon, açıklanan enflasyon çok altında kaldığı görülmekte. Bırakın onu, suya, ekmeğe, elektriğe, akaryakıtta, doğal gazda, temel tüketim maddelerine yapılan zamlar ile memura yapılan yüzde 2 zammı karşı karşıya koyun fotoğraflarını, el insaf, el vicdan dedirtecek rakamlar çıkıyor. Şimdi, bu harcama kalemlerini, zamanımız kısıtlı, tek tek açamıyorum ama eğitime ayrılan payın yüzde 13,3'ten 2009'da, 2010'da binde 1 puan, sağlığa ayrılan paranın yüzde 5,7'den 2010'da 0,5 puan azalması demek, çoğalan bir nüfusta ne anlama geliyor eğitim ve sağlıkta kısıtlama? El vicdan. Askerî harcamalarda, militer harcamalarda yaptığımız masrafları da kalem olarak bir koysak da, vicdanen ne kadar Heron aldık, ne kadar Kobra aldık, ne kadar Skorsky aldık? Yani, bir komutan birinde, bir gün böyle demişti, acılı günlerde "Analar Skorsky doğru muyor, ama milyonlarca Mehmetçik doğurabilir." Bir Skorsky'e ihtiyaç duyulan acılı bir günde. Şimdi, bu harcamaları, militer harcamaları, askerî harcamaları görmeden bu Komisyon, bu ülke, bu Meclis neyi denetleyecek bütçede? Hani giderler kaleminin içinde bir tek kalem militer harcama var mı? Bana böyle bir bütçeyi... Kim bu bütçenin Türkiye'nin bütçesi olduğunu söyleyebilir. Buyurun, mal hizmeti, personel gideri, faiz gideri, cari gider, bilmem ne, bilmem ne... Kardeşim, yirmi yıllığına harcamalarını, bu çocukların doğmamış evlatlarını borçlandırdığın askerî harcamaların bir de rakamını açıp vatandaşla paylaşsak mı? Adil olmaz mı? Doğru olmaz mı? Bu yok.

Şimdi, buradan geçiyorum, 2010 bütçesi istihdam, büyüme hedeflemektedir diyor. İstihdamsız büyümeyi... Ben, şöyle Avrupa ülkelerinde Eurostat'ın bir şeyi var gayrisafi millî hasıla konusunda. Türkiye 1994 yılında 4,7 ekside. Gelmişiz 2009'a, on sene sonra, 4,5 aynı nokta eksise gelmişiz, iki senedir ekside seyrediyoruz. Peki, kardeşim, sormak gerekmez mi: İyi de, bu Avrupa ülkeleri krizden etkilendi, Çin ve Hindistan gibi milyarlarca nüfusun yaşadığı ülkeler niye büyüyor 6, 7, 8 oranında? Biz niye onlardan geri kaldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Hani dünyanın en büyük 17'nci ekonomisi. OECD ülkelerinin arasında yüzde 65 ile en çok dolaylı vergiye dayanan ilk üç ülkeden birisi Türkiye. Alın, parti kapatmada birinciyiz, ceza vermede birinciyiz, darbe yapmada birinciyiz, bir de dolaylı vergide birinciyiz. Her şeyde dolaylı vergi. Nefes aldığımız, çarşıya, bakkala, markete gönderdiğiniz çocuğun aldığı çiklette bile dolaylı vergi, tekelden bilmem şeye kadar ödeniyor. Bunun bir adaletinin olması gerekir diye düşünüyoruz.

Yine, emekçilerden ortalama yüzde 36,5 vergi alınırken, 2010 bütçesinde kurumlardan yüzde 10 vergi alınıyor. Yani, bu holdinglerin, bu anonim şirketlerin, bu Türkiye'yi soyup, soğana çevirenlerin, hiç mi... Dinî olsa, zekât ödemeleri gerekir, vatandaş olsa vergi ödemeleri gerekir, zenginse kazandığını ödemesi gerekir, bütün ülkelerde ekonomiler bunun üzerine. Niye memurdan, işçiden az kurumlar vergisi ödeniyor Türkiye'de, bunun sorgulanması gerekir.

Sayın Başkanım, ben işsizlik rakamlarına girmeyeceğim, ama, bir şeye dikkat çekmeden de duramayacağım. Bütün bu eleştirilerimizin içinde, burada GAP süreciyle ilgili Hükümetin buradaki eleştirilerimizi dikkate alarak, işsizlik

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

fonundan dahi olsa oraya bir pay ayırıp, sulama kanallarını yapmaya başlamasını doğru buluyoruz, bunu çabuklaştırın, istihdam açısından bu çok hayattır.

Yine, Türkiye'nin enerji konusunda Katar'dan, Kuzey Irak'ta, Irak Kürdistan'ındaki petrol ve doğal gaz yataklarına...

BAŞKAN – Sayın Kaplan, toparlayabilirsiniz...

HASİP KAPLAN (Devamla) – Efendim, daha beş saniyem varken toparlayın diyorsunuz. Yani, muhalefet kadar bize de süre verseniz.

BAŞKAN – Uzatma verdik siz farkında olmadan. İki dakikalık süreyi uzatarak verdik onun için.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Şimdi, NABUKO Projesini Türki Cumhuriyetlerle olan çalışmayı ve İran'la, komşu ülkelerle, hatta, Mısır'dan gelecek, bütün bunları doğru bulduğumuzu, Türkiye'nin 50-60 milyar dolar hâlâ enerji ithalatı yaptığı bir ülke olması hesabıyla bunun hayati olduğunu ve bu barış süreçlerinin, açılım süreçlerinin Ermenistan'la olsun, gerek Kıbrıs'la olsun gerek Türkiye'de Kürt açılımı, adını değiştirdiniz, adını ne koyarsanız koyun, bunların eğer hayata geçerse, bu krizden kurtuluşun en önemli noktası olacağını düşünüyoruz ve şunu görüyoruz: Gerçekten Türkiye kendi içindeki iç barışını sağlayıp, komşularıyla iyi ilişkilerini, Suriye'yle olduğu gibi, Irak'la da sınırlarını açtığı zaman, Türkiye'nin ekonomisi ciddi bir yükselme göstereceğini ve Türkiye'nin lider bir ülke olacağını düşünüyoruz. Ancak, milletvekillerine ceza vererek, partilerini kapatarak, halkı susturarak, Kürtleri susturarak, burada muhalif olan Alevi'yi susturarak, burada muhalif olan solcuyu susturarak, vatandaşı susturarak da hiçbir hükümetin hiçbir zaman bir başarıya ulaşamayacağını altını çizmek istiyoruz. Biz özelleştirmede sorgulamak isteriz tabii niye doğu ve güneydoğuda tek şeker fabrikalarını kapatıp, oradaki pancar üreticilerine kota uyguluyoruz? Bu doğru bir politika değil. Fabrika kuramıyorsanız, fabrikaları kapatmayınız. Yine, Türkiye'nin yeni bir ekonomik politikaya ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Bu yeni ekonomik politikanın partiler üstü olması gerekir. Biz buna sonuna kadar destek vermeye hazırız. Evet, Türkiye son dönem dış politikada tartışıyor, eksenini Doğu'ya mı bakıyor, Batı'ya mı bakıyor? Türkiye kökleri itibarıyla, tarihî itibarıyla elbette ki Mezopotamya'dan Traklara kadar böyle hem Doğu'ya, hem Batı'ya kollarını açmış bir stratejik coğrafyada olan bir ülke olarak hem Doğu'yu görmezden, hem Batı'yu görmezden Avrupa Birliğiyle ilgili gelmeyecektir.

Hindistan, Çin üzerinden, gelişen ekonominin, Uzak Doğu, Afrika ülkeleri ve Orta Doğu'yla ilişkilerin güçlendirilmesinin Türkiye ekonomisini güçlendireceğini de düşünüyoruz.

Burada her şeyi söylemek mümkün değil bu süre içinde. Tabii, birçok konuda söylemek mümkün değil. Ama zaman zaman şu rakamlar konusundaki bir yanlışa dikkat çekmek istiyorum. Son TÜİK'in. Merkez Bankası açıkladı, en çok harcama yapılan iller milletvekili çıkarılmayan tek il Tunceli, en çok harcamanın Tunceli'de yapıldığı söylendi ve 2008'de 310,9 milyon, bu rakamın sadece ben söyleyeyim genel kamu hizmetinde, savunma hizmet ve kamu düzeni güvenliğine yüzde 85'inin harcadığını burada ifade etmek istiyorum. Yalnız, orada yapılan hizmetler böyle olduğu zaman bunun bir kalkınma hizmeti olamayacağını görmek gerekiyor. Bunun dışında sağlık var, eğitim var, çevre var, sosyal güvenlik var, maalesef, bu kalemler bu şekilde verildiği zaman, evet, büyük bir rakam verilmiş gibi görülüyor ve ondan sonra da İstanbul üretiyor, Tunceli yiyor deniliyor. Öyle değil, Tuncelili gerçekten vergi olarak, reel olarak hesaplandığı zaman da her vatandaş gibi vergisini verdiği görülecektir.

Ben bu duygularla bugünkü sunuşumuzu genel olarak tamamlarken şunu ifade etmek istiyorum: Önümüzdeki günler Hükümetin kader günleridir, Türkiye'nin de kader günleridir. Açılım dağarcığınızda ne var, projelerinizde ne var, demokratikleşme için ne var, Anayasa reformu için ne var, yasa için ne var, bu önümüzdeki günler Türkiye'nin kaderini belirleyecektir.

Bir yıl sonra seçime giden bir ülkede bazı politikaların siyaset üstü olması, ulusal olması, bu konuda el ele vermeme gereken günlerden geçiyoruz. Biz bu hassasiyetin içinde üstümüze düşen görevi yapacağız. Bugün Diyarbakırspor'un yaşadığı sıkıntının da giderilmesi, bütün hassasiyetleri de dikkate alarak, bu açılım sürecinde bütün farklılıkları bir araya getirip, özgür, eşit yurttaş etme, müreffeh bir Türkiye'ye katkı sunma konusunda yine bütçe görüşmelerinde olumlu muhalefetimize devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum Başkanım sabrınız için.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Kaplan.

Şimdi, Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; sözlerime başlarken hepimizi saygıyla selamlıyorum. Yine, bugün, bütçe müzakerelerine başladığımız Komisyonumuzda ilk gün, bu çerçevede bütçenin de ülkemize hayırlı olmasını diliyoruz ve umuyoruz ki, geçen seneki gibi olmaz, bu sefer bizim önerilerimiz, düşüncelerimiz Hükümet tarafından dikkate alınır. İşte, bunlarla sözlerime başlamak istiyorum ve geçtiğimiz yıl bu Komisyonunda bütçe müzakereleri sırasında yaptığımız uyarıları hatırlatarak konuşmama başlamak istiyorum.

Geçtiğimiz yıl daha Komisyona sunulurken gerçekçiliğini yitirdiği belli olan 2009 bütçesinin Komisyonunda değiştirilmesini talep etmiştik ama reddedildi. Sonuç ne oldu? 2009 yılında bütçe açığı hedefi 52,4 milyar Türk Lirası aşarak beşe katlandı ve 63 milyar Türk Lirasına ulaştı. Başlangıçta 47,1 milyar Türk Lirası fazla vermesi öngörülen faiz dışı dengenin ise 7,3 milyar Türk Lirası açık vereceği belli oldu.

Cumhuriyet Halk Partisinin 2009 yılı bütçe görüşmeleri esnasında bütçenin varsayımları ve hedeflerine ilişkin yaptığı tüm eleştirilerin, bütçeye verdiği muhalefet şerhinin ne kadar haklı olduğu, Sayın Maliye Bakanının 2009 yılı bütçe gerçekleştirme tahminlerini kamuoyuna açıklamasıyla bir kez daha ortaya çıktı. Türkiye küresel krizin ortasında dokuz buçuk ay, hem de yasalara aykırı olarak bütçesiz yönetildi. Belirsizlik olağanüstü boyutlara ulaştı. Önlem almakta geciken Hükümet, ülkeyi, İkinci Dünya Savaşından sonra cumhuriyet tarihinin en yüksek daralma sürecine soktu. Bankacılık sisteminin tamamen çöktüğü, 2001 krizinde dahi yüzde 5,7 daralanan ekonominin bu yıl Hükümete göre yüzde 6, IMF'ye

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

göre ise yüzde 6,5 daralması bekleniyor. İşsizlik de yüzde 15'lik oranla rekor kıracak. "Teğet geçti, hafif atlattık." sözleri bu ülkede son bir yılda işini yitiren, ekmeğini namusuyla kazanma hakkı elinden alınan tarım dışındaki 314 bin vatandaşımıza yapılan büyük bir saygısızlıktır.

Yetkililer sık sık bu Hükümetin bu ülkede gelmiş geçmiş en başarılı hükümet olduğunu, son dönemde yaşananların ise küresel krize bağlı olduğunu ve bu krizi en hafif atlatan ekonominin de Türk ekonomisi olduğunu her yerde söylüyorlar. Bu söylemin gerçekliğini incelemekte yarar vardır.

Türkiye, cumhuriyetin kurulduğu günden AKP'nin iktidara geldiği güne kadar yılda ortalama yüzde 4,58 büyümüş. Çok partili döneme geçildiği 1946 yılından 2002 yılına kadar ise ortalama büyüme hızı yüzde 4,75 olmuş. Bu dönemlerin hepsinde savaşlar da var, krizler de var, küresel krizler de var. Oysa bu Hükümet dönemini kapsayan 2002-2009 yılları arasında ortalama büyüme yüzde 4,01'e düşmüş. Orta Vadeli Program'ın hedefleri dikkate alındığında ise bu Hükümet döneminin bittiği 2002-2010 arasında büyümenin yüzde 4'ün altına ineceği gözüküyor. Oysa 2002-2009 döneminde, cumhuriyetin başlangıcından 2002 yılına kadar dışarıdan alınan 129,5 milyar dolar dış borç 2'ye katlanarak 268,6 milyar dolara çıkmış. Devletin 30 milyar tutarında mal varlığı özelleştirme kapsamında satılmış. Merkezî yönetimin borç stoku 242,7 milyar Türk lirasından 431 milyar Türk lirasına çıkmış. Yine, bu dönemin ilk beş yılında dünya piyasalarında bugüne kadar görülmemiş olumlu bir iklim yaşanmış. Bu iklime, bu kadar borçlanmaya ve bu kadar devlet malının satışından elde edilen gelire rağmen ortaya çıkan bu büyüme performansı bu dönemde büyük bir israfı ve beceriksizliği gösteriyor. Dolayısıyla "Gelmiş geçmiş en başarılı Hükümet" söyleminin hiç de doğru olmadığı ortaya çıkıyor.

Sayın Maliye Bakanı bütçeyi komisyona sunuş konuşmasında Türkiye'nin 2002-2008 arasında gerçekleştirdiği yüzde 5,8'lik ortalama büyüme hızının uluslararası çaptaki başarısından söz etti. Ancak iktidarın iş başına geldiği günden 2008 sonuna kadar dünyada yaşanan coşku tüm benzer ekonomilerde yüksek bir büyüme performansına yol açtı. Önemli olan, biz büyüme performansımıza dünyadan gelen etkinin üzerine ne ekleyebildik?

İşte, Sayın Bakanın söz ettiği dönemde, içinde bize benzeyen ekonomilerin yer aldığı yükselen piyasalar grubunun ortalama büyüme hızı yüzde 7,2 olmuş. Demek ki biz dünyada esen olumlu rüzgâra rağmen bize benzeyen ekonomilerin büyümede çok gerisinde kalmışız. Yani burada bir başarı değil aslında hesabı sorulması gereken bir başarısızlık hikâyesi var.

Uluslararası karşılaştırmalar başarı diye pazarlanmaya çalışılan ekonomik performansın bu İktidar döneminde nasıl giderek kötüleştiğini çok net bir biçimde ortaya koyuyor. AKP hükümetleri iş başına geldiğinde büyüme açısından 149 gelişmekte olan ekonomi arasında 29'uncu sırada olan bir ekonomi devraldı. Küresel krizin henüz gelişmekte olan ekonomilere yansımadağı 2007 sonunda iktidar, yanlış politikalarıyla bizi 100'üncü sıraya düşürdü. Küresel kriz sonunda ise 136'ncı sıraya düştük. Bu gerileme küresel kriz sürecinde de bu ekonominin çok kötü yönetildiğini ortaya koyuyor. Bu Hükümet iktidara gelmeden önce üyesi olduğumuz G-20 ekonomileri arasında 2002 yılında büyüme performansı bakımından ilk 3'te yer alan ekonomimiz 2007'de 7'nci sıraya gerilemiştir. 2009 yılında ise sondan 3'üncülüğe gerilemesi beklenmektedir. Yani AKP İktidarı ilk 3'te devraldığı bir ekonomiyi sondan 3'üncülüğe düşürmüştür. Bu başarı ise "Başarısızlık nedir?" diye sormamız gerekiyor.

Bütün bu rakamlar bize şunu anlatıyor: Bu hükümetlerin yanlış büyüme stratejisi ülkenin benzerlerinin gerisinde kalmasına yol açmıştır. Hükümetin risk alma iştahı kabarmış, küresel sermaye hareketlerini yönetmekteki başarısızlığı bu ülkenin tüm yerli varlıklarını üretim süreci dışına itmiş, yabancılara da büyük kazançlar sağlamıştır.

Ülkeyi ithalata ve yabancılardan parasına bağımlı hâle getirerek ekonomik politikaları sürdürülebilirlikten uzaklaştırmıştır. Sanayinin rekabet gücünün tahrip olmasına göz yummuş, en önemli stratejik kaynağımız olan genç nüfusumuzu üretim süreci dışına itmiş ve işsizliği yüzde 10 civarında kronikleştirmiştir.

Hükümet, küresel dengesizliklerin dünyayı sürüklediği krizi görememiş ve özellikle 2007 seçimlerinde izlediği popülist politikalarla mali disiplini terk etmiştir. Bunun sonucunda 2007-2008 döneminde faiz dışı fazla gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak yaklaşık 3 puan düşmüştür. Bunun sonucunda kriz döneminde kullanılacak mali teşvik imkânları daralmış, borç dinamikleri hızla bozulmuştur. Krizde en fazla daralanan ekonomi olan Türkiye, buna rağmen mali destekleri ilk geri çeken ülke olarak kalmıştır.

Hükümetin kriz döneminde izlediği "teğet geçecek" politikası bu ülkenin büyüme ve iş imkânlarının kaybı cinsinden dünyada en yüksek maliyeti yaşamasına neden olmuştur. Daralmada olduğu gibi işsizlik oranındaki 5 puanlık sıçrama da bizi dünyada küresel krizden en fazla etkilenen ülkeler arasına sokmaktadır. Son dönemde yüzde 15'e sıçrayan işsizliğin Orta Vadeli Program kapsamında önümüzdeki üç yılda da bu seviyelerde seyredeceğinin öngörülmesi Hükümetin mevcut politikalarla devam etme kararlılığı karşısında kaçınılmazdır. Bu veriler ülkenin içine düştüğü derin daralmanın küresel talepteki düşmeden çok yapılan hatalardan kaynaklandığını göstermektedir. Aslında veriler, ülkemizin küresel krize kendi krizini yaşarken yakalandığını da ortaya koymaktadır.

Sayın Bakan 2010 yılı bütçesine temel oluşturan makroekonomik varsayımların gerçekçi olduğunu söylemektedir. Doğrudur, böylesine iddia taşımaktan yoksun hedefler herkes tarafından gerçekçi bulunabilir ama bu, aynı zamanda ekonomiyi yönetme iddiasından da vazgeçildiğinin bir göstergesidir.

Bu noktada 2010 bütçesinin dayandığı orta vadeli ekonomik programın makro hedeflerine kısaca değinmek isterim.

2010 yılında öngörülen yüzde 3,5 büyüme ile Türkiye'nin sabit fiyatlarla gayrisafi yurt içi hasılası 99 milyar 395 milyon Türk lirası olmaktadır. Değerli üyeler, bu rakam 2007 yılında elde edilen hasıladan çok daha düşüktür. Sabit fiyatlarla 2007 yılının gerisine gidilmiştir. Yine bu hedeflerle ekonomi 2010 yılında 2007 yılının dahi gerisinde kalmaya devam edecektir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

Yine programa göre 2008 yılının sabit fiyatlarla gayrisafi yurt içi hasıla seviyesine ancak 2011'de ulaşılabacaktır. Dolarla hesaplanan gayrisafi yurt içi hasıla ve fert başına gayrisafi yurt içi hasıla seviyeleri ise -2008'deki seviyeler-2012'de dahi yakalanamayacaktır.

İşsizlikte durum daha da vahimdir. 2009 yılında yüzde 14,8 oranına yükselmesi beklenen işsizlik, öngörülen politikalarla 2010'da yüzde 14,6'ya, 2012'de ise sadece yüzde 13,3'e gerilemektedir. Yani eskiden bu ülkede yüzde 10 civarında kronikleşen işsizlik oranı şimdi yüzde 15'ler civarında kronikleşmektedir. Bu açıklanan Orta Vadeli Ekonomik Program'ın işsizlik sorununu çözmek gibi bir iddiası olmadığını da açıkça ortaya koymaktadır.

Hükümetin bugün artık dünyada da iflas ettiği kabul edilen paradigmalara dayanan büyüme stratejisini sürdürme ısrarı bu iddiasız hedeflerin yakalanmasını dahi zora sokacaktır.

Orta Vadeli Ekonomik Program'da öngörülen büyüme sürecinde üç yıl boyunca dış talebin büyümeye katkısı negatiftir. Yani tamamen iç talebe dayalı bir büyüme öngörülmüştür. Yine üç yıl boyunca Türk lirasının yabancı paralar karşısında değer kazanacağı öngörülmüştür. Böyle bir politika bu ülkeye spekülasyon sermaye getirenleri koruma anlayışına dayanmaktadır ve bu ülkenin açmış olduğu mali destek paketlerinden yabancı üreticilerin yararlanmasına zemin hazırlamaktadır, oysa bize gerekli olan kendi üreticisini koruyan bunun tam tersi bir büyüme stratejisidir. Bu stratejiyle bu ülkenin kalıcı bir biçimde yüksek büyüme hızlarını yakalaması ve işsizlik sorununu çözmesi imkânsızdır.

Diğer taraftan, Sayın Başbakan dün bir nikâh vesilesiyle 3 çocuk tavsiyesini sürdürdü ve bu tavsiyesine bir de açıklık getirdi. Dedi ki: "Nüfusun önemli bir stratejik üstünlük olduğu Çin ve Hindistan örnekleriyle ortaya çıktı." Sayın Başbakan'a, nüfusun ancak onu, büyüme sürecinde seferber edip çalıştırabilecek büyüme stratejileriniz varsa stratejik üstünlüğünüz olabileceğini, çalışma hakkı verilmeyen yoksul kitlelerin ise stratejik sorun olacağını hatırlatmak isterim. Hele hele ülkede işsizliği yüzde 15'lere çıkarmış bir Başbakanın nüfusa dayalı stratejik üstünlükten bahsetmesi en hafifinden abesle iştigal olabilir.

2010 yılı bütçe tasarısında, bütçe giderlerinde bir önceki yıla göre yüzde 7,6 oranında, bütçe gelirlerinde yüzde 16,1 oranında ve vergi gelirlerinde ise yüzde 18,2 oranında artış öngörülmektedir.

Bütçe giderlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payının 2009'a göre 0,3 puan düşerek yüzde 27,9 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir ve bunun tamamı faizlerden kaynaklanmaktadır. Bütçe gelirleri ve vergi gelirlerinde 2009'a göre 1,5 puanlık artış gerçekleşmesi ve sırasıyla yüzde 23 ve yüzde 18,8'e ulaşması hedeflenmektedir gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payla. Ve dikkat ediniz 2010 yılında vergi gelirlerindeki artış elastikiyeti yüzde 2'nin üzerine çıkmaktadır. Geçmişe dönüp baktığımızda hiçbir dönemde böyle bir elastikiyet yoktur. 2010 yılı bütçesinde sabit sermaye yatırımları için yüzde 1,4 oranında artış öngörülmektedir. Mal ve hizmet alım giderlerinin ise 2009 yılına göre yüzde 8 azalması hedeflenmektedir.

Sayın Bakana burada sormak istiyorum: Mal ve hizmet giderlerindeki bu azalışın arkasında hangi kuruluşların hizmetlerinden kesinti vardır? Bunu görmemizde yarar var ya da belki kategori değiştirmesi olabilir harcamaların.

2010 yılında personel giderlerinde yüzde 7,2'lik bir artış öngörüsü bulunmaktadır. Sayın Maliye Bakanı maaşların önümüzdeki yıl yüzde 2,5 artı 2,5 artacağını açıklamıştır.

Tarıma verilen destekler 2009'a göre artmaktadır ancak hâlâ programa göre tarıma verilen destekler nominal olarak 2007 seviyesinin altındadır. Bir de "5,6 normal destek." dedi Sayın Bakan, "Onun üzerine ilave desteklerle 8'in üzerine çıkacak." dedi. Bu ilave destekler nedir? Bunu da öğrenmemizde fayda vardır diye düşünüyorum.

Şimdi, bu büyümlere bakıldığında bütçe harcamalarıyla daralan iç ve dış talebi telafi edecek ve öngörülen mütevazı büyüme hedefini destekleyecek bir imkân bu bütçede yoktur. Buna karşın gelir hedefleri oldukça iddialıdır. Ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Orta Vadeli Program'ı açıklarken yeni vergiler ihdas edilmeden ve vergi oranlarında herhangi bir artış yapılmadan bu hedeflere ulaşılabileceğini söylemiştir. Ancak gelirlerdeki bu iddialı hedeflerin yeni vergiler getirilmeden ve mevcut vergi oranlarında artış yapılmadan sağlanması mümkün değildir. Vergi gelirlerinin alt detaylarına bakıldığında dâhilde alınan KDV'nin yüzde 19, ithalden alınan KDV'nin yüzde 23,7 ve özel tüketim vergisi tahsilatının ise yüzde 31,6 oranında artması öngörülmektedir. Hükümet bir an önce dilinin altındaki baklayı çıkarıp hangi vergileri artıracığını açıklamalıdır. Dolaylı vergilerdeki bu artışlar bu yıl işini kaybeden ve hızla yoksullaşan halkımızın gelecek yıl vergiler altında acımasızca ezileceğini de ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, son dönemde kamunun ürettiği veya kamunun düzenleyici rol oynadığı piyasalardaki mal ve hizmet fiyatlarının acımasızca artırıldığını görüyoruz.

Bu arada Devlet Planlama Teşkilatımızı uyarmak istiyorum. Programın dördüncü bölümünün 36'ncı tablosuna bu enerji fiyatlarındaki artışları sene başları itibarıyla koymuşlar. Bence onlara ortalamaları koyarlarsa gerçekten ülkenin karşı karşıya kaldığı maliyet daha iyi gösterilmiş olur diye düşünüyorum.

Son dönemde enerji fiyatlarına yapılan zamlar, akaryakıtta yapılan zamlar, tedavi giderleri, yani devlet olarak tedavi giderlerine yüzde 50'ye varan zamlar yaptınız. Ondan sonra da memura, emekliye diyorsunuz ki size yüzde 2,5 artı 2,5 vereceğiz. Bunun hakkaniyetle bağdaşır bir yanı olmadığı gibi bu şekilde sizin bu verdiğiniz gelirlerle bu kesimlerin tüketimlerini artırmaları yani beklediğiniz büyümeyi sağlamanız mümkün değildir.

Bütün bu veriler sonucunda 2010 yılında bütçe açığının 2009'a göre yüzde 20,2 oranında gerileyerek 50,1 milyar TL'ye düşmesi hedeflenmektedir. Şimdi, hep ben bakıyorum, sayın bakanlar şunu açıklıyorlar: 2010 yılında -bu, işte krizden çıkış bütçesidir- nasıl çıkacağız? Özel kesim öncülüğünde büyüyeceğiz. Şimdi, ben tarıma verilen desteklere bakıyorum, memura verilen maaşlara bakıyorum, yapılan kamu yatırım harcamasına bakıyorum buradan gelecek bir şey yok yani özel kesimin talebini artıracak bir şey yok. 50 milyarlık bütçe açığı hedefiyle borç çevirme oranları ne olur önümüzdeki yıl diye bakıyorum, hazinenin borç çevirme oranlarının yüzde 100'ün üstünde önümüzdeki yıl da devam edeceği kuvvetle muhtemel. E, o zaman bankacılık kesiminin son dönemde Türk lirası cinsinden mevduatları artırmak suretiyle kaynak yaratmakta zorlandığını da görüyoruz. Peki, özel sektör talebini artırabilmek için, yatırım talebini

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

artırabilmek için bankalardan kaynak nasıl bulacak devlet bu kadar büyük kaynağa el koymaya devam ederken? Dolayısıyla, önümüzdeki yıl özel kesim öncülüğünde büyüme teorisinin ya da özel kesim öncülüğünde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztrak, süreniz bitti, iki dakika uzatıyorum. Toparlarsanız...

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Büyüme sürecini gerçekleştirebilmesi için önünde tek bir alternatif var: IMF ile anlaşacaksınız, bu paraları dışarıdan getireceksiniz, bankacılık kesiminden kullanılacak kaynakları da özel kesime bırakacaksınız.

Ben sözlerimi bitirirken şu konu üzerinde durmak istiyorum: Bu bütçeyle ilgili verdiğim bütün bu rakamlar Hükümetin maliye politikasını 2007 ve 2009 yıllarındaki seçimler nedeniyle gevşetmesi sonucunda bu ülkenin maliye politikası cenahında atacak barutu kalmadığını, bunun sonucunda iç ve dış talepteki daralmayı telafi edecek büyümeyi teşvik paketlerini dünyada en erken geri çekmek zorunda kalan ekonomilerden biri olduğumuzu tekrarlamak istiyorum.

Bu bütçeyle yüzde 3,5'lük büyümenin dahi gerçekleştirilebileceği şüphelidir. Hükümetin iyi yönetememesi, "Bize teğet geçer." dediği krizin, küresel krizin merkez üssünde yer alan ülkelere dahi daha derin yaşanmasına ve bu ülkenin dar gelirli ve yoksul insanlarını ortadan biçmesine yol açmıştır. Korkarım ki bu kötü yönetim, aynı zamanda bizi yeniden büyümeye başlayarak iş imkânları yaratacak sürece de en geç girecek ekonomiler arasına sokacaktır.

Sözlerimi bitirirken, Sayın Kaplan gitmiş, o zaman gerek kalmadı, ama şunu da söylemek istiyorum.

ENİS TÛTÛNCÛ (Tekirdağ) – Zabıtlara girsin.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Zabıtlara girmesi bakımından şunu söylemek istiyorum: Geçtiğimiz birkaç günde Habur kapısında bize bu mevcut utanç tablosunu yaşatanların bize verecekleri utanç dersi yoktur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Öztrak.

Şimdi, Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, çok kıymetli bürokratlar, saygıdeğer basın mensupları; Komisyonumuzun yeni yasama dönemi çalışmalarının başarılı geçmesini, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bütçe görüşmeleri, hükümetlerin icraatlarının muhasebesinin yapıldığı ve muhalefetin, siyasi iktidarın politikaları hakkında uyarı, tenkit ve tavsiyelerini dile getirdiği, devlete ve milletimize dair sorunların ele alındığı önemli bir vesiledir.

Bilindiği üzere, geçen hafta Sayın Maliye Bakanımızın sunuşunu dinledik. Sayın Bakanın geçen hafta yaptığı sunumda öncelikle dikkatimi çeken husus, son dönemdeki tüm ekonomik ve sosyal göstergelerde yaşanan olumsuz gelişmelerin müsebbibini sadece küresel kriz olarak göstermesi olmuştur, her olumsuzlukta küresel krize şığınmıştır, defalarca bunu söyleme gereği duymuştur.

AKP hükümetleri uluslararası piyasalarda faizlerin düşmesi ve likidite bollaşması gibi dış konjonktür gelişmelerinin 2003-2006 döneminde göstergelerde yarattığı bazı olumlu etkileri kendi başarısı zannetmiş, gerçek ekonomik gelişme ve kalkınmayı sağlayacak politikalar uygulanmamıştır. 2003-2006 döneminde uluslararası piyasalarda faiz oranları düşmüş ve Türkiye'nin de dâhil olduğu gelişmekte olan ülkelere bir sermaye akışı olmuştur. Bu sermaye akışı sonucu birçok gelişmekte olan ülke Türkiye kadar, hatta Türkiye'den çok daha yüksek büyüme hızlarına ulaşmış ve büyümelerini finanse etmişlerdir. Bu çerçevede 2003-2006 dönemindeki büyümenin ülkemize has bir olgu olmadığını belirtmek gerekmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin makroekonomik göstergelerindeki bozulma esasen dünyada kriz çıkmadan önce ortaya çıkmıştır. 2004 yılında biliyorsunuz büyüme oranımız 9,4, 2005'te çok az bir düşüş var, 8,4, Türkiye ekonomisindeki esas yavaşlama 2006 yılında ve daha sonra 2007'de de gerçekten kriz yılından sonraki en düşük oranlara ulaşılmış 4,7'lik büyümeyle ki, tabii ki 2008 ve 2009 rakamlarına gelinceye kadar. Bunun nedeni de Türkiye'nin yapması gereken yapısal reformları ihmal etmesidir.

Türkiye ekonomisi, aşırı değerlenmiş Türk lirası, yüksek faiz, çok yüksek dış açık, bunca özelleştirme ve yerli şirketlerin yabancılara satışına rağmen artan iç ve dış borçlar, artan işsizlik ve yoksulluk sorunlarıyla karşı karşıya iken küresel krize yakalanmıştır. Bu durum ortada iken ülkemizde yaşanan krizi, ekonomik göstergelerdeki bozulmayı sadece küresel krize bağlamak hiç de inandırıcı değildir. Bu, sorumluluktan kaçma, başarısızlığa bahane aramaktan başka bir şey değildir.

Sayın Bakan sunuşunda, Türkiye'deki bankacılık sektörü bu yaşanan şoka karşı büyük dayanıklılık göstermişken reel ekonominin krizden etkilendiğini söylemiştir.

Burada iki konuya dikkat çekmek istiyorum. Birincisi, bankacılık sektöründeki dayanıklılık. Bu nasıl sağlanmıştır? Merkez Bankasının bağımsızlığa kavuşturulması, bankacılık alanında yapısal düzenlemeler, BDDK'nın faaliyete geçirilmesi, kamu bankalarının finansal ve operasyonel bazda yeniden yapılandırılması gibi düzenlemeler hangi dönemde yapılmıştır? Tabii ki AKP hükümetleri iktidara gelmeden önce. Yani dürüst olup bunu açıklamak gerekmektedir.

Dikkatimi çeken ikinci husus, küresel krizin etkileri konusunda başka ülkelerle mukayese yapılırken ülkemizde hiçbir banka batmadığı hâlde, makroekonomik göstergelerdeki bu denli bozulmanın, özellikle reel ekonominin içinde bulunduğu krizin neden bu denli derin yaşandığının da göz ardı edilmemesi gerektiğidir.

Değerli arkadaşlarım, bir diğer konu, AKP Hükümetinin bu süreci iyi yönetememesidir. Reel ekonominin krizden bu denli etkilenmesinin bir nedeni de AKP İktidarının ve Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın küresel ekonomik kriz karşısındaki tutumudur. Krizi görmeyen, önemsemeyen, küçümseyen yaklaşımlar nedeniyle önlem almakta çok geç

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

kalınmıştır. Hükümet "Kriz bize gelmez, krizden kârlı çıkarız" edebiyatı ile meşgul olurken kriz reel sektörü sarmış, işyeri kapatmalar ve işten çıkarmalar başlamıştır.

Nitekim, 2009 yılı bütçesi dünyada hiç kriz yokmuş gibi veya bizi hiç etkilemeyecekmiş gibi hazırlanmıştır. Kriz, bütçe hazırlama sürecine rast geldiği hâlde, bütçe krize yönelik yapılmamış, krizin reel sektöre etkilerini azaltmak amacıyla herhangi bir destek paketi maliyeti de yer almamıştır.

Gelinen durum itibarıyla krizin maliyeti daha da netleşmektedir. Üç buçuk ay gecikmeli olarak ancak eylül ayında açıklanabilen orta vadeli programdaki ve görüştüğümüz 2010 bütçesindeki makroekonomik hedeflere bakarsak 2008 yılı gerçekleşme rakamlarına 2012 yılında bile ulaşamayacağımızı görmekteyiz. Bunun anlamı kriz nedeniyle en az dört yılımızı kaybetmiş görünüyoruz. Sayın Başbakanın ifadesiyle teğet geçen kriz en az dört yıla mal olmuştur.

Millî gelirimizde 2009 yılında 123 milyar dolar kayıp görünüyor. Sadece bir yılda 123 milyar dolar fakirleştik. Nereden nereye! Orta Vadeli Program'a göre önümüzdeki üç yıl boyunca yüksek büyüme hızı yakalanamayacak. 3,5; 4 ve 5 büyüme oranlarımız. Millî gelir 2012 yılında 723 milyar dolar olacak, 2008 yılındaki 731 milyar dolar hedefine ulaşamıyor. Kişi başına gelirden de yine tablo, 2012'de 9.732 dolar olacak. Yani 2008 yılında 10.285 dolar olan kişi başına gelir seviyesine önümüzdeki üç yıl boyunca ulaşamayacağız.

İşsizlik oranı zaten vahim bir durum arz ediyor, 2009'da yüzde 14, 8; 2010'da yüzde 14, 6; 2011'de yüzde 14, 2 ve 2012'de yüzde 13,3 olacak.

Evet, AKP Hükümeti diyor ki, önümüzdeki üç yıl boyunca vatandaşımızın yüzü gülmeyecek. Ben bunu sloganlaştırdım: AKP Hükümetinin bütçe ve programının özeti işsizliğe ve yoksulluğa devam.

Değerli arkadaşlarım, dünyada bazı ülkelerin ekonomilerinde yeniden canlanma belirtilerinin başladığı bir dönemde ülkemiz ekonomisindeki toparlanma eğilimi maalesef çok yavaştır, o da belirsizliklerle doludur.

Kamuoyunda ekonomiye ilişkin iyimser bir hava yaratılmak isteniyorsa da özellikle ekonominin lokomotif olan sanayi sektöründeki üretim durumu ve iş gücü piyasası göstergeleri henüz bir umut vermemektedir.

Ağustos 2008'de sanayi sektöründe üretim ve kapasite kullanım oranı düşmeye başlamıştır. Buna rağmen sanayi üretimi, kapasite kullanımı ve siparişler Ağustos 2009'da azalmaya devam etmektedir. Yani 2008 yılındaki azalan rakamın üzerine tekrar azalma görülmektedir.

Sanayi üretim endeksi, 2009 yılı ağustos ayında 2008 yılı ağustos ayına göre yüzde 6,3, bir önceki aya göre ise yüzde 5,7 azalmıştır. Sanayi alt sektöründe en hızlı üretim kaybına uğrayan sektör imalat sanayisidir. İmalat sanayi sektörü endeksi yüzde 7,2 azalarak 106,6'dan 98,9 düzeyine gerilemiştir.

Üretim ve kapasite kullanımındaki düşüşlerde sanayi sektöründeki ciro ve sipariş düşüşlerinin önemli etkisi bulunmaktadır. Sanayi ciro endeksi, 2009 yılı ağustos ayında 2008 yılı ağustos ayına göre yüzde 6,7, bir önceki aya göre ise yüzde 3,3 azalmıştır.

İç pazardaki talep yetersizliği iş yerlerinin tam kapasite ile çalışmamasının ana nedeni olmaya devam etmektedir. İç pazarda talep yetersizliği yüzde 53 ve dış pazarda talep yetersizliği yüzde 31,2 oranında eksik kapasite çalışmada belirleyici olmuştur.

Merkez Bankamız bir senedir faiz düşürüyor. Bir senede gösterge faiz oranı 16,75'ten 6,75'lere indi. Ancak, piyasanın canlanmasında, üretim ve yatırım rakamlarında bir etkisini göremiyoruz. Sayın Merkez Bankası Başkanımız da talebin canlanmamasından şikayetçi.

Türk ekonomisinin krizden çıkabilmesi için öncelikle iç talebin canlanması, üretim artışının başlaması gerekmektedir. İç talebi canlandırılacak olan da, özel harcama programlarıyla Hükümettir. Hâlbuki Hükümet, iç talebi daha da çok daraltan sıkı para ve maliye politikalarını benimsemiş görünüyor.

Emeklilerin aylıklarında, asgari ücrette ve memur maaşlarında önemli ölçüde bir artış sağlanmıyor. Ocakta verilecek artış yüzde 2,5. Yine, emeklilere, asgari ücrete, diğerlerine bakarsak 2,5-3 oranında. Biliyorsunuz, temmuz ayında da yüzde 1,8 oranında artış yaptık.

Sayın Bakanım, bunu samimi söylüyorum, emeklilerimize ki, BAĞ-KUR emeklilerine temmuzda yaptığınız zam sadece 5 lira düzeyinde. SSK emeklileri için 10 lira düzeyinde. Artışı söylemeye utanıyorlar, yani emekli maaşlarına gelen zammı söylemeye utanıyorlar.

Yine, TEPAV, UNICEF ve Dünya Bankasının yaptığı bir anket var biliyorsunuz. Bu kriz Türkiye'de ailelerin refahını hangi oranda etkilediğine yönelik bir anket. Bu ankete baktığımız zaman, gerçekten, özellikle dar gelirli insanların gelirlerinde çok büyük azalma olduğunu görüyoruz. Bu ankete göre, ankete katılanların dörtte üçü gelirlerinde bir kayıp olduğunu belirtmişler. Ki, bu en düşük gelir düzeyi olarak yüzde 20'yi oluşturanlarda yüzde 90'larda. Peki, oran ne kadar? Kayıtlı sektörde çalışanların ücret gelirlerindeki düşüş yüzde 18. Kayıt dışı çalışanlarda bu oranın çok daha yüksek olduğu belirtiliyor. Yine, kendi işlerinden gelir elde edenlerin yüzde 84'ünün de gelir düşüklüğünü beyan ettikleri söyleniyor.

Esnafın, çiftçinin gelirlerine bakıyoruz. Seçim bölgem olan Konya'dan da biliyorum, çiftçinin yoğun olduğu bir ildir. Sayın Bakanım, bu sene buğdaydan ve arpadan gerçekten geçen seneki fiyatı bile bulamadılar. Yani gelirlerindeki düşüşü siz ona göre tahmin edin.

Esnafın durumu zaten piyasaların durmuş olmasından dolayı çok büyük sıkıntıda, içler acısı bir durumda. İşsiz sayısı da artıyor. Peki, bu iç talebi nasıl canlandırabileceğiz Sayın Bakan? Eğer özel tedbirler almazsak bu iç talepteki yetersizlik 2010'da da devam edecek demektir. Gerçi, Sayın Bakanım, 2010 yıl bütçesinin ekonomik krizden çıkışa katkı sağlayan, sosyal yönü olan bir bütçe olduğunu söylediniz.

Bir de, öncelikle şunu belirtmek istiyorum verdiğiniz rakamlarla ilgili. Öyle analizler yaptınız ki, gerçekten ödeneklerde bir artış var mı, tam anlamak mümkün değil. Kimi yerde artış oranı veriyorsunuz, kimi yerde ödenek rakamı vermiyorsunuz, kimi yerde farklı yıllara göre karşılaştırma yapıyorsunuz. Sanki rakamların ne olduğu anlaşılmasın gibi...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Veya hangisi uygunsa!

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Evet.

...bir izlenim edindim. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum. Mesela “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’na aktarılan kaynağı yüzde 26,7 artırdık.” diyoruz. Sosyal yönü güçlü bütçemize done olarak koyduğumuz bu. Bir de sağlık yardımlarında 4,6 milyar lira öngördük. Onda da artış var mı yok mu, yani oran vermiyoruz. Birinde oran veriyoruz, birinde rakam veriyoruz. Yani neden böyle bir yola gidildi, tabii bilemiyorum.

Bir diğer husus: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’na aktarılan ve öngörülen artış yüzde 26,7 diyorsunuz. Burada şunu sormak istiyorum: Vergi gelirlerinde yüzde 18,2 artış öngörmeniz dolayısıyla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu gelirlerinde bir artış mı olmaktadır yoksa buna ilave başka bir öngörünüz var mı? Benim tahminim, biliyorsunuz Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’nun gelirleri kanun gereği toplam vergi hasılatının (Kurumlar ve Gelir Vergisi tahsilatının) yüzde 2,8’i olarak öngörülüyor. Yani siz “Artırdık.” diyorsunuz da, bu vergi gelirlerini yüksek tahmin etmeden dolayı gelen bir artış gibi geldi bana.

Yine, aynı konuda mahallî idarelere aktarılabilecek kaynaklar. Orada da diyorsunuz ki “Yüzde 17,6 oranında artırdık, 19 milyar ödenek koyduk.” diyorsunuz. Malum, 5779 sayılı Kanun’a göre mahallî idarelerin gelirleri vergi gelirleriyle endeksli. Yani vergi gelirini çok yüksek artırırsan haliyle bu gelirlerden pay alacak olan mahallî idarelerin de gelirlerinde bir artış oluyor. Yani öyle bu olaya bu cepheden bakınca vergi gelirleri bana göre çok gerçekleştirilemeyecek bir boyutta artış öngörüldüğünden, buradaki gelirlerde de, aktarılabilecek kaynaklarda da tutarlı olunmadığını, yani gerçekleştirilemeyeceğini düşünüyorum.

Bir de şunu sormak istiyorum Sayın Bakanım: Bu Özelleştirme Fonu’ndan ve İşsizlik Sigortası Fonu’ndan bütçeye aktarılmasını öngördüğünüz kaynaklar var. Bu istihdam paketi ve daha sonra çıkan kanunda bu öngörüldü. Gerek Özelleştirme Fonu’ndan gerekse de İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yapılan aktarımlara bütçenin hangi kaleminde yer veriyorsunuz?

Bir de bunun 2009 yılı gerçekleşme tahmini nedir, 2010 yılı için öngördüğünüz tahmin nedir? Bu gelirler dikkate alınmadığında 2009 ve 2010 yılları bütçe açığı kaç liraya ulaşmaktadır?

Sayın Başkan, AKP Hükümetinin büyüme ve enflasyon hedefleri ile vergi gelirleri hedefleri arasında oransızlık ve çarpıklık bulunmaktadır. 2010 yılı için yüzde 3,5 büyüme, yüzde 5,3 enflasyon öngörülmesine karşın vergi gelirlerinde yüzde 18, 2; vergi türlerine göre ise dâhilde alınan KDV’de yüzde 19, ithalde alınan KDV’de yüzde 23,7, ÖTV’de yüzde 31,6 artış öngörülmektedir. Daha da ayrıntılı bakarsak, tütün mamulleri ÖTV’sinde yüzde 40, motorlu taşıtlar ÖTV’sinde yüzde 60’ı aşan oranlar söz konusu. Yani sunumunuzda gelir artışlarının gerçekçi tahminlere dayandığını, artış oranının yüksek olmasında 2009 yılında yapılan vergi indirimlerinin bazdan çıkacak olması ve yine yılın ikinci yarısındaki gelir artırıcı tedbirlerin tam yıl etkisinden kurtulacağından dolayı bu artışın tekabül ettiğini söylüyorsunuz. Ancak, Sayın Bakanım, çok inandırıcı görünmüyor oranlara bakınca. Ya bunu rakam rakam açıklamanız lazım... Yarısı bundan geliyor diyorsunuz, diğer yarısı peki ne? Yani tam onun bir hesabını verebilirsek.

Bir de burada şunu sormak istiyorum: Gerçekten bu indirimler, bu teşvikler vergi gelirlerimizi azalttı mı size göre? Yani 2009 yılı vergi gelirlerimizde bir düşmeye neden oldu mu? Yoksa, tam tersi, piyasaya getirdiği canlılıkla bazı sektörlerde ilave gelir kazancımız mı oldu? Bunun da açıklanması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii “Ekonomi yüzde 3,5 büyüyecek, ortalama vergi gelirleri yüzde 18,2 artacak.” diyoruz. Şimdi yüzde 6 daralan bir ekonomi... Sanki ben sunumdan şöyle bir yaklaşım içinde olduğunu görüyorum. Yani yüzde 6’yı telafi artı yüzde 3,5’a göre vergi tahminleri yapılmış gibi görüyorum. Hâlbuki düşen, yani 2009 yılında küçülen ekonominin yüzde 3,5 büyümesi söz konusu. Böyle olunca bu oranların çok gerçekçi olmadığını, vergide öngörülen oranların, vergi artışı oranlarının gerçekçi olmadığını düşünüyorum.

Ayrıca, Hükümetin dolaylı vergilere -ki, Sayın Bakanım sizin de şikâyetçi olduğunuzu bildiğim dolaylı vergilere-bağlı kalmaya dayalı çarpık anlayışa devam ettiğini bu bütçede görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, süreniz dolmuştu.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Şimdi kriz nedeniyle alamadığımız vergileri almayı düşünüyoruz bir yandan da. Ben o zaman soruyorum: Sanayicinin, esnafın, çiftçinin, memurun, asgari ücretlinin, emeklinin kriz nedeniyle gelirinde yaşadığı kaybı, satın alma gücündeki azalmayı nasıl telafi etmeyi düşünüyorsunuz?

Tabii söylenecek çok konu var, yalnız süremi de çok fazla aşmak istemiyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, bütçenin başarısı, mali disiplinle birlikte yapısal reformların gerçekleştirilmesine, vergi geliri performansının artırılmasına ve kayıt dışı ekonominin azaltılmasına bağlıdır. Kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için başta mal ve hizmet alımları olmak üzere kamu harcamalarının kontrol edilmesi, vergi reformunun gerçekleştirilmesi, kayıt dışıyla etkin mücadele edilmesi ve kamu harcamalarını azaltarak, kamu gelirlerini artıracak tedbirlerin uygulamaya konulması gerekmektedir. Bunu yaparken de dar ve sabit gelirli olanların yükünü artıracak adil olmayan tedbirlerden kaçınılması bir zarurettir.

Bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, biz de teşekkür ederiz.

İzmir Milletvekili Sayın Harun Öztürk, buyurun.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, basınımızın ve bürokrasimizin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekillerinin bu dönem tekrar beni Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğine bütün grupların desteğiyle seçmelerinden dolayı da teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, geçen yıl bu vakitler Hükümet aynen şimdi yaptığı gibi, 2009 yılı bütçesini Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk etmiş ve demişti ki: "Ben 2009 yılında 259 milyar harcama yapacağım, buna karşılık da 249 milyar gelir toplayacağım. 10 milyar liralık açık için de borçlanma yetkisi istiyorum." Biz de demiştik ki: "Türkiye ekonomisi bir krize giriyor. Krize girerken ekonomik göstergeleriniz zaten bozuk olduğu için Türkiye krizden çok daha fazla etkilenecektir. Bu nedenle bütçe harcamalarını 259 milyar lira da tutmanız mümkün değildir. Öngördüğünüz gelirleri de krizin yol açacağı durgunluk nedeniyle toplayamazsınız. Gelin 2009 yılı bütçesini kriz ortamını dikkate alacak şekilde yeniden biçimlendirelim, gerçek harcamamız, gelirimiz veya açığımız ne olursa ortaya çıksın, ona göre tedbirler geliştirelim." Ama muhalefet olduğumuz için olsa gerek bu eleştirilerimiz dikkate alınmadı.

Peki ne oldu? 2009 yılının daha yarısı dolmadan Hükümet, önce bütçe açığının 10 milyarı değil 49 milyarı bulacağını söyledi. Bu tahminin üzerinden fazla zaman geçmeden bu defa açığın daha da yukarıya çıkacağı düşüncesiyle borçlanma yetkisini yaklaşık 75 milyar liraya çıkararak yasal bir düzenleme yaptı.

Bugün bulunduğumuz noktada, 2009 yılı bütçe açığının başlangıçta öngörülen 10.4 milyar liranın 6 katına çıkarak 62.8 milyar liraya ulaşması beklenmektedir. Böylece 2009 yılı bütçe açığının GSYH'ya oranı yüzde eksi 6.7'ye ulaşacak ve yüzde eksi 3 olarak belirlenen Maastricht kriterlerinin üstüne çıkmış olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Hükümetin ve ekonomi yönetiminin basiretsizliğini ortaya koyarak konuşmamı sürdürmek istiyorum.

Hükümet ve ekonomi yönetimi, ekonomide yaşanmakta olan bozulmayı tümüyle dünyada yaşanan ekonomik krize bağlamaktadır. Sahip olduğu medya gücünü kullanarak, yaşananların bundan ibaret olduğuna milletin büyük çoğunluğunu da ne yazık ki inandırabilmektedir. Bizim muhalefet olarak görevimiz, gerçeğin böyle olmadığını millete sabırla anlatmaya devam etmektir.

Geçen yıl ifade ettik, bu yıl da hatırlatmayı ısrarla sürdüreceğiz. Hükümetin, yaşadığımız krizin dünya ekonomik krizinden kaynaklandığı yolundaki söylemleri tümüyle gerçeği yansıtmamaktadır. Elbette bu krizden biz de etkilendik ve etkilenmeye devam ediyoruz. Ancak, şimdi size sunacağım tablo, dünya ekonomik krizi ortaya çıkmamış olsaydı dahi, Hükümetin Türkiye ekonomisini adım adım ekonomik bir krize zaten sürüklemekte olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu tabloda 2004 yılında yüzde 9,4 olan büyümenin izleyen yıllarda sürekli azalarak yüzde eksi 6'ya kadar gerilediği görülmektedir. Büyümenin yüzde 0,9'a düştüğü yıl 2008 yılıdır ve biz bu yılın sonunda 2009 yılı bütçesi görüşülürken Hükümete kriz bizi de etkiliyor dedirtememiştik.

Bu tabloda başıra bağira gelen bir diğer kötü gösterge cari açık idi. 2004'te 14,4 milyar dolar olan cari açığın izleyen yıllarda sürekli artarak 41,7 milyar dolara kadar çıktığını gördük. Biz Hükümeti 2008 yılı sonunda krizin varlığına inandırmaya çalışırken, Hükümet 2008 yılı cari açığının 50 milyar dolar civarında olacağını tahmin ediyordu. Gidişatin iyi olmadığını söyleyenlere de "Finanse edilebildiği ölçüde cari açık sorun değil." diyordu. Evet, finanse edilemediği için yılın sonuna doğru Hükümetin 50 milyar dolar civarında gerçekleşeceğini tahmin ettiği açık 41,7 milyar dolara düşmüştü. Bu tabloya dış ticaret aşığı, sabit sermaye yatırımları, toplam tüketim, ihracat ve ithalat eğilimlerindeki 2004 yılından başlayan düşüş eğilimlerini ekleyebiliriz. Ancak bu kötüye gidişlerin hiçbiri Hükümeti bugüne kadar uyandırmaya yetmemiştir.

Bütün bu göstergelere bakıp da "Dünyada ekonomik kriz olmasaydı her şey güllük gülistanlık olacaktı." diyebilmek, en hafifinden büyük bir basiretsizlik örneği olur. Evet, tekrar ediyoruz, bu tablo ve tabloya eklenecek birçok olumsuz gösterge, dünyada bir kriz ortaya çıkmamış olsaydı dahi Türkiye'nin AKP yönetimi tarafından bir krize hızla zaten sürüklenmekte olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu tespiti sadece biz yapıyor değiliz. Ben burada TÜSİAD'ın 25 Temmuz 2009 Konjonktür Değerlendirme Raporu'nda yer alan "Ekonomik daralmanın hızı tek başına küresel krize bağlanamaz.", "Kriz yönetiminde yapılan hatalar, küresel krizin etkisini artırmıştır." şeklindeki başlıklara atıfta bulunmakla yetineceğim.

Değerli milletvekilleri, şimdi 2010 yılı bütçesinin görüşmelerine başladığımız bugünlerde ekonominin genel görünümüne ışık tutan bazı göstergelerin nerelerden nerelere geldiğine birlikte bakalım. Hükümetin ekonomik performansının ortaya konulması bakımından önemlidir.

Kamu ve özel sektör yatırımları durmuş ve gerilemeye başlamıştır.

Üretim Ağustos 2008'den bu yana on üç aydır gerilemektedir.

2009 yılı ilk dokuz ayındaki ortalama kapasite kullanım oranı 2008 yılının aynı dönemine göre 12,1 puan geride bulunmaktadır.

Hükümetin yakın gelecekte işsizliğin gerileyeceği konusunda ne bir öngörüsü ne de bir umudu vardır. 2009 yılı için Hükümet tarafından 10,4 olacağı öngörülen işsizlik oranının 14,8 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Temmuz 2008'den bu yana bir yıl içinde 842 bin kişi işini kaybetmiştir. İşsizliğin 2010 yılında 14,6'ya gerileyeceğini söyleyen Hükümet bu konuda işsizliğe teslim olmuş bir görüntü vermektedir.

Hükümetin son olarak açıkladığı 2010-2012 yıllarını kapsayan orta vadeli planda 2012 yılı için öngördüğü ihracat ve ithalat hedefleri 2008 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına yaklaşmamaktadır.

Özelleştirmede deniz tükenmiştir. 2008 yılında 6,3 milyar dolar olan özelleştirme geliri bu yıl 1,8 milyar dolar düzeyinde beklenmektedir.

Hükümet iki yıldır İşsizlik Sigortası Fonu'nun faizlerine el koymaya başlamıştır. Bu nedenle bütçede faiz ödemeleri artırmıyormuş izlenimi vermektedir. Örneğin 2009 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla kamuya ödenen iç borç faiz ödemesi 4 milyar liradan 1,9 milyar liraya gerilemiştir. Aradaki 2,1 milyar liralık farkın faiz oranlarındaki düşüşten

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

kaynaklandığı ileri sürülemez. Eğer öyle olsaydı, piyasaya yapılan faiz ödemelerinde de benzer bir düşüşün olması gerekirdi. Oysa piyasaya yapılan ödemelerde tutarın 32,4 milyar TL'den 37,9 milyar TL'ye çıktığını görüyoruz.

Yatırım ve üretim başta olmak üzere yukarıda ortaya konulmaya çalışılan bütün bu olumsuzluklar nedeniyle büyümede 2008 yılının ikinci çeyreğinden itibaren başlayan yavaşlama yılın son çeyreğindeeksi 6,5 ile yerini gerilemeye bırakmış, ardından 2009 yılının ilk iki çeyreğinde sırasıylaeksi 14,3 veeksi 7 şeklinde rekor düzeyde düşüşler yaşanmıştır. Bu gelişmelerin ardından 2009 yılı için revize edileneksi 6'lık küçülme rakamının da iyimserser bir tahmin olduğunu düşünüyoruz. Çünkü açıklanan üretim gerilemeleri yılın üçüncü çeyreğinde de büyümenin negatif olacağını şimdiden bize göstermektedir.

2008 yılında 731 milyar dolar olan gayrisafi yurt içi hasıla 2009 yılında 608 milyar dolara gerilemektedir. Kayıp 123 milyar dolardır. Orta vadeli planda öngörülen gayrisafi yurt içi hasıla tahminlerinin 2012 yılında dahi 2008 yılı rakamına ulaşamayacağını ortaya koymaktadır.

2009 yılında kişi başına millî gelir 1.829 dolar azalacaktır. 2012 yılına geldiğimizde hâlâ 2008 millî gelirine ulaşamamış olacağız. Hükümet bu bozuk tabloyu dikkatlerden kaçırmak için kişi başına millî gelir rakamlarını 2002-2008 ve 2009-2012 dönemlerini kapsayacak şekilde iki ayrı grafikte izlemeyi uygun görmüştür. İki grafiğe ayrı ayrı baktığınızda her ikisinde de yükselen bir gelişme görülmektedir. Hükümet bu kurnazlıkla 2008'den 2009'a geçerken yaşanan sert düşüşü gözlerden kaçırmaya çalışmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye sürdürülebilir büyümeyi ne yazık ki yakalayabilmiş değildir. 2009 yılıeksi 6'yla kapanabilirse 2003-2009 arasındaki yedi yıllık AKP döneminde ortalama büyüme 4,2 olacaktır. Hükümet bu oranı hesaplarken söz konusu döneme kendisine ait olmayan 2002 yılını katarak ve 2009 yılını koymayarak makyaj yapmakta ve 5,9 olduğunu söylemektedir.

Hükümet 2010-2012 orta vadeli planda geçmişe kıyasla enflasyonu ne kadar çok düşürdüğünü gösterebilmek için 2002 yılı enflasyonunu yüzde 39 olarak göstermiştir. 2002 yılı TÜFE enflasyonu 39 değil 29,7 ' dir. Hükümet bu tavırla hem geçmişi kötülemekte hem de kendi rakamının ne kadar düşük olduğunu hafızalara yerleştirmeye çalışmaktadır. Hükümet bu metinde sadece bunu yapmamaktadır. Hükümet dönem olarak 2002-2007 arasını alarak bir taraftan büyümede kendisine ait olmayan 2002 yılının yüksek büyümesinden yararlanmak, diğer taraftan da enflasyonda yüksek, büyümede düşük olan 2008 yılının verilerini gözlerden kaçırmaya çalışmaktadır.

Hükümetin kullandığı grafiklere, örneğin 2009 yılı büyüme ve bütçe açıklarına ilişkin tahminleri eklemekten, aynı yıl için kendi lehine olduğunu düşündüğü kalemleri, örneğin cari açığı eklemesi ise, ekonomi yönetiminin gelinen noktada ne denli çaresizlik içine düştüğünün başka bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, yukarıda açıklanan yöntemlere başvurmamakla Hükümetin milletin gerçeği öğrenmesini engellemeye çalıştığı açıktır. Ancak, güneşi balçıkla sıvamak nasıl mümkün değilse, rakam oyunlarıyla gerçekleri saklamak ve milleti uzun süre yanıltmak da mümkün değildir.

Gerek büyüme gerek dış ticaret rakamlarındaki gelişmeler AKP Hükümetinin ekonomide millete en az dört yıllık bir dönemi kaybettirdiğini ortaya koymaktadır.

Bütün bu açıklamalardan sonra "Peki hiç mi olumlu gösterge yok?" diye sorulabilir. Cevabı da enflasyonun düşüşü şeklinde olabilir. Gerçekten öyle mi, bakalım. Öncelikle enflasyon hedefinin tutturulmuş olması uygulanan makro ekonomik politikaların başarılı gittiği anlamına gelmemektedir. Türkiye ekonomisi resesyona girmişken fiyatlar genel düzeyindeki düşüşler ekonomideki daralmanın bir sonucudur. Üretim yapmaktan vazgeçmişseniz, işsizlik almış başını gitmiş, iç ve dış piyasada alım satım durma noktasına gelmişse, fiyatlar genel düzeyindeki düşmeyi normal karşılamak gerekir.

Krizle karşı bankacılık sistemimizin dirençli çıkması ise neredeyse tek olumlu gelişmedir. Ancak bunda AKP Hükümetinin kriz nedeniyle bankacılık sistemine kaynak aktarması ya da başka bir şey yapması değil, 2001 krizinden sonra bankaların sağlam bir yapıya kavuşturulmuş olması etkili olmuştur.

Sayın Başbakan başta olmak üzere Hükümetin ekonomi yönetimi dünyada krizden en az etkilenen ülke olacağımızı ifade ettiler. Yukarıda çizilen tablo ortada. Bu tabloya ek olarak dünyadaki ortalama büyüme rakamları ile dünya ticaret hacmindeki daralmayı bizdeki sonuçları ile karşılaştırırsanız en çok etkilenen ülkelerden bir olduğumuzu göreceksiniz.

Değerli Milletvekilleri, zamanımızın yeterli olmayacağı düşüncesiyle 2009 yılı bütçesi uygulama sonuçlarının değerlendirmesini daha sonraki konuşmalarına bırakmak istiyorum.

Şimdi kısaca 2010 yılı bütçesi üzerinde değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Her şeyden önce 2010 yılı bütçesi hazırlık süreci mevzuata uygun gelişmemiştir. Orta vadeli planda üç buçuk aylık, orta vadeli mali planda üç aylık bir gecikme söz konusudur. Mevzuat, harcamacı kuruluşlara bütçe ve performans programı tekliflerini hazırlamaları için bir aylık süre verirken, orta vadeli mali planın açıklanmasının gecikmiş olması nedeniyle kuruluşlar on günlük bir süre kullanmak durumunda kalmışlardır. Yine, mevzuat gereği harcamacı kuruluşların tekliflerinin görüşülmesi için ayrılan iki aylık sürenin on beş güne sıkıştırılmış olduğunu görüyoruz. Bu gelişmeleri hukuk devleti ve ciddi hükümet anlayışıyla bağdaştırmamız mümkün değildir. Her şeyden önce hazırlık dönemi sıkıştırılmış bir bütçe ile karşı karşıyayız ve Komisyon da hızlandırılmış bir takvimle görüşüp katkı vermeye çalışacağız.

Değerli milletvekilleri, 2010 yılı bütçesinin 2009 yılı bütçesinin durumuna düşmemesi için Komisyon da bir ay boyunca yapıcı eleştirilerimizi sürdürüreceğiz.

Hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ettiği 2010 yılı bütçesiyle 287 milyar TL harcama yapacağını, 237 milyar TL gelir toplayacağını ve 50 milyar TL'lik açık için borçlanma yetkisi söylemektedir. Bu rakamlar, 2009 yılı gerçekleşme tahminine göre giderlerde 7,6; gelirlerde 16,1'lik bir artışı ifade etmektedir. Detaylarını önümüzdeki günlerde gerekçelerimizle birlikte tartışacağımız bu bütçe de 2009 yılı bütçesinde olduğu gibi hem gider hem de gelir kalemleri

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

İtibariyle gerçeği yansıtmamaktadır ve samimi değildir. Bu nedenle 50 milyarlık açığa tutulması mümkün görülmemektedir.

Değerli milletvekilleri, son olarak Sayın Bakan Komisyonunda yaptığı sunuşunda 2010 bütçesinin ekonomik krizden çıkışa katkı sağlayan, sosyal yönü güçlü, kamu görevlilerini gözeten, özürü vatandaşlara desteği artıran, öğrenciler ve üniversiteler için daha çok kaynak ayıran, eğitim ve sağlığa ayrılan kaynağı artıran bir bütçe olduğunu söyledi. Biz de bu bütçe ile ilgili tespitlerimizi aşağıya sıraladık.

Bizim tespitlerimizle Sayın Bakanın nitelendirmeleri karşılaştırıldığında Sayın Bakanın söylediklerinin hiç birinin bu bütçeye yansımadağı görülecektir.

Bize göre, bu bütçeye zorunlu kamu hizmetlerinin gerektirdiği harcamalar için yeterli ödenek konulmamıştır.

Tahmin edilen gelirlerin tahsili mümkün değildir. Dolayısıyla 50 milyar liralık açık gerçekçi değildir.

Kamu görevlileri ve bunların emeklilerinin maaşlarında yılın ilk yarısı için öngörülen 2,5 oranındaki artışın yetersizliği tartışmasıdır.

En düşük emekli aylıklarında BAĞ-KUR'luya 8, işçi emeklisine 15 ve memur emeklisine de 20 liralık artışı reva gören bir bütçedir.

Altmış beş yaş üstü muhtaç aylığında 2, özürü aylığında 4 lira 74 kuruş ve gazi aylıklarında 8-9 liralık artış sağlanan bir bütçedir.

Harçların yüksekliğini eleştiren öğrencilerin bu eleştirilerini dikkate almayan bir bütçedir.

Artış 2,5 olarak açıklanmasına rağmen, tespit edilen aylık ve taban aylığı katsayısı ile yan ödeme katsayısı ve sözleşmeli ücret tavanlarındaki artışlar 2,46 ila 2,49 arasında değişmektedir. Bu oranlar, Hükümetin yuvarlamaları yüzde 2,5'un üzerinde kalır endişesi ile yüzde 2,5'un altında belirlediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, kamu görevlilerine gelince Hükümetin ne kadar cimrileştini göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, bu bütçe fazla çalışma ücretlerine saat başına 5 kuruş, aylık maktu fazla çalışma ücretlerine 1 lira, harcırahlara günde 1 lira 50 kuruş ile 2 lira, arazi tazminatlarına 50 kuruş zam yapan bir bütçedir. Anayasa'mızın angaryayı yasaklayan hükümlerine aykırıdır bu artışlar.

Bir taraftan kamu adına araç kiralamalarına başvururken diğer taraftan yeni araç alımında hiçbir kısıntıya gidilmemesi kabul edilemez.

Memur, işçi, emekli ve dar gelirli bir şey vermek yerine onlardan bir şeyler almayı hedefleyen bir bütçedir. Mahalli idarelerin gelirleri ile ÖTV, KDV ve harçlarda yapılacak zamların başka türlü açıklaması olamaz.

Vatandaşlar 2010 yılında sağlık hizmeti alabilmek için daha çok katılım payı ödemek zorunda kalacaklardır.

Bu bütçede krizin önünü açacak yeterli kamu yatırımları bulunmamaktadır.

Eğitim ve sağlık hizmeti alırken vatandaşlar daha çok ellerini ceplerine atmak zorunda kalacaklardır.

Millete bugünden dört yılını kaybettiren dönemin başlangıç bütçesidir.

Borç faizi ödemeyi sürdüren bir bütçedir. Borç açılımına geçiş bütçesidir.

İşsizliğin azaltılması konusunda en küçük bir umut dahi ortaya konulamayan bir bütçedir.

İşsizlikte bir neslin gözden çıkarılmasına göz yuman bir bütçedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürk, evet...

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) – Son cümlelerim.

BAŞKAN – Buyurun.

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) - Yoksulluğu azaltma konusunda bir hedefi yoktur.

Sosyal devlet olmayı yoksula kömür yardımı yapmaktan ibaret sayan ve zanneden bir bütçedir.

Gelir dağılımının daha da bozulmasına yol açacak bir bütçedir.

İflasların durdurulması için hedefi olmayan bir bütçedir.

Kayıt dışı ekonomi ile mücadele hedefi yoktur.

Çiftçiyi ve tarımı yine unutan bir bütçedir.

Ödenek artışlarında Başbakanlığın ve Sayın Başbakana yakın bakanların korunduğu izlenimini veren bir bütçedir.

Üniversitelere yüzde 6,7'lik bir artışı sorunlarının çözümü için reva gören bir bütçedir diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ederiz.

Değerli milletvekilleri, sabahki birleşimdeki süremiz dolmuştur.

Saat 14.30'da tekrar toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.33

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati:14.37

BAŞKAN:Recai BERBER (Manisa)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım; 23'üncü Dönem Dördüncü Yasama Yılı Üçüncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarının tümü üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, söz sırası Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günal'da.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Buyurun Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum baştan.

Değerli arkadaşlarım, bütçe görüşmeleri gerçekten önemli ama dönüp baktığımız zaman hep aynı şeyleri konuşuyormuşuz gibi geliyor yani rakamlar değişse de iktidar kanadından bakınca “Biz iyi yaptık, güzel yaptık.” yorumlarını okuyoruz, bizim kanadımızdan bakınca da “Bizim söylediklerimiz yine dikkate alınmıyor.” diye bakıyoruz. Çünkü geçen yılki söylediklerimizin doğru olduğu yıl içerisinde yaşadığımız gelişmelerle ortaya çıktı. Yani bırakın pozitif gelişmeyi “Yüzde 4'lük büyüme afakidir.” dedik dinlemediniz. “Bunlardan bu geliri elde edemezsiniz.” dedik, dinlemediniz. “Üzerine yeniden ek bütçe yapalım.” dedik, dinlemediniz, üstüne borçlanma yetkisi getirdiniz. Peki bu durumda 2009 bütçesi var mı yok mu, kesinhesabı da burada görüşmemiz gerekiyor, ben hala o konuda karar verebilmiş değilim. Benim gözümde 2009 bütçeyi yok hükmünde gibi çünkü o kadar gerçekçi olmayan varsayımlara dayanınca, bu sadece krize dayandırmak, bunu kolaycı bir şekilde belki bazı gelişmelere dayandırmak mümkündür ama maalesef baştan bazı varsayımları gerçekçi yapmadığımız için, gelir-gider tahminlerine gerçekçi bakmadığımız için bugün rekor düzeydeki açıkla, tahminlere göre 63 milyarı bulacağı söylenen açıkla karşı karşıyayız. Yani orada oturup da “Bir ek bütçe en azından seçim geliyor baştaki varsayımlar değişti bir şey yapalım.” dense idi bugün belki biraz daha inanırlığımız daha fazla olabilirdi. Bunu baştan belirtmek istiyorum çünkü o borçlanma yetkisini almak bütçe disiplininin uzaklaşmak demektir ve normal bütçe yerine borç bütçesiyle gelir bütçe yerine borcu bir gelir yerine koyarak devam etmek anlamına gelir.

Değerli arkadaşlarım, bu çerçevede baktığımız zaman 2010 bütçesini de gerçekçi bulmak mümkün değil, iyimser bulabilirsiniz, ama biraz daha ayaklarının yere basması gerekirdi diye düşünüyorum. Burada en önemli temel yanlışlık -az önce arkadaşlarımızdan bazıları belli noktalarına değindiler ama- burada her şeyi bir krize endeksleme yanlışlığımız var. Yani Türkiye ekonomisinin sorunları krizle beraber başlamadı. Yani AKP Hükümeti de yeni iktidar değil yıllardır bunlar söyleniyor, uyarılıyor. Tutanaklara bakarsanız geçen sene yaptığımız konuşmalarda da arkadaşlarımızın çoğu buna değinmişler. Tekrar ben de baktım söylediğim şeylere. Burada arkadaşlar, yapısal sorunlarımızı görmezden gelmememiz gerekiyor. Bunu kolaycı bir şekilde belki bazı gelişmelere dayandırmak mümkündür ama maalesef baştan bazı varsayımları gerçekçi yapmadığımız için, gelir-gider tahminlerine gerçekçi bakmadığımız için bugün rekor düzeydeki açıkla, tahminlere göre 63 milyarı bulacağı söylenen açıkla karşı karşıyayız. Yani orada oturup da “Bir ek bütçe en azından seçim geliyor baştaki varsayımlar değişti bir şey yapalım.” dense idi bugün belki biraz daha inanırlığımız daha fazla olabilirdi. Bunu baştan belirtmek istiyorum çünkü o borçlanma yetkisini almak bütçe disiplininin uzaklaşmak demektir ve normal bütçe yerine borç bütçesiyle gelir bütçe yerine borcu bir gelir yerine koyarak devam etmek anlamına gelir.

En önemli sorun da halen daha devam ediyor. Ekonomik Koordinasyon Kurulunun kurulmasıyla ilgili kanun tasarısı da önceki yasama yıllarında görüşmüştük. Ekonomik Koordinasyon Kurulunun kurulmasıyla da maalesef tam olarak koordinasyonun sağlanamadığını Sayın Bakanların yaptıkları açıklamalardan, zaman zaman alınan önlemlerin tekrar başka önlemlerle düzeltilmeye çalışılmasından anlıyoruz. Burada önemli olan bir şey var genel tespit, daha önce “Yok” denilen kriz artık bir süre sonra “Var” denilmeye başlanmış. Hatta belki de bu “Var” kabulünden sonra da bir çok şeyi krize yükleyerek belki de bir günah keçisi bulunmuş gibi görünüyor. Ama bu süreçte her ne kadar Sayın Bakanın konuşmasının bir çok yerinde, şimdi tek tek üzerinde duracağım, “yapısal reformlar, yapısal önlemler” lafı birkaç yerde geçse de çok fazla alınan önlemlerin arasında yapısal diyebileceğimiz şeyler bulunmuyor. Geçici olarak piyasadaki sıkıntıyı gidermeyi yönelik Merkez Bankasının aldığı önlemler, likidite sıkıntısına ilişkin veya bazı geçici prim indirimleri gibi bazı önlemler alındı ama bunlar yapısal önlem değildir, o andaki geçici olarak piyasadaki sıkıntıyı gidermeyi yönelik olarak alınan düzenlemeler, yapılan düzenlemelerdir. Artı birçok yerde söylenirken yine temel bir mukayese yapılıyor. Az sonra geçeceğim. Yıllarda farklı skalalar alınıyor, kiminde 2001, kiminde 2002, bu da temel yanlışlardan bir tanesi. Şimdi bunu daha somut bir şekilde Sayın Bakanın sunuşundan kısa kısa sizlere örnekler vererek devam ettirmek istiyorum Değerli arkadaşlar.

Önce Sayın Bakanımız dünya ekonomisinde gelişmelerle başlıyor. Burada bizim güçlü bir performans gösterdiğimizi söylüyor, orada takıldığım konulardan bir tanesi. Evet, G-20'nin içerisine geldik ama bizim performansımızı rakamlara bakarak biraz sonra analiz edeceğiz, orada herhangi bir şey yok sadece G-20 içerisindeyiz, IMF ile beraber toplantılara katıldık, henüz alınan bir önlem yok.

Burada önemli şeylerden bir tanesi yine Sayın Bakanımız “...siyasi istikrar sağlanan maliye politikaları ve yapısal reformlar sayesinde...” diyor. Şimdi, siyasi istikrar deyince değerli arkadaşlar, tek parti iktidarı olması sadece siyasi istikrar olmaz. Sürekli olarak gerilim, çatışma içerisinde toplum kesimlerini birbirine düşürürseniz siyasi istikrar olmaz. Yapısal reformlara demin değindim. Sağlam maliye politikaları, onu zaten baştan “2009 bütçesi yok hükmündedir” dedim. Kendi koyduğunuz kurala uymak zorundasınız, mali kural uygulayacağız diye orta vadeli programda söylemişiz ama bu şartlarda nasıl uygulayacağız? 5-6 misline koyduğumuz bütçe açığı çıkarsa daha aldığımız borçlanma yetkisini kanun tasarısını buraya getirir, tasarı henüz komisyondan geçmeden “4 katından 5 katına çıkaralım.” denirse, o zaman nasıl mali kuraldan ve disiplinden bahsedebileceğiz onu da anlayabilmiş değilim.

Önemli şeylerden bir tanesi, yine burada hemen aşağıda devam ediyor Sayın Bakan, 6'ncı sayfada, gayrisafi yurt içi hasılaya merkezi yönetim bütçe açığının oranını söylüyor, demin söylemiş oldum, 2000, 2001'i söylüyor, 2008'e geçiyor. 2002'den daha önce yapılıyordu, acaba hepsi mi 2000, 2001 diye baktım, iki satır aşağıda bir tanesi yine 2002'den başlamış. Yani hepsi 2000, 2001 olsa gerçekten diyecektim ki “Kriz yılı baz alınmış krize göre de bir mukayese yapıyor arkadaşlarımız.” Tamam. 2002'de kaçmış? 2001'de 11,9 olan rakam 9,8'miş, yani daha düşükmüş. Aşağı iniyorum, “Borç dinamiklerinde ve önemli bir iyileşme sağlandı.” diyor. 2002 yılında kamu kesiminin borçlanma gereği yüzde 10 iken orada 2002'yi bulmuşuz. Son yıllarda ortalama yüzde 1'in altında kalmıştır. 2002 yılı zaten büyük ölçüde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

bankacılık sektöründeki reformların maliyetinin ödendiği ve kamuya TMSF kâğıtlarının verildiği dönem değil, yani yukarıyla aşağısı arasında bir tutarsızlık var Sayın Bakanım bilmiyorum sizden mi yoksa bürokrat arkadaşlarımız yukarıdan aşağıya yazdığı için mi öyle olmuş?

Şimdi, Türkiye ile ilgili kısmına baktığımız zaman, Sayın Bakan burada güzel bir tespitle başlıyor, küresel krizin bütün ülkeleri etkilediğinden bahsediyor. "Türkiye ekonomisi de iç dinamiklerinden kaynaklanmamasına rağmen..." diye özellikle demin söylediğim anlamda bir not düşülmüş. "Oysa yapısal reformları zamanında yapmamış olmamızın ve sakat ithalat ihracat ve üretim yapımızdan kaynaklanan, dışa bağımlılıktan kaynaklanan bir istihdam yaratmayan ekonomiden kaynaklandığını kabul etmeden bu şekilde bizim iç dinamiklerden kaynaklanmamasına rağmen." diye bir cümleyle yazılmış ve "Böyle bir krizden etkilenmesi doğaldır." diyor. Yalnız bir şeye dikkat ettim Sayın Bakan konuşurken buradaki son paragrafta: "Reel ekonomi krizden etkilenmiştir." diyor. Sayın Bakanımız. "Önemli ölçüde etkilenmiştir." diye kendisi düzeltmiş, ben de elle ilave etmişim. Orayı en azından belli şekilde yeniden krizle ilgili bir itiraf olarak görüyorum.

Peki, sonraki sayfalarda iç talepteki daralmadan bahsediyor ve özel tüketimdeki canlanmayla bu sorunların aşılacağından bahsediyor. Sadece dış talepte mi daralmadan kaynaklanmış yoksa iç talepteki daralmanın bunda etkisi var mı? Diğer satırlarda, gelecek satırlarda siz onlar zaten olduğundan bahsediyorsunuz. Bir de böyle bir nedensellik yanılığı var. Kredi koşullarındaki sıkılaştırmanın yanında şirketlerin dış aleme olan borçlarını azaltma çabaları. Acaba borçtan kurtulmak için azaltmaya mı girdiler yoksa zaten kredi sıkışması olduğu için borç alamadılar mı? Ve yatırımlardaki daralma da önemli bir rol oynamıştır. Yani yatırımdaki daralma zaten talepteki daralmanın sonucu olarak eğer dış talep yoksa içeride de talep yoksa özel sektörün yatırım yapmasını gerektirecek bir şey de yoktur. Yeni yatırım talebi yoksa ancak eski borcunu ödemeye gider onda da kredi bulabilirse bulur, bulamazsa borcunun stokunu ötelemeye çalışır, ödeyemezse de sıkıntıya düşer.

Buradaki söylemeye çalıştığım şey, bütün bunlara dayanarak çünkü Sayın Bakan: "Krizden çıkış emareleri güçlenmektedir." diyor. Buraya baktığımız zaman gerçekten bu şekilde krizden çıkmak mümkün mü? Özel sektörün durumuna baktığımız zaman, hane halkının durumuna baktığımız zaman, tüketim eğilimlerine baktığımız zaman sadece birtakım beklenti anketlerine bakarak "Biz krizden çıkıyoruz." demenin doğru olmadığını düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, burada önemli konulardan bir tanesi -hemen aşağıda, devam eden- krizden çıkış emarelerinden sonra işsizlikle ilgili konulara Sayın Bakan değinmiş ve maalesef biz bu süreçte 2009 yılı temmuz ayı itibarıyla 12,8 denilmiş. Yıl sonu beklentimiz 14,8; -verilen rakam- 2010; 14,6. Şimdi nasıl krizden çıkış beklentisidir Sayın Bakanım? Önceki gün Amerika'daki büyüme rakamlarından sonra herkes bayram etti, sonraki gün tekrar kötü oldu. Amerika'nın Sayın Başkanı -sizlerin de sıkça referans olarak kullandığınız- dedi ki: "Benim için sadece küçülmenin azalıyor olması değil aynı zamanda istihdam rakamları önemlidir." dedi. Demek ki krizden çıkıyorsak 14,8'den 14,6'ya düşmemiz çok da bizim için reel olarak baktığımız zaman krizden çıkış olarak görünmüyor. İşsizlik rakamı, ki iyimser tahminle öngörülerimiz bile "14,6" olarak söylenmiş.

Bir sonraki sayfada yine işsizlikle ilgili vasıfsız işçilerin toplam işsizlik içindeki payının yüksekliliğinden bahsetmiş Sayın Bakanımız: "Yüzde 60'ı lise altı eğitime sahip." Doğru. Yüzde 60'ı da hafif geçer düzeyde şu andaki rakamlara göre var ama buradaki durumda -az önce Sayın Öztürk kısaca bahsetmişti Sayın Başbakanın "nüfus stratejik üstünlük" sözünden- Yüzde 60'ı eğer lise altı eğitime sahipse, ki lise üstü eğitime sahip olanlar da mesleki eğitim anlamında, belki lise eğitimi ayrı ama işgücüne katılım anlamında ve istihdam edilebilirliğin artması anlamında bir eğitime sahip değillerse, düz bir lise eğitimiyle de bunun ne kadar stratejik bir üstünlük olacağına sorgulanması lazım. Bu kapsamda ilerleyen yerlerde -bağlantısı gelmişken söyleyeyim- Sayın Bakan söylüyor: "İşsizlik Sigortası Fonu'ndan aktif iş gücü programlarına kaynak aktardık." diye. Geçen sefer sormuştum belki Çalışma Bakanımız da söyler ama ne kadar aktarıldı bu sene bilemiyorum ve daha doğrusu bilemiyorum derken yazılmış ama onun ne kadarı gerçekten aktif iş gücü programlarına aktarıldı, ne kadarı toplum yararına çalışma diye geçici olarak belediyelerle, sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan ve altı ayı geçmeyecek olan üç, dört aylık geçici işçilerle ilgili projeler yapıldı, onun ayrıntısını bilmiyorum, büyük miktarda olduğunu kendi bölgemdekilerden biliyorum. Gerçekten iş gücünün niteliğini geliştirmeye yönelik alanlara mı harcandı diğer alanlara mı harcandı diye de açıkçası merak ediyorum.

Artı burada yeri gelmişken bir şeyi daha söyleyeyim, az sonra Sayın Bakanın en son "Sosyal bir bütçedir, şu kesimlere faydası vardır." diye de söyleyeceğim ama, sağlıkla ilgili ve eğitimle ilgili önemli katkılar sağlandığı söylendi. Ben sizin kendi rakamlarınızla size söyleyeyim: Eğitimin payı 2008'de 9,1 iken 2009'da artmış 10,6; 2010 yine 10,6. Sağlık 2009 5,7; 2010 5,6 yani belki mutlak değer olarak baktığımız zaman artıyor olabilir Sayın Bakanım ama pay olarak -ki bunu sürdürmek de gerçi böyle bir ortamda başarıdır diyebilirsiniz o ayrı bir bakış açısidir ama- artmadığını, tam tersine 0,1 puanlık sağlıқта azalış olduğunu dikkatlerinize hazır eğitim, sağlık demişken söylemek istedim.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – 2002'de kaçmış?

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Onlara da veririm. Söyle sen de onu söyle. Sıra gelince sen de onu söyle karşılaştıralım ama birinde 2000-2001 deme hepsinde 2002 de, biz de bilelim Halil Bey.

Evet değerli arkadaşlar, bir de Sayın Bakanımız burada "dış şoklara karşı direnç" diyor 11'inci sayfada. "Geçmiş dönemlere oranla Türkiye'de dış şoklara karşı direnci artmıştır, önceki dönemlere oranlara daha az kırılgandır." Yine 2001 yılında -yine 2001 mukayesesi var- yüzde 138,5 olan kısa vadeli borçların Merkez Bankası rezervlerine oranı 2009'da yüzde 70. Sayın Bakanım siz herkesten burada daha iyi bilecek durumundasınız o dönemde çalıştığınız için uluslararası kuruluşlarda da. O dönemde IMF bize net dış varlıklarla ilgili limit koymuştu, krizin önemli nedenlerinden birisi de piyasaya likidite vermek olmadığını, IMF'nin o andaki şartları gereği net iç varlıkların da net dış varlıkların da bir gösterge olarak korunduğu hatta o rezervin fazla olduğu söylendi. "Fazla da rezerv biriktirmeyin." denildiğini de 2001 yılı rakamlarıyla beraber eğer IMF'nin programına bakarsanız, kriterlere baktığınız zaman performans kriterlerine ve diğer kriterlere net dış

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

varlıklar üzerinde bir limit olduğunu görmüş oluruz. Yani mukayeselerin yanlışlığını söylüyorum bilgilerinin doğruluğundan ziyade. Böyle bir mukayese yapmak kırılabilirlikle açıklanabilecek bir şey gibi görünmüyor bana.

Artı, diğer bir husus, en önemli hususlardan bir tanesi "Sosyal bir bütçedir." söyleminize karşı ortada kalan bir tane göstergelerden birisi de hane halkı borçlarıyla ilgili olan 13'üncü sayfada: "Türkiye'yi farklı kılan diğer faktörlerden bir tanesi de hane halkının bankalara ve finans kuruluşlarına olan borçlarının millî gelire oranının başka ülkelerle kıyasla düşük olmasıdır." demişiz.

Şimdi değerli arkadaşlar, faizlerdeki düşüşe değinmiş daha sonra Sayın Bakanımız, 2006 yılının ortasında baktığımızda yüzde 9'muş oranı, 2009 yılının altıncı ayında yüzde 13, miktar olarak da 120 milyara çıkmış hane halkının borçluluk oranı. O zaman yüzde 9'lardaymış, şu anda yüzde 13, geçen yıl yüzde 12, yavaş yavaş artıyor yani biz kendi içimizde kendi gidiş trendimize aynı zamanda bakmamız lazım. Yani sadece bakıp diğer ülkelerle mukayese ederek hane halkı borçluluğuna bakabiliriz ama bizdeki hane halkının eğilimlerini, harcanabilir gelirlerini, diğer bütün unsurlara bakmadan böyle bir mukayese yapmamızın yerinde olmadığı kanaatindeyim.

Hemen altındaki paragrafta da yine 13'te, "...önümüzdeki süreçte faiz oranlarındaki muazzam düşüş..." Bu çok manidar bir şey. Eski Merkez Bankasından sorumlu bakan olarak önceki hafta biz daha henüz tam bu saatlerde geçen hafta Merkez Bankası Başkanımız buradaydı, Merkez Bankası bağımsızlığını ve faizlerdeki düşüşün ne olacağını söyledik, o bile temkinli bir şekilde "Biz birçok göstergeye bakıyoruz, eğer o göstergelerdeki gelişmeler bizi yönlendirirse para politikası kurunu da tartışıp düşüp düşmeyeceğine karar veriyoruz." dedi. Bir de siz "...muazzam..." eklemiştir.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Gerçekleşenler var.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Hayır, önümüzdeki süreçte diyordum efendim, cümle böyle başlıyor ve güvenin tesisini birlikte zaten ileride dönemden bahsediyorsunuz, hane halkının tüketiminin artmasını bekliyoruz. Düşebilir, düşmesini biz politik olarak da isteyebiliriz ama eski bir Merkez Bankacı olarak da geçen hafta da henüz Merkez Bankası Başkanımızdan "O bilgileri aldık biz bir model çerçevesinde bakıyoruz, diğer göstergelere de bakıyoruz eğer uygunsa düşürüyoruz." dedi, onu da anlamlı bulduğumu söylüyorum ama sadece faizin düşmesiyle özel tüketimi artırmamız da maalesef yanı ona bağladığınız için söylüyorum o işin şey tarafı, öngörü olarak söylenebilir tabii ama biraz daha o terimlere arkadaşlarımız yazarken dikkatli olurlarsa daha iyi olur diye düşünüyorum.

Orta vadeli mali programa buradan geçerek Sayın Bakanımız bize istihdamın artacağını, kamu kesimi borçlanma gereğinin azalacağını söylüyor. O bütçenin geneline baktığımız zaman zaten bütçe açığımız hedefimiz gerçekleşmezse -o gelirleri şimdi söyleyeceğim size- gerçekçi olmazsa bunların sağlanması mümkün değil. İstihdamdaki artışın kısıtlı olacağını zaten sizin istihdam öngörünüzde yani işsizliğin yüzde 14,6 olacağını söyleyince çok kısıtlı kalacağı ancak büyümedeki belli bir oran kadar olacağı görülüyor. İlave bir istihdam artışı sağlanarak işsizlik oranında belli bir düşüşün en azından önümüzdeki yılda beklenmemesi gerektiğini görüyoruz.

Şimdi, kısaca 2010 bütçesinde birkaç hususa değinerek konuşmama son vermek istiyorum. Sayın Bakanım, burada acaba baktığımız zaman 2010 yılında -kısa özetlemek için söylüyorum- ÖTV yüzde 31, ithalde alınan KDV yüzde 23, dahilde alınan KDV 19. Buraya baktığımız zaman bunun anlamını ben tam olarak anlayamıyorum yani 2009'dakine bakarsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Devamla) – İlk dokuz ayda 31 milyar ÖTV beklenen mal ve hizmetlerden bu 2010'daki 31 bekleniyor, 2009'un ilk dokuz ayında 31 milyar yine yaklaşık para toplanmış ama yüzde 58'i petrol ve doğal gaz, yüzde 29'u bütün mamullerinden elde edilmiş. Şimdi önümüzdeki dönemde bunlardan elde edilecek gelirlerde nasıl oluyor da bu kadar büyük oranda bir artış bekliyoruz. ÖTV'de geçici olarak baz yılından bahsettiniz, diğerlerinden bahsettiniz ama bu büyüme rakamlarıyla, bu varsayımlarla gerçekten arkadaşlarımız da söylediler bunu pek algılayamıyoruz yani iç ve dış talebin daraldığı bir ekonomide 2010'da akaryakıt ve doğal gaz tüketiminin yaklaşık yüzde 30'un üzerinde artması mümkün müdür? Yüzde 5 büyüme öngördüğümüz bir yerde nasıl olacak da bu tüketimde bu kadarlık bir artış olacak?

Öte yandan, bütün mamullerinin tüketiminde zaten azalma var, sigara yasağı var. Herkes yazın iyi kötü, kenarlara, camlara, pencerelere bir şeyler yaptı, kışın bunu da bu kadar içemeyecekler. Etrafımızda bırakan arkadaşların sayısı -biz destekliyoruz- şükürler olsun artıyor. Ama bu çerçevede burada yüzde 26,9 artış olmasını ben açıkçası pek mümkün görmüyorum. O zaman buradan alınan ÖTV'ye de yaklaşık yüzde 25'lik bir zam geliyor demektir. Bu da sizin başta söylediğiniz "yeni vergiler veya artış olmayacak" söylemiyle çakışıyor.

KDV tahsilatı da yine gerçekçi görünmüyor. Orada daha önce geçici olarak -turizm bölgesini de ilgilendiren konuydu, onun için yakından biliyorum- hizmetlerden aldığımız, lokantalardan, geçici bir düzenleme vardı. Şimdi buraya baktığımız zaman, gelir vergisindeki artışın da diğer vergilerdeki artışın da özetle gerçekçi olmadığını yani bu rakamlarla gerçekçi olmadığını, bu büyüme tahminiyle ve iç ve dış konjonktürle mümkün olmadığını görüyoruz. Giderler kısmında da yine ciddi sıkıntılar olduğunu görüyoruz.

Ee, "sosyaldır" dediniz -son olarak birkaç şeyi daha söylemek istiyorum- ama memura...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, toparlayalım.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Sadece sosyal kısımıyla ilgili bir iki cümle...

Yüzde 2,5 artı 2,5 dedik. Buna yıllık olarak baktığımız zaman 3,78'e geliyor. İlk altı ayda sadece yüzde 2,5 veriyoruz. Siz reel olarak orada bir hesaplama yapmışsınız ama bizler eski sendikacı olarak onun öyle olmadığını Kamu-Sen Başkanı size zaten söylüyor, bizler de biliyoruz, 3,78. E o zaman altında kalmıyor maalesef. Bu yıl 5,9 olarak hedeflemiştiniz. Eğer onlar tutarsa, bir de öyle bir şartımız var, sanki geçen yıl da üzerinde verilmiş gibi bir reel hesaplama yapılmış. Geçen yıl verdiklerinizi de koyduğunuz zaman nominal olarak ikisini topladığınız zaman üstünde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

gözükebilir ama ortalama yıllık artışı dikkate aldığınız zaman maalesef o da üzerinde kalmıyor. O zaman burada ne eğitim ve sağlıkta eğer pay olarak bir artış yoksa memura verdiğimiz şey ortalamasına baktığımız zaman enflasyonun bizim tahmin ettiğimiz anlamda bile altında kalıyorsa sosyal şeyleri de dikkate alan bir bütçe olduğunu da söylemek maalesef mümkün gözüküyor. Dolayısıyla, bu rakamlardaki eğer arkadaşların varsayımları, başka şeyleri varsa hesaplama yöntemlerinde bizleri de bilgilendirebilerseniz hem söylenenlerin hem de bütçenin güvenilirliği ve inanılabilirliği, sizin söylediğiniz anlamda önümüzdeki dönemde hani iyileşmesini beklediğimiz güvenilirlik sorununu da biraz daha aşmış oluruz diye düşünüyorum.

Bu duygularla bütçemizin tekrar hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Günal, biz de teşekkür ederiz size.

Şimdi söz sırası Antalya Milletvekili Sayın Osman Kaptan'da.

Buyurun Sayın Kaptan.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; kısaca, bu bütçe maaş ve faiz ödemeye ve açık kapamaya yönelik bir bütçedir. Yoksa Sayın Bakanın dediği gibi sosyal yönü güçlü bir bütçe değildir. Krizden çıkışa katkı sağlayacak bir bütçe de değildir. Yani burada Sayın Bakanın ayrıntılarıyla kamu görevlilerini gözetken bir bütçe, üniversite öğrencilerine ağırlık veren bir bütçe, özürülere destek veren bir bütçe dediği gibi böyle bir bütçe değildir. Dolayısıyla, bu bütçe, Sayın Bakanın dediğinin tersinin doğru olduğu bir bütçedir.

2010 bütçesinde devlet 193 milyar TL vergi topluyor, 71,4 milyar lirası kamu personeli maaşına 56,7 milyar lirası faize gidiyor. Bu iki kalem, vergi gelirin yüzde 66'sını götürüyor. 31,8 milyar TL açıklar için sosyal güvenliğe, 57,7 milyar lirası da transferlere eklediğimiz zaman elde avuçta bir şey de kalmıyor.

Sayın Bakan, ekonomiye can suyunu neyle vereceksiniz, krizden nasıl çıkaracaksınız ekonomiyi? Yatırımları, üretimi, istihdamı artırmak için teşvike nereden para bulacaksınız? Bu bütçe, yoksa Sayın Bakan, vaziyeti idare etme bütçesi mi? Halkı rahatlatacak, talebi canlandıracak, üretimi, yatırımı, istihdamı ve ihracatı artıracak bütçe olmadığına göre bu bütçe memurun maaşını işte zar zor ödeyecek, faize ödenecek geri kalan ve açık kapamaya yönelik bir bütçe olacak kanısındayım.

Bu bütçe yine gelirleri şişirilmiş, giderleri küçültülmüş bir bütçedir. 2009 itibarıyla bütçe açığının 62,8 milyar lira olacağı tahmin ediliyor. 2010 bütçesi bu açığı 50 milyara indirmeyi öngörüyor. İş hacminin azaldığı, gelir vergisi ve diğer vergilerde de bir artış yok diyorsunuz. Öyle ise bu açığın 50 milyar liraya ineceği görüşü, varsayımı gerçekçi değildir.

Hazine açık veriyor, nakit girişleri, çıkışları dengede değil, orta vadeli programda üretimden hiç bahsedilmiyor, üretimi artırmadan da bir şey yapmanız söz konusu değil. Önümüzdeki üç yıl içinde 10,4 milyar liralık özelleştirmeden bir gelir bekliyorsunuz. Bu önümüzdeki 2010 yıl içinde de bu 2,5 milyar bir geliri yirmi beş şeker fabrikasının satılması, doğal gaz dağıtımı, elektrik dağıtımı ve Millî Piyangonun satımı herhâlde söz konusu. Şeker fabrikaları satıldığı zaman bunların işçilerinin durumu, önceki özelleştirmeye göre baktığımız zaman da durumları, perişanlıklar devam edecektir demektir.

Sayın arkadaşlar, 2010 bütçesi yine ÖTV ve KDV bütçesi olacaktır. Yine insanlarımız daha da fakirleşecektir ve yine vali ve kaymakamlar kömür dağıtmaya devam edecektir.

Bu bütçe akaryakıt, tütün ve içki kullananların ayakta tuttuğu bir bütçe olacaktır. 2010'da akaryakıt ÖTV'sine yaklaşık yüzde 30 civarında zam yapılacaktır. Tütün mamullerine yüzde 25 civarında ÖTV zammı yapılacaktır.

Şoförlerimiz "Adaletiniz batsın." diyor. Tabii ki bunu Hükûmete diyor, AKP'ye diyor. Neden? Çünkü dünyada en pahalı benzin Türkiye'de kullanılıyor, benzine en çok vergi yine Türkiye'de. Kurşunsuz benzinin rafineri çıkış fiyatı 84 kuruş, pompa satış fiyatı ise bunun yüzde 400'ü, 4 katı yani, 3,36 TL. Bu fiyatın 2,21 TL'si vergilerden oluşuyor. İnsanlarımız aslında "Adaletin bu mu?" derken Hükûmete doğru söylüyor veyahut AKP'ye doğru söylüyor. Siz eğer asgari ücretliden yılda 1.060 lira gelir vergisi alırken parayla para kazananlardan, örneğin hisse senedi alım satımından 1 trilyon lira da kâr eden olsa ondan vergi almıyorsanız bu adaletsizliğin ta kendisi değil midir?

Vergi politikaları yine çok önemli sayın arkadaşlarım. Bütün gelirlerin yüzde 77'si vergilerden oluşuyor. "Vergi artırmayacağız." diyorsunuz. Buna göre vergi gelirlerinde yüzde 18 artış öngörüyorsunuz. Bizim cari açığımızın yine büyük bir kısmı enerji ithalatımızdan gelmektedir. 2002'de enerji ithalatımız 8 milyar dolar iken 2008'de 50 milyar dolara çıkmıştır. Enerji ithalatımızdaki miktar ve fiyat artışını çıkarırsak cari açık büyük ölçüde kalkıyor. O nedenle Türkiye'nin en önemli sorunu aslında enerji ithalatıdır. Yani enerji politikamızın değiştirilmesi gerekmektedir.

Dış satımımızda da katma değeri yüksek, markalı mallara ağırlık vermemiz gerekiyor. 2010'da AB'deki büyüme oranının düşük olacağı tahmin ediliyor. Eğer AB'deki büyüme oranı düşük olursa Türkiye'nin ihracatını olumsuz etkileyeceğini de hesaba katmamız gerekiyor.

Sayın Bakan, bütçe sunuş konuşmasında memur emekli aylıklarını 2002'yle 2009'a kadar arada yüzde kaçlık fark olduğunu ayrıntılarıyla anlatmaya çalıştınız memura şu kadar verdik, 2002'de buydu, 2009'da bu oldu, emekli buydu bu oldu diye. Ben de şimdi AKP'nin iktidarda olduğu 2002'de ekonomideki büyüme 6,2 iken 2009'da eksi 6,5'e inmiştir. Ekonomi bir küçülme ve daralmayla karşı karşıyadır. Büyüme olmazsa istihdam da olmaz, refah da olmaz. 1950'yle 2002 arası ortalama büyüme yüzde 4,5'un üzerinde ama 2002'yle 2009 arası ise yüzde 4 civarında, 4,1 civarında. Yani elli yılın büyüme ortalamasının da altındadır AKP'nin iktidarda olduğu dönemdeki ekonominin büyüme oranı.

Sanayinin ve imalat sanayinin 2009 yılındaki üretim düzeyi ancak 2005 yılının seviyesindedir. İleriye değil geriye gidiyoruz.

İşsizlik 2002'de yüzde 10,3 idi, 2009'da yüzde 16,1'e gelmiştir. Yine 2002'de AKP iktidara geldiğinde Türkiye G-20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen baştan 3'üncü ülke idi, 2009'da sondan 3'üncü ülke olmuştur. Yani 20 ülke içerisinde 17'nci sıraya düşmüştür. Türkiye gelişmişlik yolundaki 149 ülke içinde 2002'de en hızlı büyüyen 29'uncu ülke iken 2009'da 136'ncı sıraya gerilemiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

Velhasıl arkadaşlar, lafları ve böyle rakamları rakamsal yorumlarla geçiştirmek yerine olayları gerçekçi baktığımız zaman, 2003'te 687 bin ton kömür dağıtılırken 2008'de 1 milyon 638 bin ton kömür dağıtılmıştır. Yani bu fakirleşme oranı... Demek ki fakirlere dağıtıldığına göre bu oran, fakirler artıyor ki bu kömürler de artış iki üç katına çıkmış demektir.

Yine Sayın Bakan, bütçe sunuş konuşmanızda "Kişi başına millî gelir bakımından 2002'yle 2009 arasında hiçbir Hükûmete nasip olmayan başarı sağladık." ifadesini kullandınız. Peki, Sayın Bakan, ben de size 2002'yle yine 2009 arasındaki kişi başına dış borç 960 dolardan 1.087 dolara, bireysel kredi borçlarının 64 dolardan 1.158 dolara, kişi başına borcun da 2.404 dolardan 5.263 dolara sizin Hükûmetiniz zamanındaki bu başarısızlık yine Hükûmetinize nasip olduğunu söylemek isterim.

Sayın arkadaşlar, yirmi yıl önce Türkiye ile Güney Kore'nin ekonomileri eşitti. Şimdi fark açıldı. Güney Kore büyük şirketleri destekleyen politikalar yaptı, büyük şirketlere büyük destekler verdiler. Ekonomileri de büyüdü, bize fark attı. Biz de ise büyük şirketlere büyük teşvikler verme bir yana, en büyük cezaları veriyoruz, yok etmek, batırmak istiyoruz. Büyük teşvikleri biz Hükûmet yandaşı olana veriyoruz, yandaş olanın vergi cezalarını da gereğinde siliyoruz. Son yirmi yılda Güney Kore büyük şirketlere teşvik vererek büyürken, bunun yanı sıra KOBİ'lere ağırlık vererek, teşvik vererek büyüyen ülkeler de vardır, onun başında da Singapur yer almaktadır. Bizde ise büyük şirket, küçük şirketlerden, KOBİ'lerden önce yandaş olsun, yandaş olmayan isterse yansın, ne varsa satalım savalım, devlet küçülsün dendi, devlet küçülürken de bakanlarımızın ve yakınlarının çocukları büyütülsün politikası önem kazandı.

Ekonomik krizden seçim bölgem Antalya da etkilenmiştir. Krizin bu etkisi turizmde de tarımda da tarımdaki ihracatın en yüksek olduğu Antalya'mızda bile üretime ara veren, kapanan fabrikalar olmuştur. Kredisi erken çağrılan işletmeler olmuştur. Önceki yıllarda açılan üç veya dört şahıs şirketine karşılık bir kapanma yapılırken şu anda üç kuruluşa karşılık iki kapanma yaşanmaktadır.

4 Ekim 2009 tarihi itibarıyla Antalya'ya gelen turist girişlerinde sayısal azalma 319 bindir. Yani yüzde 9'dur. Fiyat indirimleri ve kalış sürelerinde düşme nedeniyle turizmde yüzde 20-25 oranında gelir kaybı yaşanmaktadır. Yılın ilk yedi ayında Antalya'dan gerçekleştirilen ihracat önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 27,7 azalarak 330,60 milyon dolardır. İthalat ise yüzde 29,4 azalarak 262,8 milyon dolara inmiştir.

Küresel krizde Hükûmetin teşhis ve tedavide geç kalmış olması, psikolojiktir, teğet geçiyor söylemleriyle vakit geçirmesi yanlış olmuştur. Onun içindir ki sayın arkadaşlarım, bakanların ve rakamların Türkiye'si ile gerçek Türkiye farklıdır. Bakanların, rakamların Türkiye'sinde Türkiye güllük gülistanlıktır, kriz teğet geçmektedir, olay psikolojiktir ama gerçek Türkiye'de ise fabrikalar kapanmaktadır, iş adamları intihar etmektedir, teğet geçmemekte, kriz delip geçmektedir.

IMF raporunda Türkiye en düşük mali önlem alan ülkeler arasındadır. Bunun sonucu olarak iç talep sert biçimde daralmış, fabrikalar kapanmış, iş adamları intihar etmeye başlamıştır. Bütçe açığı da 60 milyarlaraya çıkmıştır. 2010 bütçesi de Türkiye'de ekonomiye can suyu verecek, ekonomiyi ayağa kaldıracak, tarımı, yatırımları, üretimi, istihdamı artıracak, halkımızın, emeklimizin, memurumuzun, işçimizin, işsizimizin yüzünü güldürecek bir bütçe değildir.

Yine de 2010 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaptan, biz de teşekkür ediyoruz.

Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Maliye Bakanlığının değerli mensupları, değerli bürokratlar; muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün AKP Hükûmetleri eliyle kronikleşen siyasi, ekonomik ve sosyal bir kriz ortamında 2010 yılı bütçesinin görüşmelerini yapıyoruz. Bugün geldiğimiz ortamda Türkiye'nin huzur ve refahı, esenliği, öz güveni, gururu ve gelecek umudu AKP eliyle tahrip edilmiştir. Sokaklar öfkeli, haneler bitkin, dükkânlar siffatsız, tarlalar bereketsiz, tezgâhlar paslanmış hâldedir. Toplumda intihar olayları artmaktadır. İş adamları ve esnaf intihar etmekte, cinnet hâlinde ve katliam boyutunda korkunç cinayetler işlenmektedir. Mahkemelerde davalar artmakta, cezaevleri tıklım tıklım dolmakta, aileler çözülmekte, kitleler "açılım" adı altında bir etnik kimlik fetişizmine sokulmaktadır. Memurlar, iş adamları, vatanadaş fikrini söylemeye, telefonda konuşmaya dahi çekinmektedir. Millet birbirinden ayrıştırılmaya çalışılmaktadır. Türkiye'nin gelecek perspektifi zedelenmekte, hür ve bağımsız yaşama iradesi zaafa uğratılmaktadır. "Açılım ve açıklık" adı altında içte ve dışta millî konularda kapanmayacak yaralar açan AKP iktidarı ekonomide de sürekli açık vererek siyasetteki ve diplomasideki alışkanlığını bütçede de sürdürmektedir. 2010 yılında da bütçe dengesinde, dış ticarete ve cari dengede halkın hayat şartlarını daha da kötüleştirecek bir açık politikası izleneceği anlaşılmaktadır. Ocak-eylül arasındaki bütçe açığının geçen yıla göre yüzde 747 arttığı görülmektedir. Bütçenin delik deşik olmasının nedeni AKP'nin mali sorumluluk politikasını bir kenara bırakmasıdır.

Ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntıları yalnızca küresel ekonomik krize bağlamak yanlıştır. AKP İktidarı 2002 yılından bu yana uygulamış olduğu ekonomi politikalarıyla Türk ekonomisini üretimsiz hâle getirmiştir. Ekonomiye üretimsizlik ve üretimsizliğin getirdiği işsizlik ve yolsuzluk sarmalı hâkimdir. AKP'nin ekonomi anlayışı üretim yerine tüketimi, ihracat yerine ithalatı, istihdam yerine işsizliği, rekabet yerine tekelleşmeyi, tasarruf yerine borçlanmayı öngörmektedir. Ekonomik krizin etkilerini en kısa sürede atlatılabilmek için sermayeyi tabana yayan, üretimi ve gerçekçi kurullarla ihracatı hedefleyen, haklı rekabetin olduğu, piyasaya giriş engellerinin kaldırıldığı gerçek ve şeffaf bir piyasa ekonomisi uygulamasına geçilmesi gerekmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi 2007 yılından beri ekonominin durumunun iyi olmadığını ve ekonomik krizin yaklaşmakta olduğunu ve gerekli tedbirlerin bir an önce alınması gerektiğini söyleyerek Hükûmeti sürekli uyarmış ve 2008 yılı eylül ayından başlayan küresel ekonomik krize karşı da sürekli tedbirler almaya çağırmıştır ve buna ilişkin olarak yine 2008 Ekim ayında Sayın Genel Başkanımızın da talimatıyla küresel finans krizi izleme ve değerlendirme komisyonu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

oluşturulmuş ve 22 Ekim tarihinde de Türkiye Büyük Millet Meclisinde buna ilişkin eleştiri, görüş ve öneriler sunulmuş ve daha sonra da bu krize ilişkin görüşler müteaddit defalar dile getirilmiştir. Bütün bu uyarılarımıza rağmen, 2009 yılı bütçesi ekonomik krizi dikkate almadan hazırlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, burada iki önemli soru sormak istiyorum: Acaba AKP Hükümetinin tutan bir hedefi, gerçekleşen bir tahmini var mıdır?

İkincisi de, yedi yıllık AKP İktidarı süresince ekonominin hangi temel sorunları çözülmüştür? Üretim, işsizlik, dış ticaret açığı, cari açık, yoksulluk, gelir dağılımındaki adaletsiz ve refah artışı konusundaki bütün sorunlar maalesef daha da derinleşmiştir. 2009 yılı bütçe programı cumhuriyet tarihinin en kötü bütçesidir. Ekonomik krizi önce küçümseyen, teğet geçecek diye önemsemeyen, gecikmiş ve yetersiz önlemlerle geçiştirmeye çalışan Hükümet ekonomi yönetimi 2009 yılının hem başında hem de ortasında yaptığı hiçbir ekonomik tahmin ve planın tutmadığını görmüştür. Bunun üzerine 2009 yılının bitimine üç ay kala aylarca geciktirdiği orta vadeli planla 2009 yılında üçüncü defa revize etmek zorunda kaldığı ekonomik hedeflerini açıklamıştır. Bu durum AKP Hükümetinin ekonomi konusundaki öngörüsüzlüğünden kaynaklanmaktadır.

Yine Hükümetin 23 Ekim 2008 tarihinde 2009 yılı bütçesiyle ilgili yaptığı, açıkladığı rakamlara bakacak olursak, 2009 yılı için gayrisafi yurt içi hasıla büyüklüğünün 1 trilyon 111 milyar olacağı ifade edilmiş, 16 Eylül 2009'da orta vadeli planda 947 milyar lira olarak revize edilmiştir.

Büyüme oranının yüzde 4 olacağı ifade edilmiş fakat 13 Nisan 2009'da katılım öncesi programda eksi 3,6 küçülme olarak değiştirilmiş ve 16 Eylül 2009'daki orta vadeli planda da eksi yüzde 6 küçülme olarak öngörülmüştür. Bütün bu işsizliğin yüzde 10,4 olacağı söylenmiş, KEP'te bu oran yüzde 13,5 olarak değiştirilmiş, OVP'de ise yüzde 14,8 olarak revize edilmiştir.

Bütün bu öngörüsüzlükleri, ihracat, ithalat, kişi başına millî gelir, bütçe gideri, bütçe açığı, faiz dışı fazla, bütçe gelirleri, vergi gelirlerinde görmek ve tekrarlamak mümkündür.

2009 yılı merkezî yönetim bütçe harcamalarına baktığımızda da cari transferler, mal ve hizmet giderleri, sermaye giderleri, borç verme ve sosyal güvenlik kurumuna aktarılan payların Hükümetin dediği oranlara göre çok daha fazla artmış olduğunu görmekteyiz.

2009 bütçe tasarısında tarımsal ödemelerin 5,5 milyar Türk lirası olarak gerçekleşmesi öngörülürken bu rakam önce daha aralık ayında bütçe kanunlaşmadan 4,9 milyar TL'ye indirilmiş, sonra da 4,5 milyar Türk lirası olarak revize edilmiştir. Yani ekonomik krizin faturası çiftçilerimize kesilmek istenmiştir.

Yine ocak-eylül 2009 dönemi merkezî yönetim bütçesinin 2008 yılının aynı dönemiyle karşılaştırılması neticesinde harcamaların yüzde 19 oranında arttığı görülürken gelirlerin yüzde 2,7 oranı nispetinde azaldığı görülmektedir. Bunun yansıması olarak geçen yılın aynı döneminde bütçe yaklaşık 4,8 milyar Türk lirası açık verirken bu yılın aynı döneminde yüzde 747 artarak 40,8 milyar Türk lirası açık vermiştir.

Geçen yılın ocak-eylül döneminde 160,6 milyar lira olan merkezî yönetim bütçe gelirleri yüzde 2,7 azalarak, biraz önce de ifade ettiğimiz gibi 156,3 milyar liraya gerilemiştir. Bu gerilemenin işsizlik Fonu'ndan yaklaşık 2 milyarlık bir tutarın merkezî bütçeye aktarılmasına rağmen, bu kadar yüksek olması düşündürücü, hatta kaygı vericidir ve asıl kaygı verici olan ise yüzde 5,3'lük enflasyona rağmen, vergi gelirlerinin yüzde 1,5 nispetinde düşmesidir.

Orta vadeli ekonomik program, içinde bulunduğumuz yılda ekonominin eksi yüzde 6 oranında gerileyeceğinin Hükümet tarafından itirafı ve 2009 yılının kaybedilmiş bir yıl olduğunun kanıtıdır. Orta vadeli program konusunda öngörülen süreden üç buçuk ay önceye geç açıklanmasıyla birlikte 2009 yılı için öngörülen yüzde 6'luk daralma Türkiye ekonomisinin içinde yer aldığı G-20 liginde daralma şampiyonluğuna oturtmaktadır.

AKP Hükümetlerinin hazırladığı plan ve programlarda öngörülen hedeflerin hemen hemen tamamına yakını büyük ölçüde sapma göstermiş ve program tümüyle anlamını yitirmiştir.

Program istihdam vaat etmeyen, işsizliği çözmeyen bir programdır. AKP'nin iktidarı devraldığı 2002 yılından on yıl sonra 2012 Türkiye'si için halka vaat ettiği tablo on yıl öncesinden çok daha kötüdür. Krizin en fazla etkisinin görüldüğü verilerden birisi ise kişi başına düşen millî gelirdir. 2008 yılında kişi başı millî gelir 10.436 dolar olarak gerçekleşirken 2009 yılında bu tutar yüzde 19'luk bir düşmeyle 8.456 dolara düşeceği tahmin edilmektedir. 2010 yılında ise bu tutarın 8.821 dolara çıkarılması hedeflenmektedir.

Yine programda diğer bir acı konu ise işsizlik oranlarıdır. 2008 yılı sonunda yüzde 11 olan işsizlik oranı 2009 yılı sonu itibarıyla yüzde 14,8'e yükseleceği, 2010 sonunda ise yüzde 14,6 oranında kalacağı öngörülmektedir. Bu rakamlar Hükümetin 2010 yılında işsizlikle mücadeleyi bir hedef olarak programına almadığının göstergesidir.

Bir diğer dikkat çekici husus da mali kural uygulamasına geçileceğinden bahsedilmekte ve mali kural anlatılmaya çalışılmaktadır. 5018 sayılı Kanun'un hükümlerine riayet etmeyen bir anlayışın mali kuralı hedeflemesi inandırıcılıktan uzaktır. Sağlık, tarım ve diğer bazı hususlarda, örneğin vergi kayıp kaçaklarının önlenmesi hususlarında da inandırıcı olmayan ifadelerle rastlıyoruz.

Ve bir diğer önemli husus, orta vadeli programda Ziraat Bankasının, şeker fabrikalarının ve suyun özelleştirilmesi, destekleme politikasının sil baştan değiştirilmesi tarıma yarardan çok zarar getirecektir. Bu politikalarla Türkiye tarımdan zenginlik üretmek yerine tarımdan daha da uzaklaşacak ve dışa bağımlılığı artacaktır.

2010 yılı bütçe kanunu tasarısı da bütün sorunların artarak devam edeceğini ortaya koymaktadır. 2010 bütçesinde 10 milyar 134 milyon Türk lirası bütçe açığı öngörülmektedir. Öncelikle şu tespiti yapmamız gerekmektedir: 2010 yılı bütçesi, Sayın Maliye Bakanının bütçeyi sunuş konuşmasında ifade ettiği şekilde ne krizden çıkış bütçesidir ne de gerçekçi bir bütçedir. 2010 yılı bütçesi krizden çıkış bütçesi değil krizi geniş halk kitlelerine daha da yayacak olan bir bütçedir. Bunun en somut göstergesi bütçenin büyük açıklar üzerine kurulmasıdır. Krizden çıkışı esas alan bir bütçenin büyük açıklara konu olmaması gerekirdi.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

2010 yılı bütçesi gerçekçi bir bütçe de değildir ancak acı gerçekleri gösteren bir bütçedir. 2010 bütçesinde toplam bütçe giderlerinin 2009 sene sonu tahmininin yüzde 9 üzerinde 287 milyar Türk lirası olarak belirlenmiş olması gerçekçi kabul edilebilir, ancak toplam büyüme beklentisinin yüzde 3,5 olduğu bir senede bütçe gelirlerinde yüzde 16,1 vergi gelirlerinde ise yüzde 18,2 oranındaki artış beklentisi pek gerçekçi gözükmemektedir. Her ne kadar sunumda da, bütçe sunumunda da ifade edildiği gibi kriz nedeniyle bu sene vergi gelirlerinde beklenen üzerinde bir düşüş olması nedeniyle önümüzdeki yıl, yani 2010 yılından istatistiksel bir artış bekleniyorsa da bu artışın yüzde 18,2'ye ulaşması oldukça zor görünmektedir. Özellikle bu sene 42 milyar Türk lirası civarında gerçekleşmesini beklediğimiz özel tüketim vergisi gelirlerinin önümüzdeki sene yüzde 30 artışla 54,6 milyara çıkarılması hemen hemen imkânsız gözükmektedir. Özellikle Hükümetin iddia ettiği gibi vergi oranlarında bir artış yapmadan bu rakama ulaşılması mümkün değildir.

Bilindiği gibi özel tüketim vergisinin iki ana kalemi petrol ve doğal gaz ürünlerinden ve tütün mamullerinden alınan ÖTV'lerdir. Eğer petrol ve doğal gaz ham madde fiyatlarında çok yüksek bir artış olmaz ise -ki olması durumunda başka problemler yaşarız- buradaki vergi gelirlerinin 2009'a göre yüzde 15'ten fazla artması beklenmemektedir. Tütünde ise sene ortasındaki vergi artışlarına rağmen, biraz daha yasak kapsamının artmasıyla vergi gelirlerinde dikkati çeken bir azalış söz konusudur. Sigaraya ek vergi getirilmesi ise kullanımı daha da azaltacak ve kaçakçılığı da artırabilecektir. Kısacası burada da imkânlar kısıtlıdır.

Vergi gelirleriyle ilgili daha makro bir bakış açısı bu gelirlerin millî hasılaya oranlanmasıyla elde edilebilir. Bu oranlar 2008'de yüzde 17,2 ve 2009'da yüzde 17,3 olmuştur. 2010 bütçesinde ise bu oran yüzde 18,8'e çıkarılmıştır. Krizden yeni çıkmış toparlanma çabasındaki bir ekonomide toplam vergi gelirlerinin millî hasılanın yüzde 1,5'u nispetinde artırılmaya çalışılması oldukça zordur.

Yine, Sayın Maliye Bakanının söylediğinin aksine, 2010 yılı bütçesi bu hâliyle sosyal yönü olmayan, kamu görevlilerini gözetmeyen, halkın sorunlarının altında ezileceğini tescil eden bir özelliğe sahiptir. Bütçe sunuş konuşmasında sosyal yönü güçlü bir bütçe olduğu ifade edilmiş, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna aktarılan kaynağın yüzde 26,7 oranında artırılması, yeşil kartlılara sağlık yardımı ödeneğinin artırılmasıyla yoksul ailelere kömür yardımı için yeterli ödeneğin ayrılması buna dayanak olarak gösterilmektedir. Bu ifadeler AKP anlayışının sosyal kavramdan ne anladığını itiraf eden hazin ifadelerdir. Bu yardımlar bir atıfeti ianeyi ifade etmektedir ve bir sosyal devleti işaret etmemektedir, tam aksine, sosyal devletten uzaklaşmayı ifade etmektedir. AKP devlet yönetimiyle cemaat yönetimini birbirine karıştırmaktadır. Bir taraftan devleti cemaat gibi yönetirken cemaat anlayışını da devletleştirmektedir. Seçim öncesi dağıttığı iane ve atıfeti bir ulufeye dönüştürmekte, bozduğu gelir dağılımından derinleştirdiği ve yaygınlaştırdığı yoksulluktan oy devşirmeye çalışılmaktadır. Oysa sosyal devlet bu durumdan farklı bir kavramdır. Anayasamıza göre Türkiye Cumhuriyeti bir sosyal hukuk devletidir. Hukuk devleti bireylerin özgürlüğünü amaç edinen bir devlet sistemidir. Sosyal devlet de amacı herkesin iyiliği ve korunması olan bir devlet sistemini ifade eder. Yaşayabilme güvenliği, tam istihdam ve çalışma gücünün muhafazası sosyal devletin ögeleridir. Sosyal yardım, ancak iane, atıfet ve ulufe değil, sosyal yardım, sosyal ihtimam ve sosyal tatmin sosyal devletin görevleridir. Sosyal devletin hedefi özgür kişiliğin hukuk teminatına alınması ve bireyin maddi ve manevi varlığının ve kişiliğinin korunması ve geliştirilmesidir. Oysa yedi yıldır iktidarda olan AKP eliyle bireylerin ve çalışanların gelirleri ve sosyal güvenceleri her geçen gün zayıflamaktadır.

Kamu çalışanlarına yönelik 2010 yılında da toplam yüzde 5'lik zam yapılacak olması kamu görevlileri için daha zorlu günlerin habercisidir. 2009 bütçesinde personel harcamaları 57,3 milyar Türk lirası olarak ön görülmüşken 2009 yılı sonu tahmininde bu rakam 56,3 milyar liraya çekilmiştir. Bir yılda 55,5 milyar Türk lirası faiz ödeyen Hükümet bütçedeki açığı personel maaşlarında yapacağı kesintiyle kapatmaya çalışmakta, çalışanlarına enflasyon hedefinin altında zam yapmakta, ekonomik krizin faturasını çalışanlara kesmeye çalışmaktadır.

Değerli milletvekilleri, çalışanların aldığı maaşların her geçen gün nasıl eridiğini görmemiz bakımından 2008 ve 2009 yıllarında devlet memurlarının aldıkları maaşı dolar karşılığı üzerinden hesaplamanın da yararlı olacağını düşünüyorum. 27 Ağustos 2008 tarihinde 4. derecenin 1. kademesindeki bir uzman hekim 1.244 dolara tekabül eden maaş alırken 27 Ağustos 2009 tarihinde 1.073 dolara tekabül eden Türk lirası maaş almaktadır. Yine, 7. derecenin 1. kademesindeki bir memur 850 dolara karşılık 719 dolara, 9'un 1'indeki bir öğretmen 981 dolardan 881 dolara, 9. derecedeki bir memur 985 dolardan 853 dolara tekabül eden Türk lirası maaşı düşmüştür.

Akaryakıttan doğal gaza kadar yapılan zamlar, beslenebilmek için gerekli olan et fiyatlarındaki büyük artışlar, kiradan ulaşım, haberleşmeden giyim eşyalarına birçok mal ve hizmetteki pahalılık çalışanların maaşlarındaki komik artışın bir manasının olmadığını göstermektedir.

Sayın Maliye Bakanının bütçe sunuşunda "Baltık kuru yük taşıma endeksi ve risk iştahı" gibi birçok endeks ve tablo yer alırken mesela et fiyatlarındaki yüksek artışlardan bahsedilmemektedir. Komşu ülkeler 1 kilogram eti 9 Türk Liraya alırken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, toparlayabilirsiniz lütfen.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

... bizde neredeyse 30 Türk liraya tırmanmıştır. Hükümet yetkilileri et fiyatlarındaki bu artışları izah etmek zorundadırlar.

3 kasım 2002'de tek başına iktidara gelen AKP'nin ekonomiyi yedi yılda nereye getirdiğini ve 2012 yılına kadarki üç yıl içinde nereye götüreceği rakamsal olarak ortaya konulursa manzara oldukça düşündürücü bir şekilde ortaya çıkacaktır.

2003-2012 yılları arasındaki on yılda eğer AKP'nin orta vadeli planındaki hedefler aynen tutturulabilirse ülkenin ortalama büyüme hızı yüzde 4,23 olarak gerçekleşecektir. Hâlbuki 1963-2002 yılları arasında Türkiye'nin kırk yıllık

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

ortalama büyüme hızı yüzde 4,38 olmuştur. Yani siyasal çalkantılar, kısa ömürlü koalisyonlar ve ara dönemlerin yaşandığı kırk yılda elde edilen ortalama ekonomik büyüme AKP'nin 2010 yılına kadar eğer iktidarda kalır ise tek başına gerçekleştireceğini iddia ve arzu ettiği on yıllık iktidar süresinde erişebileceği büyümeden daha fazladır. 2002 yılında iktidara geldiklerinde bizimle benzer şartlara sahip 149 ülke içerisinde en hızlı büyüyen 29'uncu ülkeydik. 2009 yılında büyüme hızı sıralamasında 136'ncı sıraya düştük. Türkiye, AKP iktidara geldiğinde büyüme hızı açısından G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen 3'üncü ülkeydi, 2009 yılında ise büyüme hızı bakımından 17'nci sırada yer almaktadır.

Yine Türk-İş'in verilerine göre ekim ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 757 Türk lirası, yoksulluk sınırı ise 2465 Türk lirasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, toparlayabilir misiniz lütfen.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Ticaret odasının 2008 yılında yaptırdığı bir araştırmaya göre Türkiye'de yaşayan her 4 kişiden 3'ü, yani tam 52,3 milyonu yoksulluk sınırının altında geçinmeye çalışırken her 7 kişiden 1'inin, yani 11 milyon kişi de açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. Yaklaşık 13 milyon aile yoksulluk, 3 milyon aile açlık ile karşı karşıyadır ve bu verilerden bir yıl geçtiğini de düşünürsek bu durumun daha da vahim olduğunu düşünebiliriz.

Türkiye'nin ilk 1988 yılından AKP'nin iktidara geldiği 2002 kasım seçimlerine kadar geçen on beş yıllık sürede ortalama işsizlik oranı yüzde 7,74 olarak gerçekleşmiştir. Orta ve kısa vadeli programdaki işsizlik oranı rakamları gerçekleştiği takdirde AKP iktidarının 2003-2012 yılları arasındaki on yıllık iktidarında gerçekleşecek işsizlik oranı ortalama yüzde 12,14'tür, yani AKP'yle geçen on yıl, AKP'den önceki on beş yılın ortalama işsizliğinden yüzde 50 daha fazladır.

Değerli milletvekilleri, maalesef konuşma süremiz de burada sona erdiği için diğer gelir ve harcama kalemlerine ilişkin ayrıntılı görüşlerimizi de daha sonra iletmek üzere muhterem heyetinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Akçay.

Şimdi, Tokat Milletvekilimiz Sayın Osman Demir.

Buyurun efendim.

OSMAN DEMİR (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2010 yılı bütçesini konuşuyoruz. Küresel krizin ağırlığının alabildiğine hissedildiği, küresel krizi atlarmaya dönük de önemli işaretlerin ortaya çıktığı bir ortamda bütçe görüşüyoruz, 2010 yılı bütçesini görüşüyoruz ve onun üzerinde konuşuyoruz. Doğal olarak 2010 yılı bütçesini konuşurken, 2009 yılı bütçesinden sapmalar öne çıkıyor ve özellikle muhalefet milletvekillerimiz 2009 yılı bütçesinde sapmalar olduğuna göre 2010 yılı bütçesinde de olabilir imasında bulunuyorlar ve aynı zamanda değerli arkadaşlarımız diyorlar ki: "2009 yılı bütçesi hazırlanırken de uyarıydık." Ben hiçbir milletvekilimizin -2009 yılı bütçesi görüşülürken de bu sıralardaydım- gelecek krizin boyutunun büyüklüğünü ifade ettiğini duymadım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İzlememişsiniz o zaman Sayın Vekilim, hepsi tutanaklarda mevcut.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – 2008'de basın toplantısı yaptık biz.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Hiçbir milletvekilimizin gelecek krizin boyutunun büyüklüğünü ifade ettiğini duymadım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İzlememişsiniz o zaman.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Hiçbir milletvekilimizin daha 2009 yılı tamamlanmadan Amerika'da sadece 2009 yılı içerisinde 115 bankanın batacağını söylediğini duymadım. Hiçbir milletvekilinin Avrupa'da bankaların batacağını, devletin bunları kurtarmak zorunda kalacağını duymadım.

Arkadaşlar, tabii ki hepimize düşen ileriye dönük belirsizlikleri azaltmak, tahminde bulunmak tabii ki hepimize düşen bir görevdir, ama hiçbir zaman bu tahminlerimiz geleceği yüzde 100 tam olarak tahmin etme anlamına gelmez.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Yüzde 100 yanlış yapmak da olmaz.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Tahminimiz yüzde 100 örtüşürse kendimizi başarılı sayarız, ama altında da kalabilir, üstüne de çıkabilir. Neticede ben hiçbir milletvekilimizin bu gelecek kriz 1929 buhranından bugüne gelinceye kadarki en büyük kriz geliyor diye duymadım.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Zorlamayın kendinizi zorlamayın.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Şimdi, bakıyoruz değerli arkadaşlarım, yaşadığımız olumsuz süreçte Türkiye'miz lehine olumlu gelişmeler de oldu olumsuz gelişmeler de oldu. Olumsuz gelişmelerin başında hepimiz kabul ediyoruz ki işsizlik oranındaki beklenmedik artış ve büyüme oranındaki beklenmedik düşüştür.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Geriye bir şey kalmadı.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Ama olumlu gelişmeler de oldu. Bu olumlu gelişmeler içerisinde de enflasyon hedefi, hedefinizi de daha da aşağı düşecek şekilde tutturmuş olduk. Kur politikası, hiçbir şekilde döviz kurlarımız geçmiş krizlerde Türkiye'nin bu şu an içinde yaşanan küresel krizin etkilerinin yaşandığı bugüne gelinceye kadar Türkiye'deki istisnasız bütün krizlerde döviz kurları katlanmıştır, aşırı artmıştır. Bu süreçte böyle bir durum yaşamadık.

Ayrıca, bankalarımıza baktığımız zaman, yine geçmiş krizlerde hep finansal zayıflığı konuştuk. Ama bu küresel krizin yaşandığı şu ortamda finansal sağlamlığımızda söz ediyoruz.

Diğer taraftan bu küresel kriz öncesi hep ilk sıra eleştiri konusu olan mesele cari açık meselesiydi, bugün artık bunu konuşmuyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Neden? Nedenini de söyleyin.

OSMAN DEMİR (Devamla) – O belli dış talepteki...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Para bulamayınca...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

OSMAN DEMİR (Devamla) – Onu biliyoruz, nedenini falan biliyoruz, ama...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Anlat bakalım...

BAŞKAN – Lütfen...

OSMAN DEMİR (Devamla) – Şimdi, cari açığın neden kaynaklandığını ortaya koyarsak hepsi ortaya çıkar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Koyuver, biz de dinleyelim.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Burada hiçbir şekilde biz hiçbir bilgiyi saklayamayız, saklamıyoruz, öyle bir amacımız, gayretimiz de yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Geçen sene söylediklerimizi de birazdan göstereceğim, tutanaklar var burada.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Şimdi gelelim değerli arkadaşlarım, büyümede niçin hedeflediğimizden daha büyük bir daralma, niçin işsizlikte hedeflenenenden daha büyük bir artma olduğu meselesi önemlidir. Yani dünyanın önde gelen, küçülen ülkeleri arasında niçin yer aldık meselesi önemli bir meseledir. Burada tabii ki hepimiz kabul ediyoruz ki küresel kriz birinci derecede etkili ve önemli olan faktördür, ama bunun dışında ekonomi dışı başka faktörler de maalesef Türkiye ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Bu hakkı teslim etmemiz lazım. Bunların başında yüzde 47 oyla tek başına iktidar olan bir partiyi, yani milletin iradesini güçlü bir şekilde temsil eden bir partiyi kapatma davası açılıyorsunuz. Bunun piyasalara bir olumsuz yansımaları ister istemez olacaktır.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Bir 2002 bir de kapatma davası, başka söyleyecek bir şeyiniz yok.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Harun Bey, Harun Bey, izin verirsiniz... Ben siz konuşurken... Bakın hiçbirinize, hiçbir şekilde müdahale etmedim, laf da atmadım. Lütfen efendim... Lütfen....

Bir ikinci mesele değerli arkadaşlarım, bakın... (Gülüşmeler)

İzin verir misiniz değerli milletvekili arkadaşlarım... Ben çok ciddi bir mesele söylüyorum, bakın diyorum ki, sadece küresel krizden kaynaklanan bir daralma olsaydı, Türkiye ekonomisi ben de yürekten inanıyorum ki bu kadar daralmayacaktı, daralmamalıydı. O zaman başka faktörler var diyorum ve onu açıklamaya çalışıyorum. Bu faktörlerin başında kapatma davasının geldiğini söyledim.

Bir ikinci faktör değerli arkadaşlarım, bakıyorsunuz, bir tane darbe planı hazırlanmış, arkasından bir daha hazırlanmış, arkasından bir daha hazırlanmış, bir daha, bir daha... Nereye gidiyoruz? Şimdi, bunlar, bazı karanlık güçler belli ki Türkiye’de bir istikrarsızlık, bir kaos ortamı oluşturmaya çalışmışlar belli ki. Bu, son zamanlarda ayan beyan ortaya çıktı.

Şimdi, efendim, Türkiye bunlardan etkilenmez diyebilir miyiz? Türkiye’de iki kere fiilî darbe olmuş, iki kere de çok açık olmayan, yani fiilî darbenin ötesinde müdahale olmuş. Böyle bir ülkede yaşıyoruz. Dolayısıyla bütün darbe planlarının söylentisi bile bu ülkeye ciddi zarar verir, vermiştir. O yüzden iktidarı ile muhalefeti ile hepimize düşen Türkiye’nin şeffaflaşması, Türkiye’de demokrasinin pekişmesi yönünde var gücümüzle gayret göstermektir. Bu hepimizin görevidir.

Diğer taraftan değerli arkadaşlarım, işsizlik konusunu tabii ki hepimize acı verir, yani bir iş gücü hiçbir zaman diğer faktörlere benzemez. Bir makine teçhizat gibi değildir. Neticede iş gücü insandır, sosyal yönü vardır, bir aile geçindirir, çocuk çocuğu vardır bu işçilerimizin. Mutlaka işsizlik olayı farklı değerlendirilmesi gereken bir hadisedir. Ancak burada da kendimizi tabii ki eziliyoruz, dövünüyoruz, keşke bu kadar işsizlik olmasaydı diye düşünüyoruz, hepimizin ortak düşünceleri. Ama bir noktada da hakkımızı teslim etmemiz lazım, o şudur değerli arkadaşlarım -cumhuriyetin başından günümüze kadar da devam da ediyor- bir kırdan kente göç vardır. Kırdan kente göçle birlikte gizli işsizlikte azalma vardır. Yani bu yönüyle de sevinilecek bir durum yaşamaktayız. Bunu da gözden kaçırmamakta fayda olduğunu düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben, ekonomi bürokratlarımıza, ekonomiden sorumlu bakanlarımıza, Hükümetimize ve aynı zamanda Meclisimize kriz yönetimindeki özverili gayretlerinden dolayı şükranlarımı arz ediyorum. Niçin? Bakın, evvela kamu harcamalarında kısıntıya gitmedi iktidarımız, bu çok önemlidir. Bir taraftan diyoruz ki toplam talep daraldı. Arkadaşlar, toplam talebin iki noktadan meydana geldiğini hepimiz biliyoruz: Kamu kesiminin harcamaları, özel kesimin harcamaları, buna artı eksi dışı alemi katıyoruz. Şimdi, kamu kesiminin harcamalarında bir gerileme var mı? Yok. Ben o yüzden kutluyorum Hükümetimizi, Meclisimizi. Eğer özel kesimin harcamaları daralırken kamu kesimi de harcamalarını daraltmış olsaydı, inanın bu işsizlik oranı da daha yüksekler çıkardı, bu büyüme oranı negatif anlamda daha derinlere, aşağılara inerdi.

Başka ne yaptık bir hatırlayalım: Bazı Varlıkların Millî Ekonomiye Kazandırılması Kanunu’nu geçirdik, hep burada, birlikte tartıştık, olgunlaştırdık, Meclisimizden geçirdik. Buradan da ciddi anlamda bir kaynağın, somut olarak şu kadar kaynak denememekle beraber, özellikle net hata ve noksanda yer alabileceğini düşündüğümüz ciddi anlamda bir kaynağın ekonomimize kazandırıldığını biliyoruz. Bakın faiz indirimleri yaşadık, Merkez Bankamız bu anlamda başarılı bir politika izledi. Bir taraftan talep daralırken faizi indirerek neyi kastetmiş olduk? Ey hane halkı, ey işverenler! Bankalardan daha düşük faizle borçlanarak toplam talebin canlanmasına katkı yapabilirsiniz demiş olduk. Yine Hükümetimiz bütün ülkemizi dört alt bölgeye ayırarak -işte “birinci derece, ikinci derece, üçüncü, dördüncü derece” şeklinde dört dereceli bir sınıflandırmayla- bir teşvik paketi açıkladı ve teşvik paketi kapsamında 500 bine yakın insanımızın altı ay süreli istihdamı söz konusudur. Bugünlerde bu yönde İŞKUR vasıtasıyla, İŞKUR aracılığıyla çalışmalar devam etmektedir.

Öbür taraftan, özellikle otomotiv piyasasındaki talep darlığından doğan stok şişmelerini önlemek amacıyla ve yine aynı şekilde beyaz eşyada vergi indirimlerine gittik. Bir taraftan bakıyoruz vergi gelirlerimizde azalma var millî gelirin küçülmesinden dolayı, ama diğer taraftan cesurane bir tavırla vergi indirimine gitme başarısını gösterdik. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu’na 1 milyar TL gibi bir kaynağı koyduk. Dedik ki, eğer, özellikle KOBİ’ler kredi çekerken teminat göstermede zorluk çekiyorsalar bu Kredi Garanti Fonu’ndaki kaynağı garanti kapsamında göstererek kredi kullanabilmelerinin imkânının açtık. Ayrıca, KOBİ’lerin birleşmesini özendirirdik. Dedik ki yeter ki birleşin, birleşmeden doğan kaynaklarınızı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 35

vergiye tabi tutmayacağız. Yeter ki güçlerinizi birleştirin, yeni yatırımlara gidebilin, uluslararası düzeyde rekabet gücünüz artsın.

Yine son zamanlarda değerli arkadaşlarım, biliyorsunuz, KOSGEB aracılığıyla verdiğimiz destekler hem imalatçı KOBİ'lere yönelikti. Kanunda bir değişiklik yaparak hizmet sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin de bu teşviklerden yararlanmasının önünü açtık.

Değerli arkadaşlarım, bu başarılı uygulamalarımız sonucunda,, şükürler olsun, bir kuruluş IMF kaynağı kullanmadık. Geçmişte bırakın bir kriz yaşanmasını, krizler yaşanmadan bile IMF kapılarında bizim ekonomistlerimiz nöbet tutarlardı. Bakın bu kadar küresel krizin olumsuz baskılarına rağmen, IMF'ye muhtaç duruma düşmedik. Dedik ki, eğer bizim avantajlarımıza hitap eden, bizim avantajlı bulunduğumuz şartlarda bize ödünç verirsiniz alırsınız, yoksa sizin kaynağınıza ihtiyacımız da yoktur. Aslında, bu kadar olumsuz, ağır küresel krizin baskısına rağmen, IMF kaynağı kullanmamış olmamızda bizim ekonomimizin ne kadar sağlam temellere oturduğunun çok ciddi bir kanıtı oldu.

Yine değerli arkadaşlarım, bakıyoruz mart 2009'dan bu yana sanayi üretim endeksi bir önceki aya göre -geçen yılki aynı aya göre değil- pozitif bakiye gösteriyor. Bu ne anlama geliyor? Demek ki ekonomide kademeli bir iyileşme var. İnşallah, ciddi ters dalgalar yaşanmadan bu iyileşme süreci devam eder diye ümit ediyoruz.

Ben şimdi bakıyorum, değerli arkadaşlarım, bütçede Sayın Bakanımızın konuşmasında gördük ki, yeni açılan üniversitelerimize 7.000 kadro verilmiş. Değerli arkadaşlarım, hani bu üniversiteler açılırken, işte, kadrosu yok, fiziki mekân yok diye dert yaşıyoruz. Sayın Bakanım ve Hükümetimiz, gerçekten, cömert davranarak belli ki bu üniversiteleri bir an evvel bilimsel araştırma yapabilir, öğrencilerini, öğretim elemanı sıkıntısı çekmeden eğitebilir duruma getirme arzusu içerisindeyiz. Bu bizim uzun dönemli gelişmemize büyük katkı sağlayacaktır.

Yine aynı Sayın Bakanımızın konuşmasından ARGE faaliyetlerinin ciddi anlamda desteklendiğini ve KÖYDES Projesi'nin önümüzdeki 2010 yılı içerisinde tekrar uygulamaya konulacağını görmekten de büyük mutluluk duydum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, burada doğrusu karamsar bir tablo çizmeye gerek yok. Değerli arkadaşlarım, neticede, bütçe, parasal ifadeleri gösterir, ama bunun piyasaya baktığımız zaman, alana baktığımız zaman reel göstergeleri vardır. Bakın, ne güzel olumlu gelişmeler oluyor reel anlamda. 6 bin kilometre olan duble yolu 16 bin kilometreye çıkarmışız. Bu yollarda hepimiz hep birlikte konfor sürüyoruz değerli arkadaşlarım. Ben Tokat'a giderken açık söyleyeyim, her bir sonraki gidişimde bir öncekinden daha rahat gidiyorum, sizlerde mutlaka kendi seçim bölgelerinize giderken herhâlde takdir ediyorsunuzdur.

Ayrıca reform niteliğinde bir yasayı hep beraber geçirdik; SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı'nı tek çatı altında birleştirdik. Yıllardır yapılmaya çalışılan, ama bir türlü hiçbir Hükümetin cesaret edemediği bu başarıyı birlikte gösterdik.

Yine değerli arkadaşlarım, SSK'lıların, Bağ-Kur'luların hastanelerde ne çileler çektiğini hep birlikte yaşadık. Ben hayatımda memur da oldum, işçi sınıfında da oldum. Yani dolayısıyla, SSK hastanelerinde ne çile çekildiğini ben yaşayarak bizzat kendim müşahade ettim. Ama bugün şükürler olsun, bütün hastanelerimize bütün vatandaşlarımız, devletle sözleşmeli olan özel hastanelere de bütün vatandaşlarımız muayene olabilmektedir. Bu çok büyük bir mutluluktur.

Diğer taraftan bakıyoruz, enerjide ülkemiz stratejik bir konuma gelmiş durumdadır. Yani, bunlar hepimizin gurur duyması gereken faktörler. Bunlar geleceğe yönelik nasıl güçlü, nasıl emin adımlarla yürüyor olduğumuzun temel göstergeleri. Bunları nasıl inkâr edeceğiz, nasıl görmezden geleceğiz? Bunlar olan şeyler.

Değerli arkadaşlarım, bakıyoruz, Türkiye, gerek bölgesel istikrara ve güvene, barışa, gerekse küresel istikrara, barışa ve güvene katkı yapan ülke konumuna gelmektedir ve yine Hükümetimiz zamanında yerel yönetimlere olan kamu bütçesinden ayrılan payı yasayla birlikte artırdık, birlikte geçirdik. TOKİ, gerçekten Türkiye'ye özgü bir kurum olarak kentlerimizi gerek yerel yönetimlere aktarılan kaynaklarla gerekse TOKİ aracılığıyla kentlerimizin çehresini değiştirdik, modern kent görünümüne çevirdik onları.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakıyorum, konuşan arkadaşlarımız diyorlar ki, talep yetersiz niye borçlanıyorsunuz? Değerli arkadaşlarım, talep yetersiz, doğru. Şimdi, biz borçlandığımız zaman, eğer, özel sektörün kullanacağı bir kaynağı alıyorsak, bunu söylemekten yerden göğe kadar haklısınız. Maalesef, kamu akıllı bir yönetimle, akıllı bir kararlar harcamalarını kısmamıştır, ama özel sektörün, firmaların, ailelerin hesabını, bütçesini, planlarını yapan kişiler bizler değiliz. Onlar sadece kamunun hangi adımları attığına bakarak bundan etkilenebilirler. Bundan kendilerine bir işaret alabilirler. Ama bütçelerini de planlarını da tabii ki aileler kendileri yapacaktır, tabii ki firmalar kendileri yapacaktır.

Dolayısıyla, şu an bizim borçlanmamız faiz oranını artırmadığı için, eğer faiz oranlarını artırmış olsaydı derdik ki, bakın özel sektörün kullanacağı kaynağı devlet kullanıyor, dolayısıyla, faiz oranları artıyor, özel yatırımlar dışlanıyor diyebilirdik. Böyle bir şey yok. Bakıyoruz bir taraftan benim devletim borçlanıyor, iç borç yapıyor, ama öbür taraftan faiz oranları artmıyor. Bu ne anlama gelir? Piyasadaki atıl duran fonları devletimiz borçlanarak ve tekrar harcayarak ekonomiye kazandırıyor demiş oluyoruz. Bu sevinilecek bir durumdur.

Şimdi, bir arkadaşımız dedi ki: "Özel borç, kamu borcu diye bir ayırım olmaz, borç borçtur, devletin borcudur." Ben bunu doğru bulmuyorum tabii ki. Ayrıca dedi ki: "Bütün borç toplamı 500 milyar dolarlara varmış."

Değerli arkadaşlarım, hepinizin elinde bu kitapçık var "2010 yılı Programı" Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanmış. Sayfa 38'de tablo 2'ye 24'ü açtığımızda orada Hazine Müsteşarlığımızın verileri var. Bakıyoruz, Türkiye'nin 2009 yılı haziran ayında toplam borç stoku 268,6 milyar dolar. Bunun 47,8 milyar doları kısa vadeli bir borç. Bu, sevinilecek bir şeydir arkadaşlar. Kısa vadeli borcumuz ne kadar az ise bu sevinilecek bir şeydir. Demek ki ben kısa vadede dış borç ödeme darboğazına girmeyeceğim demiş oluyoruz ve diğer taraftan bakıyoruz, bu 268,6 milyar dolar içerisinde kamu kesiminin borcu 78,2 milyar dolar. Yani şimdi Türkiye'nin dış borçları şu kadar oldu, bu kadar oldu dediğimiz zaman sanki vatandaş bunun tamamını devletin borcu gibi algılıyor. Böyle bir şey yok. Devletin borcu sadece 78,2 milyar dolardır. Diğer taraftan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının net rezervlerinin kısa vadeli borçlara oranı yüzde 146,1'dir arkadaşlar. Görüyorsunuz, yani kısa vadeli borçların çevrilme sorunu diye bir sorun söz konusu değildir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 36

Toplam dış borçların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı da yüzde 39'dan daha azdır. Bunlar, gördüğünüz gibi, Türkiye'nin hiçbir şekilde dış borç ödeme darboğazı gibi bir sorunu yoktur. Borçlanıyor olması da, yani iç borç yönüyle borçlanıyor olması da son derece mantıklıdır. Şimdi bakıyoruz, eğer 2009 yılı bütçesinde o açığı vermeseydik, direnseydik ne yapacaktık arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir, toparlayabilerseniz lütfen.

OSMAN DEMİR (Devamla) – 2009 yılı içerisinde millî gelir, tamam, tahmin edemediğimizden daha fazla küçüldü, vergi gelirlerimiz düştü. Eğer biz vergi gelirlerimiz düştüğüne göre, kamu gelirleri düştüğüne göre kamu harcamalarını da kısıyoruz deseydik inanın bugünkü işsizlik çok daha büyük boyutlara ulaşırdı. Bugünkü millî gelirdeki daralma da daha aşağılara inerdi. Hükümetimiz cesurane bir karar ve yine buradan geçirdiğimiz, Meclisten geçirdiğimiz bir kanunla devletin borçlanma oranını artırdık ve devletimiz atıl duran fonları borçlanma yoluyla elde etti, tekrar piyasaya kazandırmış oldu. Bu, makro dengeler açısından baktığımız zaman olumlu bir gelişme olmuştur. Önümüzdeki dönemde de özel sektörün kamu sektörü kadar atak olmayabileceği ihtimali var. Demek ki önümüzdeki dönemde de aynı şekilde devletimizin borçlanması piyasaları bozucu değil, tam tersine piyasaları düzeltici etki yapacaktır. Buradan özel sektöre de son olarak bir çağrıda bulunmak istiyorum. Bakın, büyük daralmaların arkasından uzun dönemli büyük düzelmeler gelir. Türkiye de, dünya da önümüzdeki dönemlerde geriye dönüşü olsa bile çok zayıf olacak olan uzun dönemli bir kalkınma, büyüme, gelişme trendine girecek. O yüzden gerek özel sektörümüz gerekse devletimizin bu anlamda daha cesur olmasını temenni ediyorum.

Ben bütçemizin hazırlanmasında emeği geçen başta Sayın Bakanımıza ve Maliye Bakanlığımızın değerli bürokratlarına teşekkür ediyorum. Burada yine katkı sağlayan komisyonumuzun değerli üyelerine, Meclisimizde de Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerine -tabii ki nihai karar Meclisimizin olacaktır- hepsine şimdiden teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Demir, biz de teşekkür ederiz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Demir konuşmasında “Ben geçen seneki bütçe görüşmelerinde hiçbir milletvekilinin küresel kriz konusunda bir uyarıda bulunduğunu hatırlamıyorum.” şeklinde bir beyanda bulundu.

BAŞKAN – Küresel kriz konusunda demedi, birtakım rakamlar verdi. O rakamlar konusunda “Bunlar söylenmedi.” dedi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Şimdi ben tutanakları açtım. Bu konuda ben açık seçik uyarıda bulunmuşum.

OSMAN DEMİR (Tokat) – Somut olarak yüzde kaç küçülecek dediniz Sayın Hamzaçebi?

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Demir'in sözleri gayet açık. “Hiç kimse uyardı.” dedi. Muhalefet sıralarından birçok arkadaşımız uyardı. Ben kendi cümlelerimi çok özetle söyleyeceğim. Bakın, gayet net, somut söylemişim. Ekonomiye ilişkin gelişmeleri özetledikten sonra “Böyle bir süreçte şimdi Türkiye'yi de etkisi altına alan bir küresel krizle karşı karşıyayız...” Bir başka yerde şunu söylüyorum. “Küresel kriz var, Türkiye'yi etkiliyor, bu dönemde Sayın Başbakan bunu ‘Bize bir şey olmaz.’ yaklaşımıyla ele aldı. Bunu bir iç siyaset polemiki çerçevesinde değerlendirdi. Piyasanın yapmış olduğu yüzde 30 civarında, onu aşan oranda bir devalüasyon söz konusu. Bunu devlet yapmış olsaydı kontrollü kurda bunun adı devalüasyondu. İhracatçı sevinsin derken bizim ekim ayı ihracatımız azaldı.” Bir başka yerde şunu söylüyorum: “Ekonomide çok ciddi günler yaşıyoruz. Çok sağlam olsak dahi krizin bizi etkileyeceği son derece açıktır. Kaldı ki 2006'dan bu yana bozulan bir maliye politikamız var. Ama kriz karşısında olağanüstü önlemlere ihtiyaç vardır.”

Sayın Demir de geçen sene şöyle demiş, tutanaklardan okuyorum: “Bizim güvence kaynaklarımız vardır. Ekonomimizi dengede tutacak yönde Türkiye'de küresel krizden kaynaklı bir kriz yaşatmayacak şekilde güvence kaynaklarımız vardır. Bu güvence kaynaklarımızın başında serbest kur gelmektedir. Devamında birçok güvence kaynağı sağlıyor. Bu güvence kaynaklarıyla bugün ekonomiyi yüzde 6 küçülmeye kapatmayı başarmaya çalışıyoruz.” Sayın Demir, sanıyorum yoğunluktan siz bu konuşmaları hatırlayamadınız. Ben dikkatinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi, Sakarya Milletvekilimiz Sayın Münir Kutluata, buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrasimizin değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu ilerleyen saatte biraz değişik şeyler söylemek isterdim ama aynı konularda dönüp dolaşıyor. Ben son konuşmacıyı dinledikten sonra “Hayırlı olsun.” demek de aklımdan geçmiyor değil. Çünkü geçen sene burada öyle çırpındık, öyle çırpındık ki Türkiye'nin geldiği nokta ortadadır. Şimdi hâlâ vaziyetten memnunsak, hâlâ bu bütçenin değerlendirilmesi arzu edilmiyorsa “Hayırlı olsun.” deyip geçeriz ama o zaman da görevimizi yapmamış oluruz diye düşünüyorum. Dolayısıyla bu bütçeyi o yüzden, bu bütçe değerlendirmesine geçmeden önce daha önceki bütçelerimizin değerlendirilmesiyle ilgili bazı hususlara temas etmekte fayda olduğunu görüyorum.

Değerli milletvekilleri, bu, iktidar partisinin sekizinci bütçesi, 23'üncü Dönem Meclisinin de üçüncü bütçesi, yani bizlerin üçüncü bütçesi, üçüncü bütçeyi yapmaktayız. Bütçenin önemli olan tarafı toplam büyüklüğü, gelirlerin kaynağı, giderlerin dağılımı ve denkliliği meselesidir. Bir bütçe bunlara bakarak değerlendirilir. Bunlar bir bütçenin güvenilirliğini ortaya koyar. 2000 yılı bütçe tasarısı da bu açıdan değerlendirilmelidir. Getirilen tedbirler ne sonuçlar verecek, iş hayatında ne sonuçlar verecek, toplumun refahına ne kadar yansıtacak, toplumun beklentilerine ne kadar cevap verecek? Bunlara bakacağız. Ama bunlara bakmadan önce daha önce yaptığımız bütçelerle ilgili kısa değerlendirme yapmak mecburiyetindeyiz. Benim görüşüme göre 2010 yılı bütçesi daha önce yaptığımız iki yılın bütçesinin sıkıntılarını, kamburlarını üzerinde taşımaktadır. 2008 yılı bütçesini yaptık ilk defa 2007 yılında. 2008 yılı bütçesi makro büyüklüklerde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 37

kendi içerisinde yüzde 50 ile yüzde 500 arasında şaşmalar gösterdi. Bunların hepsi olabilir dedik, üzerinde fazla durmadık, tartıştık ettik. Ama bir 2009 yılı bütçesi görüştü ki bu komisyon ve bu Meclis, evlere şenlik demeden geçemeyeceğiz. Şu anda o bütçeyi burada büyük bir pişkinlikle, hiçbir tenkidi dikkate almadan çıkarmaya gayret eden ilgili Bakan şu anda ortada yok, ortalarda hiç görünmüyor. Dolayısıyla eğer biz bu sene aynı Bakanla bütçe görüşüyor olsaydık çok daha renkli geçeceğinden şüpheniz olmasın.

BAŞKAN – Sayın Bakanın görevi gereği bütçeyi savunmasına böyle “pişkin” demeniz...

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – Hayır, burada Bakanı zemmedici bir şey söylemek değildir maksadım. Ancak 2009 yılı bütçesinin hazırlanırken ne bilgisizlikten ne yetersizlikten fakat bir başka sebepten burada bu kadar bu şekilde gelen krizi görmeden, olup bitenleri dikkate almadan hazırlandığını ve hem komisyondan hem Meclisten geçirildiğini söylüyor.

Sayın Başkan, 2009 bütçesi yüzde 4 büyümeyi hedef alırken, bizi buna ikna etmeye çalışırken Türkiye resesyona girmişti. Yani geçen yıl bu dönemlerde Türkiye bu çeyrekte yüzde 6,5'luk bir küçülmenin içindeydi. Burada hiç kimse yüzde 4 büyüme hedefini doğru görmüyordu, olmayacağı da gayet açıktı. Buna rağmen bunda ısrar edilmesi Türkiye'nin hayrına mı olmuştu, ona bakmak zorundayız. O bakımdan söylüyorum ki şu anda geçen yılın bütçesinin tartışılması önemlidir. Eğer esas sorumlular burada olmuş olsaydı çok daha renkli olurdu bu görüşmeler. Burada bu Sayın Bakanı zemmedici bir şey söylemiş değilim. Biz bu güçlüğü yaşıyoruz. Ekonomiden sorumlu Bakanlarımız da değiştiği için sil baştan yapıyoruz, tekrar aynı şeyleri tartışırken karşımızda daha önce iddialı savunmalarda bulunan, iddialı ifadelerde bulunan Bakanlara “Gördünüz mü sonucu?” deme şansımız yok. O bakımdan iktidar aynı iktidar, ama bizim nezaketimiz üzerimizde olduğu için göz göze bakarken “Şunu çok yanlış yaptınız.” demek şu anda yeni devralmış bir Bakana çok uygun düşmüyor. Onu söylemeye çalışıyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Siz gayet nazik konuşuyorsunuz.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) - Evet, benim de tarzım o sevgili Hamzaçebi, ama herhâlde maksadı ifade ediyoruz.

Şimdi hülasa böyle bir dönemin arkasından 2010 yılı bütçesini görüşüyoruz, değerli milletvekilleri. Burada bu bütçeyle ilgili, tabii bütçede bir gelirler tarafına bakacağız, bir harcamalar tarafına bakacağız. Bunların harcamalardaki isabeti görüşeceğiz, gelirlerdeki tutarlılığa bakacağız ve bütçeleri ancak bu çerçevede değerlendirme imkânına sahibiz. 2009 bütçesi krizi dikkate almadı. Bunun için sıkıntıları gördük, yaşıyoruz. Biraz önce konuşan arkadaşımızın bütün dediklerine “haklısın” desek bile peki bu sonuçlar nedir diye arkadan sormamız lazım. Demek ki geçen yılın bütçesi derdimize deva olmamış. Bu gayet açık, ortada görünüyor. Bu tecrübeden sonra 2010 yılı bütçesinin aynı hataları yapmaması gerektiğini düşünüyoruz. O bakımdan birtakım tavsiyelerimiz var. Daha önceki tavsiyelerimizin olmadığını, yapılmadığını söyleyen arkadaşlarımız oldu. Bunları her zeminde ifade ettik. Başından beri dedik ki: “Türkiye'nin bir krize girdiği gayet açıktır. Biz Türkiye'nin krize hasta yatağında yakalandığını biliyoruz, görüyoruz, ama buna rağmen sadece dünyadan gelen etkiyle bunun olduğunu kabul etsek bile şu tedbirler alınsın, birtakım tedbirler alınsın ve bu olumsuz sonuçların önüne geçilsin.” dedik. Ama dikkat ederseniz Hükümet bu konuda üç aşama kaydetti. Bunlardan bir tanesi krizin reddedilmesi aşamasıdır. Katıyen kabul edilmedi. Uzun süre hiçbir şekilde bunlar gündeme gelmedi. Nitekim geçen yılın bütçe görüşmelerinde zemin buydu. Daha sonra krizin varlığı kabul edildi, ama Türkiye'yi az etkileyeceği veya etkileyemeyeceği söylendi. Bir üçüncü aşama geldi arkadan. Her şeyi dünya kriziyle izah etme dönemi yaşadık. Böyle bir süreç yaşadık. Bu süreç içerisinde, hatırlayacaksınız, biz devamlı “Kriz gelmiştir, başlamıştır, ekonomi çöküntüye girmektedir, lütfen derli toplu birtakım tedbirler alınsın.” dedik. Bu derli toplu tedbirler “paket” adıyla adlandırılıyordu. Bir paket getirilsin ki bu hem üreticiyi hem tüketiciyi hem işçi kesimini, toplumun bütün kesimlerini önünü görecektir hâle getirsin. Bunu arzu ettik ve bunda ısrar ettik. Hatırlayınız, önce denildi “Pakete gerek yok.” Sonra bu ısrarlar devam edince “Aslında biz paket aldık.” denildi. Daha önce o tarihe kadar alınmış birtakım ufak tefek tedbirler on-on beş madde sayılarak denildi ki “Bunları yaptık.” Âdetâ “Sizin haberiniz yok.” der gibi bir durum oldu. Ama onlar zaten alınması gereken, Meclisin el birliğiyle desteklediği tedbirlerdi. Sırf kriz için alınmış tedbirler değildi. Yönetim içerisinde normal, yapılması gereken işlerdi. Sonra “Böyle bir paket vardı zaten.” denildi. Daha sonra dayanılmadı ve bu paket açıklandı. Bu pakette de teşvikler öne çıkarıldı. İstihdamla ilgili tedbirler gayet palyatif kalacak tarzda birkaç yaz ayı çalışmalarını şeklinde özetlendi ve teşvikler de ileriye yönelik olduğu için yine ekonomiyi rahatlatacak acil bir adım atılmamış oldu. O bakımdan “Muhalefetten bir teklif gelmedi, ne zaman geldi, haberimiz olmadı.” gibi ifadelerin doğru olmadığı gayet açıktır.

Değerli milletvekilleri, orta vadeli program işsizlik sorununun çözümünü özel sektöre havale etmiş durumdadır. “Özel sektör eliyle istihdam artışı sağlanılacak.” deniliyor. Bizim bütçemiz harcama kalemlerine baktığımız zaman harcamaların büyük ağırlığı itibarıyla cari harcamaları karşılamaya peşinde olduğunu ve bundan ibaret olduğunu görüyoruz. Yatırımların 18,9 TL, bir başka ifadeyle yurt içi hasılanın 1,8'i oranında olduğunu görüyoruz. Açık veren bir bütçeyle karşı karşıyayız. Ciddi bir açığı var bütçenin. Bu açığın ekonomik krizi azaltmak, istihdamın önünü açmak için olmadığını, bu açığın cari harcamaları karşılamak için verildiğini görüyoruz. Dolayısıyla Hükümet cari harcamalarını bütçe açığıyla karşılarlarken, borçlanma zarureti içerisinde aynı Hükümet diğer taraftan çok gecikmeli olarak hazırlayabildiği orta vadeli programda “İstihdamı özel sektör vasıtasıyla çözeceğiz.” demekte ya çelişki içine düşmekte, en hafif ifadeyle çelişki içine düşmektedir. Burada samimi olmayan bir durum söz konusudur. Çünkü özel sektörün kullanacağı kaynakları Hükümet alacak, yatırıma da kullanmayacak. Yatırım rakamları bellidir. Kendi cari harcamalarında kullanacak. O zaman bu kaynağı kurutarak özel sektör eliyle kalkınmayı, büyümeyi hedef göstermek ve istihdam sorununu çözmeyi hedef göstermeyi çok gerçekçi, samimi olmadığını görüyoruz. Tabii içinde bulunduğumuz bütçe dönemindeki cari açık meselesi ayrı bir konu. Arkadaşımız biraz önce “Bu açık verilmeseydi iyi mi olurdu?” denildi. Bu açık verilmiştir. Ama bu açık iyi öngörülseydi daha iyi olurdu. Bu açığa mecbur kalınmayacak genel gelirlerdeki düşmenin önüne geçecek tedbirler alınsaydı -gereken de buydu- bu daha iyi olurdu. Ama problem ortaya çıktıktan sonra kırk katır mı, kırk satır mı tercihi içerisinde bir tedbir almış

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 38

olmak gecikmeyi veya hata yapmayı affettirmez, sadece bir zaruretten ileri gelmiştir. Bu zaruret de yerine getirilmiştir. Yani bütçe açığının altı kat artmasıyla bir iktidarın veya iktidar milletvekili arkadaşımızın bundan bir övünç payı çıkarmaması gerekir diye düşünüyorum. Ama açık ciddi öngörülseydi, baştan öngörülseydi herkes önünü çok daha iyi görürdü. Dolayısıyla bu noktaları, biz bunları bir yıpratıcı vasıta olarak ben şahsen kullanmıyorum. Buralardan bir savunma çıkarmanın da doğru olmadığını arkadaşlarımızın kabul etmesi gerekiyor.

Şimdi bu Hükümet yatırımlara ağırlık vermediğine göre Sayın Bakanın bütçenin vasıflarıyla ilgili sunumunun dokuzuncu sayfasında birtakım açıklamaları var. Sayın Bakan, işsizlikle ilgili olarak burada diyorsunuz ki: "Hükümetimiz işsizliğe karşı üç aşamalı bir çözüm ortaya koymuştur. Bunlardan bir tanesi iş gücü ihtiyacı için uzun vadede çözüm eğitimidir ve eğitimle ilgili kalitenin yükseltilmesinden söz ediyorsunuz. İkinci olarak orta vadede bölgesel kalkınma projelerinin işsizliğe çare olacağını söylüyorsunuz. Üçüncü şıkta da meslek edindirme kurslarıyla işsizliğe çare bulacağınızı söylüyorsunuz. Tabii bunlar işsizliğin bu kadar tavan yaptığı bir dönemde, sizin de ifadenizle bir kısmı uzun vadedir, bir kısmı belirli projelere bağlıdır sadece. İlave bir şey yapılmadığını görüyoruz. Meslek edindirme kursları da her dönem yapılması gereken bir iştir. Mesleksiz insanlarımız bizim eğitimdeki eksikimizdir. Ancak burada gönül arzu ediyor ki sizin "Yatırımlardaki artışla, ekonomideki canlanmayla, ekonomideki büyümeyle işsizliği azaltacağız. Bunun arkasına ilave olarak da şunları şunları yapmaktayız." demeniz çok daha beklenen bir şeydi ve yerinde olurdu. Ama burada görülüyor ki -tabii bunları niye böyle dediniz diye sırf tenkit olsun diye söylemiyorum- zorlukları, imkânsızlıkları ortaya koyuyor. Bu noktaya gelmemeliydik, onu ifade etmeye çalışıyorum. Söylediğiniz bu hususlar önemlidir. Ama her dönemde söylenecek ve yapılması gereken şeylerdir. Bu dönemde bizim çok acil bir ihtiyacımız var. İşsizliğin önü nasıl alınacak ki toplum bu sarsıntıdan çıksın, ülke burada canlansın. Bunu fevkalade önemli buluyorum. Bu noktada da bu işsizlikle ilgili bu açıklamalarınızın çok yeterli görülmediğini ifade etmek istiyorum.

Ekonomik canlanma konusunda bütçeden ve iktidardan beklediklerimizi değerlendirirken hiç uzatmadan iktidarın yedi yılını da kısaca değerlendirmekte büyük fayda görüyorum. İktidarın yedi yılına baktığımız zaman özellikle işsizlikle ilgili problemimizin iktidarın bütün uygulama döneminde varlığını sürdürdüğünü görüyoruz. Sebep, ithalata dayalı ekonominin düşük döviz kuru ve yüksek faiz uygulamasının Türkiye'deki üretim birimlerini sıkıntıya sokması ve iş yerlerinin kapanmasından ötürü Türkiye'de devamlı bir işsizlik yaşanmıştır. Dolayısıyla kalkınma hızının makul olduğu yıllarda da Türkiye işsizlik meselesini çözüyorum diye meseleye ümitle bakamamıştır. O bakımdan bu gidişin göz ardı edilerek "Şimdi ortada bir birikmiş işsiz nüfus var, bunu ne yaparız?" diyebilmek ve buna çare beklemek çok da gerçekçi değildir. Burada Türkiye'de üretimi esas alan, finansal kesimleri üretime dayalı olarak gelir elde edecek hâlde tutacak, yani finans sektörünün altına bir üretim zemini koymak için ısrarlı bir Hükümet görmeliyiz ki bu söylediklerimizin, bu beklentilerimizin bir anlamı olsun. Dolayısıyla bu süre içerisinde, bu dört yıllık, yedi yıllık süre içerisindeki gidiş bizim şimdi fazla ümitli konuşmamıza fırsat vermiyor.

Değerli milletvekilleri, krizden çıkış için özel kesim tüketimlerinin... Bunu hepimiz söylüyoruz, Sayın Bakanın ifadelerinde de var, Merkez Bankası da konuyu tamamen buraya bağladı biliyorsunuz açıklamalarında. Krizden çıkış konusunda herkes çok rahat değil. Kullanılan ifadeler "Bazı emareler var, iyi işaretler var." şeklinde ifadelerdir. Bunların daha iyiye gitmesini arzu ediyoruz. Ama krizden çıkış için beklediğimiz nedir? Krizden çıkış için özel tüketimin canlanması esastır. Özel tüketimi canlandıracak Türkiye'de adım atılıyor mu, birtakım işler yapılıyor mu bunlara bakmak mecburiyetindeyiz. Özel tüketim, tüketici borçları, bu Türkiye'de her şeyin ithalata halledildiği, insanların borçla tüketimde bulunduğu dönemde tüketim harcamalarının öne çekildiğini ve insanların gelecekteki gelirlerini tükettiğini biliyoruz. Bu dönemde özel tüketimi canlandırmak dediğimiz beklentiyi neyle hayata geçireceğiz? Burada net ifadeler yok. Üstelik burada başka bir sıkıntı daha var. Özel tüketim canlansa bile üretim yapısı bu kadar sarsaklandıktan sonra özel tüketim doğrudan doğruya ithalata yöneliyor. Nitekim bir KDV ve ÖTV indirimi döneminde bile stokları yetmeyen eşya veya otomobil tüketicilerinin ithalata yöneldiğini o dönemde görmüş olduk. Dolayısıyla bu anlamda bir düşüşün devam edeceğine dair endişelerimizi muhafaza ediyoruz.

Sayın Bakan bütçeyi takdimi sırasında bütçeye birtakım sıfatlar yükleyerek bütçeyi takdim etti. "Bu bütçe fakiri dikkate alan bütçedir. Bu bütçe öğrenciyi dikkate alan bir bütçedir." gibi ifadeler kullanıldı. Ben burada birkaç hususa işaret etmek istiyorum değerli milletvekilleri. Bütçenin krizden çıkış bütçesi olduğu yolundaki ifadeleri Sayın Bakanın fevkalade sınırlı. Burada deniliyor ki: "Krizden çıkışa katkı sağlayan bir bütçedir. Esnaf kredileri ve tarımsal kredilere faiz desteği, ihracat destekleri, küçük ve orta ölçekli işletmelere sağlanan destekler, yürürlüğe koyduğumuz beş puanlık işveren primleri devam edecek." diyorsunuz Sayın Bakan. Hâlbuki bizim şiddetini her geçen gün fazlasıyla hissettiğimiz kriz bu tedbirlerin yetmediği bir kriz. Dolayısıyla bunlara "Devam edecek." demek bizi rahatlatmıyor. Bunların toplu alınmamış olmasını, ayrıca biraz önce tenkit konusu olarak ifade ettim, bir paket hâlinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kutluata, ek sürenizi veriyorum iki dakika, lütfen.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) - Dolayısıyla bunların yeterli olmadığını görüyoruz. Bu anlamda yeni bir şey burada görememiş oluyoruz. Bütçenin saydığınız, başına sıfatlar koyduğunuz, özellikler attediğiniz diğer hususlara gelince bunlara tamam, hepsini arzu ederiz. Ancak böyle büyümeyi sağlarsa, istihdamın önünü açsa bu dediğimiz diğer şıkların halledilmesi zaten fevkalade kolay olacaktır. O bakımdan sakın ola ki sizin üslubunuza "Niye böyle dediniz, niye bu maddeleri saydınız?" diye katiyen demiyorum. Ama görüyorum ki bu sunumu hazırlayanlar da birtakım zorluklar içinde kalmışlardır.

Bu hususları ifade ettikten sonra geliyoruz efendim -daha çok söylenecek şey var, ama zaman çabuk geçti- bütçenin gelirler kısmına. Gelirler kısmındaki artışlarda gerçekten fevkalade yüksek rakamlar söz konusu. Vergi gelirlerindeki bu artışların sağlanması vergi artışı olmadan olacak gibi görünmüyor. Dolayısıyla önümüzde vatandaşlarımızı daha da fakirleştirecek, tüketimin canlanmasını daha da zorlaştıracak bir vergi sürecinin olduğunu görüyoruz. Ama burada

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 39

eğer biz krizin varlığını vaktinde kabul edip krizden çıkış için diğer ülkelerin yaptığı gibi özel programlar uygulamayı baştan göze almış olsaydık şimdi bu kadar daralan bir ekonomiyle bu şekilde vergi artışlarıyla uğraşmazdık. Nitekim yüzde 3,5'lük bir hedef kalkınmanın bu vergi artışlarını sağlamayacağı da gayet açıktır.

Son olarak –bitiriyorum Sayın Başkan- gelirlerle ilgili bağlantılı olarak özelleştirme konusunda Sayın Bakanın bir kısa açıklaması var. Burada deniliyor ki: “Özelleştirmelere devam edilecektir. Kamunun elektrik dağıtımı ve şeker üretimi alanlarından tamamen çekilmesi, telekomünikasyon ve liman işletmelerindeki payın azaltılmasına gidilecektir.” deniliyor. Burada otoyolların satılması gibi gündemde olan bir konu var. Bunlara temas edilmemiş. Başka özelleştirmeyle ilgili neler var, bunları öğrenmek isteriz Sayın Bakan. Ayrıca özelleştirme bahsi daha önceki bütçe sunumlarında çok yer ayrılan bir husustu. Bu özelleştirmede fikir ayrılıklarımız vardı. Bunlar çok övgüyle bahsedilen hususlardı. Burada az geçmiş olmanızdan acaba özelleştirme konusunda Hükümetimiz daha sorumlu davranacak şekilde bir ümide mi kapılıyoruz, yoksa özelleştirilecek şeyler bitmek üzere, onu mu düşünelim bilemiyoruz. Evet, ben daha söylenecek çok şey olmasına rağmen bütçemizin harcama kalemlerinin yatırımları dikkate alacak olgunlukta ve büyüklükte olamaması, gelir kalemlerimizin de vatandaşları daha fakirleştirecek bir yapıda görünmesi dolayısıyla, bu bütçenin, 2009 bütçesinden daha sorumlu hazırlanmış olabilir ancak maksada hizmet etmesi bakımından bütçenin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bütçenin yeterli olabilmesi için hükümetin bu milletin içine düştüğü fakirliğe ve içinde bulunduğumuz krize çok özel önem atfediyor olduğunu görmemiz gerekirdi. Eğer bu anlamda bir hazırlıklar olsaydı daha önce adım atılırdı ve daha iyi bir bütçeyle karşı karşıya gelirdik. Ancak bundan sonra ne kadarını düzeltebilirsek onu kâr sayacağız ve bütçenin sahibi olarak Sayın Maliye Bakanının da buradan gelen olumlu tekliflere olumlu bakması gerektiğini, özellikle Genel Kurulda olumlu bakması gerektiğini söylüyor, bu anlamda bir beklenti içinde olduğumuzu da söylüyoruz.

Bütün eksiklerine rağmen Türkiye'ye hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Kutluata.

Sayın Alaattin Büyükkaya, buyurun.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, AK PARTİ İktidarının sekizinci bütçesini konuşuyoruz. Yedi tane bütçeyi geçti, sonuçlarını da biliyoruz ve bu yedi bütçemizin temel özelliği, bir geçmişe baktığımız zaman... Çünkü insan geçmişte ne yaptığı bilinmezse ne yapacağı konusundaki karar vermekte de bazen insanlar yanılığa düşüyorlar. Yedi bütçemizin hepsine baktığınız zaman, temel bir özellik var: Gelirlerde artış, giderlerde ise azalış sağlanmış hedeflere göre. Yani malî disipline hep uyulmuş ve bu malî disiplin sayesinde de Türkiye bugün belli bir noktalara gelmiş durumda.

Ben söylenen rakamları tekrar çok etmek istemiyorum çünkü bunlar zaten dile getirildi ama önce bir kere şuna bakarak değerlendirme yapmakta fayda var: 2010 yılı için makro temel göstergeler tutarlı mı? Bir kere buradan bir hareket etmek lazım. Olaya baktığımız zaman ne diyoruz? Gayri safi yurt içi hâsıla, işte, 1 trilyon 28 milyar TL olacak diyoruz. Bu sene, 2009'daki gerçekleşmeyi ne düşünüyoruz? 946 milyar TL. Baktığınız zaman abartılı bir şey konuşmuyoruz. Büyümeyi yüzde 3,5 olarak düşünüyoruz ki, geçmiş yıllarda da hep koyduğumuz hedefin üzerinde neticeler aldık. İnşallah, ben inanıyorum ki, bu 3,5 daha yukarılarda teşekkür edecektir. Bunu yaşayacağız ve göreceğiz. Ha, efendim, 2009'da büyüme negatif. Peki, bu dünyadaki olan kriz ki, Türkiye'nin bugüne kadar yaşadığı krizlerin hepsi kendi krizi, kendi yapısal problemlerinden kaynaklanan, yönetim anlayışından doğan krizler. Buradaki kriz bizim dışımızda, dünyanın krizi ve 1929'dan beri dünyanın görmediği bir kriz.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Efendim biraz gerekçelendirin, biz söyledik çünkü.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Efendim, ben sizi çok dikkatli bir şekilde dinledim. Lütfen dinlerseniz, gerekçelerimizi de, hepsini, aydınlanırsınız. Hiç merak etmeyin, gayet güzel aydınlanacaksınız efendim.

29'dan beri dünyanın yaşadığı en büyük kriz ve dünyadaki daralma, ticaret daralması yüzde 11'in üzerinde.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Yüzde 30.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Efendim, ben dünyadaki toplamı söylüyorum.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Ben de burada, bendekini söylüyorum.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Şimdi, bu kadar büyük olaylar olmuş ve eğer bu dönemde biraz başka ülkeleri ziyaret etme, oraları görme fırsatı olanlar görmüşlerse, asıl, hani ya biz “teğet geçti” dediğimiz zaman, yahu, gerçekten bu böyle mi, bazen de bu işi espiye döken arkadaşlarımız bir oraları gördükten sonra neyin teğet, neyin ise göbekten vurduğunu daha iyi anlar. O ülkeleri bir görün, ondan sonra Türkiye'deki şartları değerlendirdiğiniz zaman olayın nasıl geliştiğini daha iyi anlarsınız. Bırakın onu, daha yeni –hep böyle, Yunanistan örnek gösterilir- yirmi gün önce Atina'daydık. Atina'daki tabloyu bir gidin, bir görün, yani ne olduğunu yaşayın. Bir Belçika'ya gidin görün, Fransa'ya gidin görün, İtalya'ya gidin görün. Yani bir gidin bakın, ne olduğunu o ülkelerde. Amerika'ya gidin görün. O, dünyanın en büyük ekonomisinin, o büyük büyük mağazaların nasıl kapandığını, nasıl orada insanların sokağa döküldüğünü görebilirsiniz. Bazı ülkelerde insanların nasıl mağazalara hücum ettiğini görebilirsiniz.

Ha, dünyada bu kadar büyük şeyler olurken, bizde hiç mi bir şey olmadı? Gayet tabii oldu, gayet tabii etkileneceğiz ama eğer bu yedi yıllık dönemde belli tedbirleri almasaydık, mesela, en azından, unutmayalım, 1 milyarın üzerinde ihracat yaptığımız ülke sayısı bizim dönemimizden önce 8 idi, şimdi 30. Komşularıyla ticaret yapmayan bir ülkedik, komşularıyla ticaretimiz, toplam ticaretimizin neredeyse yüzde 40'larına yaklaşıyor oldu. Eğer bu değişimleri yapmasaydık, o zaman Türkiye'nin bu dünya krizinden nasıl etkileneceğini hep beraber yaşadık.

Ben, müsaade ederseniz, şimdi birazcık daha işin içine girerek, bazı rakamlarla olayı vermek istiyorum size. Bütçe rakamları üzerinde Sayın Maliye Bakanımız da daha geniş... Notlar da dağıtıldığı için, oradaki rakamları tekrar tekrar etmek istemiyorum ama görülen şu: Bütçemizin bir istikrar bütçesi olduğunu, bundan önceki yıllar içinde olduğu gibi, gelirin

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 40

gidere göre daha fazla artacağı bir bütçe olduğunu ve toplumun sosyal özellikleri sebebiyle de hem ekonomideki malî disiplini sağlayan hem de sosyal yönlü bir bütçe olduğunu hepimiz biliyoruz ve böyle olarak da gerçekleşeceğini sonuçlar geldiği zaman, inşallah, Allah ömür verirse burada tekrar, hep beraber göreceğiz.

Şimdi, birazcık isterseniz... Tabii ki, muhalefetteki arkadaşlarımız -hep onları dinledik- onlar hep rengini, gelişmeleri farklı göstermek istiyorlar. Normal ama şöyle, sadece bir dünya ekonomisindeki... Ben 2009'daki durumunu söylüyorum, gerileri söylemiyorum. Türkiye dünyanın en büyük 17'nci ekonomisi, Avrupa'nın 6'ncı büyük ekonomisi ve Türkiye bütün bu yerile dünyada G-20 ülkeleri arasında en önemli role sahip ülkelerden biri olarak yer alıyor ve dünya ekonomisine de yön veren bir yapıda.

Şimdi büyümeye isterseniz -hep büyüme büyüme diye konuşuldu- bir bakalım. Büyümeye baktığımız zaman, dönemsel olarak bakıyoruz gene. 82-86 yılları arasında -ben belli yıllar, dönemsel olarak bakıyorum- Türkiye ortalama 5,3 büyümüş, 87-91 yılları arasında 4,3 büyümüş, 92-96 yılları arasında 4,4 büyümüş, 97-2001 yılları arasında yüzde 1,5 büyümüş, 2002-2008 arasında ise 5,9 büyümüş.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – 2000'i çıkarın.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – 2002 diyorum, 2002...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – 2000'i çıkarın sayın milletvekili.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – 2001'i de söylüyorum, 97-2001...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Kasımın 18'inde göreve geldiniz, 2000 size mi ait?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Efendim dinle de, yani senin itirazın varsa söylersin.

2002-2008 arasında ise 5,9 olmuş. 82-2008 arasındaki dönem değerlendirdiğimiz zaman, Türkiye'de en yüksek büyüme hızının bizim zamanımızda olduğu açıkça görülüyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – En büyük küçülme de sizin dönemde oldu.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Aman sevgili dostum, onu söyleme. Aman onu söyleme çünkü onu söylersen vereceğim cevaptan çok üzülürsün. Onun için...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Böyle konuşulurken müdahale edilmez. Yapmayın. Sonra söylersiniz, söz istersiniz.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Bu büyümede oynaklık denen bir şey var. Yani zikzaklı mı oluyor bu işler, zikzak ekonomisi mi olmuş, yoksa istikrarlı mı gitmiş. Büyümedeki oynaklığa baktığımız zaman ise tablonun daha da farklı olduğunu görüyoruz.

Gene 88-91 arasında büyümedeki oynaklık 1,6, 92-96 arasında 1,3, 97-2001 arasında -tabii ki biz iktidara geldiğimiz yılları dikkate alıyoruz- 3,4, bizim dönemimizde 0,6. Yani oynaklık açısından daima bir istikrar takip etmiş ve Türkiye'nin en istikrarlı dönemini yaşadığını açıkça görüyoruz.

Evet... İsterseniz, yavaş yavaş bazı... Kişi başına düşen gayri safi yurt içi hâsılaya da baktığımız zaman. Yani bazen şaşırıyorum. Yani Türkiye hâlâ 3.500 dolarlarda mı olmayı hayal ediyoruz. Yani 10 bin dolar olunca rahatsız mı oluyoruz bundan? Niye rahatsız oluyoruz ki, çok şükür. İnşallah 10 bin dolar değil, bu ülke 2025'te 20 bin, 25 bin doları da yakalayacaktır. Ben buna da inanıyorum.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Belki 100 bin dolar olur o zaman.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – İnşallah, olmalıdır. Türkiye buna layık çünkü. Türkiye buna layık ve böyle olacaktır.

Bakıyoruz gene...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir de bütçeye gel de bir şeyler anlat.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Bütçeyi anlatıyorum zaten, bütçeyi anlatıyorum.

Şimdi mesela, burada istihdamla ilgili bir iki şey söyleyeyim isterseniz.

Şimdi, istihdamda bir kere, önce, acaba yapısal tablo neydi istihdamda? Nereden, nasıl bir yapısal tabloya geldik? Önce bir kere, istihdamı sadece, efendim şu kadar açık var, şu kadar istihdamda artı oldu, eksi oldu kadar, istihdamın yapısına da bakmak lazım. Nerede ne çalışıyor, kim ne kadar, nerede istihdam ediliyor. 2002'ye gene bakıyorum, tabii ki bizim geldiğimiz yıla bakıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir de şimdi bak.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Müsaade et sevgili kardeşim. Birazcık tahammül edeceksiniz. Bak, biz muhalefetin konuşmasına hiçbir sesimizi çıkarmadan, hep tahammül ettik. Hatta söylediğiniz yanlış sözlere bile hiç sesimizi çıkarmadık. Ne yapalım, muhalefettir, söyler dedik. Birazcık iktidara da tahammül edin.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul)- Seni sevdiğleri için takılıyorlar.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Tabii. İktidara da tahammül etsinler hocam, başka çare yok.

Bakıyoruz şimdi, 2002 'de istihdamın yüzde 34,9'u tarım kesiminde. Tarım ağırlıklı bir ülkeyiz. Şimdi ne olmuş? Bu 34,9 yüzde 23,7'ye inmiş. Yani tarım kesiminden farklı noktalara büyük bir istihdam kayması olmuş.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Bu kadar hızlı sağlıklı mı?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Efendim, yedi yılda bize göre sağlıklı ve buradaki kopan bu kadar nüfusu Türkiye istihdam etmiş ve her yıl yeni istihdam artışının dışında söylüyorum ki, her yıl 600 bin kişiye ihtiyaç var, yeni iş bulmaya ihtiyacımız var ve bu tarım kesiminden kopan bu nüfusu istihdam etmiş, ayrıca yeni kişilere de iş sahası vermiş. Efendim, istihdam kötü gitmiş. Bir bakarsanız, tablonun ne olduğunu açık ve net görüyorsunuz. Bakın, hizmetler sektöründe yüzde 49,5'u.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – İnşallah işsizler dinliyordur, ne diyelim.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Ki, hizmetler sektörü çok önemli. Sanayi kesimi önemli. Sanayide 2002'de 18,5'muş, şimdi 21, hizmetlerde 42 imiş, şimdi 49,5. Yani bu yapısal değişimi bir kere...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 41

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Nereden çıkmış bu kadar işsiz?
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Bunları bir kere göreceksiniz.
MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Bir dinleyelim ya! Yani bir dinleyelim ya.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Dinlemeyi... Arkadaşlar nedense ben konuşunca birazcık rahatsız oldular herhalde bunları söyleyince.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Üslubunuz...
BAŞKAN – Ama yani siz söylerken de aynı şeyleri yapabilirlerdi yani.
MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, bu Komisyonda sataşma da olur, cevap da olur, açıklama da istenir.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Ben hiç sataşmıyorum.
Değerli Komisyon üyeleri, değerli arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım; işsizlik oranına da bakalım isterseniz.

Şimdi bakıyorsunuz, 2002'den itibaren, biraz önce söylediğim gibi, tarım kesimindeki kopmalara ve yeni iş gücü talebini karşılamak, ikisi beraber dâhil Türkiye'deki işsizlik oranı 2008 temmuzunda 9,9'du. Eğer ondan önceki dönemlere sokaklarda 2 milyon, hani o 2001 krizi olmuştu ya...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Temmuz ayı hep düşük olur, temmuzu söyleme.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Hani, sokaklara dökülen insanlar vardı ya. O günlere doğru baktığınız zaman tablonun ne kadar iyileştiğini, bu krize, dünyadaki bu büyük olaya karşılık Türkiye'de hâlâ temmuz ayı, 2009 temmuzunda 12,8. Dolayısıyla, evet, işsizlikte problem var, görüyoruz ama konuşulduğu kadar büyük olmadığı görülüyor ve bu konuda da çok önemli çalışmalar yapıldığını da hepimiz biliyoruz. Eğer mesela biz almasaydık o tedbirleri, efendim, işten çıkarılmadan o insanlara, işverenlere sağlanan avantajlar, işsizlik için getirilen öneriler... Biliyorsunuz, Meclis kapanmadan bütün bu kanunları, hepsini Meclisten geçirdik biz. Eğer bu tedbirleri almasaydık, daha kötü sonuçlarla karşı karşıya kalabilirdik.

Şimdi, enflasyon... Tabii bunu hiç, arkadaşlarımız nedense enflasyonu pek artık konuşmuyorlar, konuşmak istemiyorlar çünkü ya alışmıştık hakikaten, ne güzeldi yüzde 60 enflasyonlar, yüzde 70 enflasyonlar. Nominal olarak ne güzel paralar kazanıyorduk ama asıl fakir fukara ne kadar güzel, açıkçası enflasyon kanalıyla yoksullaştırılıyordu. Sadece birilerinin, belli kişilerin kesesine paralar aktarılıyordu.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi de aktarıyor.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) - Şimdi bakalım ortalama enflasyon oranlarına: 83-94 ortalama enflasyon yüzde 62,7. 95-2001 -hani ya çok savunuyorsunuz ya, onun için o yılları daha çok söylüyorum- yüzde 71,6 enflasyon ortalaması. 2002-2008 13,3 ve 2009 eylül 5,3 enflasyon. Türkiye enflasyon hedefinde de bakıyoruz, 2011'e kadar 5 civarında bir enflasyon hedefliyor. Dolayısıyla, Türkiye enflasyonunda hep dünya şampiyonluğunu elinde tutarken, şimdi farklı tablolara gelmiş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Şimdi işsizlikte dünya şampiyonu.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Yok, hayır, öyle değil. Yani onlara da Sayın Çebi, yani tartışmaya ben her zaman razıyım. Her zaman, istediğiniz zaman, hangi ülkeyle dersiniz, razıyız biz. Hiç bunlardan çekinmiyorum. Onun için, rakamlar ortada. 97'de mesela enflasyonda dünyanın dördüncüsüyüz, en iyi. Yani bu da güzel.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Bir de işsizlik oranlarını verseniz.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Şimdi, enflasyonda 62'nci sıraya düşmüş durumdayız. Çok geriledik enflasyonda, hakikaten kötü yaptık. Yani enflasyon yeniden yüzde 60'lara, 70'lere gelse bazı kesimler belki çok mutlu olacaklar ama özür diliyoruz, enflasyonu ilk defa cumhuriyet tarihinde gene çok özlediğimiz bir seviyeye getirdik. Onun için ben bütün iktidardaki kabinemizi kutluyorum, kendilerini tebrik ediyorum bu sağladıkları başarıdan dolayı.

Altı sıfırı attık biliyorsunuz, kuruşa yeniden insanlar alıştı ve bunlar, bu ülkede hayal edilmeyen şeylerdi, unutmayalım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Şimdi memur maaşlarında santimi hesap ediyorsunuz.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Tabii santimi hesap edecek, doğrudur. Çünkü santimlik, artık enflasyon yüzde 5'e gelince, iş santimlere döndü.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Çay fiyatında da santim hesabı yapıyorsunuz.
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Öyle olacak efendim. Doğrudur. Çünkü enflasyon düştü. Artık yüzde 70'ler, yüzde 80'ler bitti. Onun için, şimdi çok daha rahatladı ülke.

Şeyi söylüyoruz değil mi, dış ticaret, ödemeler dengesi... İsterseniz birazcık onunla ilgili bazı bilgiler de verelim. Biraz sizin alıştığınız bilgiler olmayabilir ama kusura bakmayın, ne yapalım. Yani biz Türkiye'nin gerçeklerini söylemek durumundayız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Büyükkaya, o tabloları burada görüyoruz. Başka bir metniniz yok mu acaba?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Yani, istiyorsanız başka metinden de konuşayım. Hangisini istiyorsunuz Akif Bey.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Siz çok kolay bir yolu seçmişsiniz. Sayın Maliye Bakanı bize verdi bunları.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Hangi metinden konuşmamı istersiniz, onu söyleyin. Rakamlarla, rakamları yorumlayarak söylüyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Varsa bir şey...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 42

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – İrticalen de konuşun varsa bir şey.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – İrticalen de söylüyorum ben bunları. Bırak onu ben tayin edeyim. Sizin mesela konuşmalarınızı ben tayin etmiyorum. Bırak da ben tayin edeyim. Yani siz her şeyi biliyorsunuz, tayin etmeye çok alışkınsınız. Cumhuriyet Halk Partisi bu işleri çok iyi bilir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Yani, bir konuşmanıza verdiğim esprili cevabı da götürüp basına dağıtmıştınız.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Öylemiydi o? Biliyorsunuz, yani söyledikleriniz kayıtlardadır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Biliyorsunuz, Sayın Komisyon Başkanı da sizi nasıl tekzip etmişti, bunu da biliyorsunuz.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Bırakın da konuşayım.

Sayın Başkan, yani... Böyle, sanıyorum, muhalefet engelleme yapmak için laf atıyor, öyle anlaşılıyor.

BAŞKAN – Sayın Maliye Bakanımıza teşekkür ediyoruz bu arada Alaattin Bey, tatlı ziyelim tatlı konuşalım diye ikramda bulundular.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Sağ olsunlar.

Tatlı tatlı anlatıyorum. Bırakın, siz tatlıyı yerken ben de tatlı tatlı anlatayım. Daha güzel oluyor, böyle tatlı yerken tatlı anlatmak güzel oluyor.

Bakın, ihracatta 2002'de, mesela 36 milyar ihracat yapıyormuşuz ve çok iyi diye düşünüyorduk. Şimdi sadece komşularımızla, bırakın, yani şöyle bir etrafımıza bakalım, 2008'de 132 milyar dolara gelmiş ihracatımız. İnşallah 2009 sonu itibarıyla da, yani benim gördüğüm kadarıyla 104-105 milyar dolara ihracatımız gene vuracak, bütün bu dünyadaki gerilemeye, olumsuzluklara rağmen.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Cari açık ne oldu Alaattin Bey?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Cari açığı da söylüyorum hocam, merak etmeyin onu da söyleyeceğim. Hiç bunları ihmal etmem, hepsini söylerim, onların nereye vardığını.

İthalatımız da tabii, ister istemez bazı şeyler daralınca, onda da daralma olmuş ama 202'den 143'e düşmüş. Baktığınız zaman, tabii ki, cari açığımızda da geçen yıla göre büyümüş veya büyümemiş. Hep büyüyeceğini iddia ediyordunuz, ben onun için söylüyorum. Şimdi farklı olmuş. Deniyordu ki, ben gene burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda söylenen sözleri hatırlıyorum: Efendim, bu sene, bu krizden sonra –Meclis kapanmadan önceki tabloları söylüyorum- bu cari açığı nasıl kapatacaksınız, Türkiye ekonomik krize giriyor ve işte, IMF ile hemen anlaşma yapın diye de sözler söyleniyordu ama çok şükür, bunlar hepsi...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Kim söylüyordu?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Ben isimleyerek söylemiyorum ama yani, işte bunlar, hepsi söyleyenler, kayıtlarımızda var. Burada da söyleyenler vardı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Töhmetsiz kalmayalım.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Düşünün, yani biraz önce 36 milyar 2002'deki ihracatımızın tamamını söylemiştik. Sadece şimdi makine ithalatı için, makine ve teçhizat ithalatı için verdiğimiz para 36 milyar doların üzerinde. Bu Türkiye'deki yatırımın ne kadar hızlandığını ve geliştiğini açık ve net gösteriyor.

Cari işlemler açığına baktığınız zaman, ne olmuş, acaba dünyadaki tablo ne oluyor, bizde ne oluyor diye baktığınız zaman, burada görüyorsunuz, cari işlemler açığının gayri safi yurt içi hâsılaya oranı 5,6 ve eğer bundan enerjinin etkisini çıkardığınız zaman, bunun çok daha düştüğünü, 1,3'e düştüğünü görüyorsunuz ve Türkiye, bu noktalarıyla baktığınız zaman cari işlemler dengesinde en önemli şeyinde, bu dönemde, eğer Türkiye'de işler kötü gitse, bu düşündüğünüz gibi, sayın muhalefetteki arkadaşlarımızın söylediği gibi gitse, yabancı sermaye bugüne kadar Türkiye'ye böyle girmezdi. Girer miydi arkadaşlar? Kimse, zarar edeceği ülkeye para yatırır mı? Ben iş hayatından gelen bir insanım.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Ne için geldiler?

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Niye gelsin? Ben, zarar edeceğim bir ülkeye para yatırır mıyım, böyle bir şey olur mu, dünyada hiç bunun örneği görülür müdür? Bakın, eskiden Türkiye'deki kâr edeceğine inanmadığı için gelmiyordu bu insanlar ve ayrıca yabancı sermayeye gelişini sağlayacak, onun Türkiye'de çalışmasını kolaylaştıracak şartları sağlamadığımız için, hep o devletçi tutumumuzun sonuçlarıydı bunlar. Bakın, 1993-2002 arasında en yüksek giren yabancı sermaye girişi 1,1 milyar dolar. Şimdi bakıyoruz, 2003'te, biz iktidar olunca 1,8, sonra rakamlar 22 milyar dolara kadar çıkıyor ve bu sene kriz olmasına, dünyada bu kriz olmasına rağmen –dikkatinizi çekerim- 2009'un şu an, ağustos sonu itibarıyla doğrudan yabancı sermaye girişi 11,2 milyar dolar. Yani nereye insanlar niye geliyor, niçin geliyorun sanıyorum ki en güzel ifadelerinden birisi.

Ayrıca, biz hep Türkiye'deki krizlerin... Hocam iktisat fakültesinde benim hocamdı, onun için de söylüyorum. Hocam, hep siz şunu söylerdiniz: "Türkiye'nin en büyük problemi döviz problemidir" derdiniz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İyi dinlememişsin.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Öyleydi değil mi Hocam?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Büyükkaya, lütfen toparlayabilir misiniz.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Tamam efendim.

Şimdi bakıyoruz, Merkez Bankasındaki döviz rezervlerimiz, bütün bu olan bitenlere rağmen ne döviz talebi olmuş o kadar, ne bir şey olmuş ve sadece 9 Ekim 2009 tarihi itibarıyla söylüyorum, son rakamlardan biri, 70,7 milyar dolar Merkez Bankamızda paramız var. Ben özel bankalarda, şahısların mevduatını ise söylemiyorum, isterseniz onları da aldığınız zaman görürsünüz 150 milyar doların üzerinde olduğunu.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 43

Burada baktığımız zaman, peki, bu kadar Türkiye'de bu gelişmeler oluyor, kamu maliyesinde neler olmuş, acaba burada ne durumdayız biz. Baktığınız zaman, efendim, hani şimdi bütçe açığı falan diyoruz ya, şimdi, bu merkezî yönetim bütçe açığını, 2001 rakamını müsaade ederseniz söyleyeyim, gayri safî yurt içi hâsılaya oranını söyleyeyim, efendim, 11,9. Şimdi, 2008'deki rakam 1,8, 0,6, 1,6, 1 ve bir daha inşallah o günleri göstermesin. Dolayısıyla bunun nasıl bir noktaya geldiğini görüyoruz. Elde ettiğimiz bu sonuçlarla AB tanımlı genel yönetim bütçe açığı oranlarına da baktığınız zaman, Türkiye Maastricht kriterlerini tuttuğunu, hatta kendi bölgesi içerisinde en iyi konumda olan ülkelerden biri olduğunu görüyoruz.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Yani 63 milyar iyi bir rakam.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Değerli kardeşim, rakamları yorumlayarak anlatıyorum, beğenirsiniz, beğenmezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Büyükkaya, lütfen toparlayabilir misiniz.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (Devamla) – Tabii daha çok şey söylemek isterdim. Borçlarımızla ilgili şeyleri söylemek isterdim, malî sektörde, yatırım ortamının iyileştirilmesiyle şu anda vergi avantajı en yüksek ülkelerden biri olduğumuzu söylemek isterdim size. IMF ile olan ilişkilerimizi anlatmak isterdim, sosyal güvenlikle ilgili ilişkilerimizi anlatmak isterdim ama süre bu kadar yetti.

Onun için ben 2010 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ve inşallah, sağlanan, gösterilen bu hedeflerin üzerinde gelirden daha fazla, giderde daha azı gerçekleştirerek malî disiplini sağlamış, ülkemizi daha yüksek refah seviyesine ulaştırmış bir ülke durumuna geldiğini hep beraber görürüz.

Hepinize teşekkür ediyorum, hazırlayanlara da teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum efendim, sağ olun.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Büyükkaya.

Münir Beye bir dakikalık söz veriyorum.

Buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Söz alışımin sebebi, Alaattin Beyden beklemiyordum, Alaattin Bey'in üslubundan ötürü bundan mı rahatsız oldunuz, şunu mu istemediniz filan tarzında bir iki hususu ifade etmek istiyorum. Enflasyon, bakın, 2001 yılında 68, 2002'de 29, 2003'te 18, 2003'teki 2002'nin devamıdır Hükümetin başarısı değil. Süreç iniyordu. Ondan sonra enflasyonda yüzde 5 deyiş 11 çıkan dönemleri izah etseniz daha iyi olurdu. Bir, enflasyon düşüşünü düşük ithalata bağlayarak bu şekilde burada söz konusu yapmak hiç doğru değil çünkü bizim beklentimiz enflasyonun sebeplerinin ortadan kalkmasıdır, verimliliğin artışıdır, üretim artışıdır. Bunlar olmadan ucuz ithalatı, enflasyon düşürmeyi böyle bir şey ifadeyle çok yadırgadığımı söylemeliyim. Doğrudan yabancı sermaye girişi diye Alaattin Bey'in çok özel vurguladığı bir şey var. Doğrudan yabancı sermaye girişinin yabancılara satış olduğunu söylüyoruz. Bununla övünülmemesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) - ...gerektiğini her vesileyle ifade ediyoruz. Derslerde söylenen doğrudur, Türkiye'nin en büyük problemi döviz eksikliği meselesidir. Türkiye'nin döviz eksikliği meselesi Türkiye'nin döviz gelirlerini arttırmakla çözülür. Hükümetler döviz temin etme peşinde koşarsa ne varlığınız kalır, ne ciddiyetiniz kalır, ne bağımsızlığınız kalır.

Bir de bu işsizlik meselesi... 3,5 milyon insan köyden göçtü şehirde iş buldu demek Türkiye'de yaşamamayı gerektirir. Türkiye'de köylü toprağın üzerinden geçinir durumda değildir. Kırsal kesim insanları ihraç etmektedir. İşsizlik rakamlarından da bu bellidir. Şimdi bunları, her şeyi tersine çevirip övünme meselesi yapabilirsiniz ama biz burada böyle ciddi bir dönemde sadece... Bakan da diyebilir ki... Biz bu yolda devam edeceğimiz diyorsa hayırlı olsun.

BAŞKAN – Şimdi bu konularda da Sayın Bakanımızın değerlendirmeleri olacak Münir Bey.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – Öyle olacaktır ama en azından bizim teamüllerimize göre Bakan Bey'in oraya cevap vermesi mümkün olmuyor. O bakımdan gerçekten söylüyorum bu Alaattin Bey'in söylediklerini, ben gittiğim zaman köylülere, kentlilere, işçilere, patronlara söyleyemiyorum. Onlar bana başka sözler söylüyor. Ya rica edeyim bizimle beraber gelin ya diğer milletvekillerinize söyleyin bizimle beraber gelsinler.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Memnuniyetle gelirim ben.

BAŞKAN – Münir Bey, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Evet, şimdi sıra Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Muzaffer Baştopçu'da. Mikrofonunuzu açıyorum, buyurun.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Başkanım, Değerli Bakanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Komisyon Başkanımız Sayın Mustafa Açıkalın elinden küçük bir operasyon geçirdi. Kendisine de geçmiş olsun ve acil şifalar diliyorum.

2010 yılı bütçesini görüşüyoruz. Öncelikli olarak bu bütçenin ülkemize, insanımıza hayırlar, bereketler getirmesini diliyorum, hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ederken başarılarının da devamını diliyoruz.

Muhalefetten arkadaşlarımızın eleştirilerini dinliyoruz. AK PARTİ Hükümetlerinin yaklaşık sekiz yılda hemen hemen hiçbir olumlu iş yapmadıklarını öğreniyoruz. O zaman ben soruyorum: Ülke ekonomimizde sayacağım gelişmeler nasıl sağlandı, kimler sağladı? Bizden önceki dönemde yüzde 70'lere varan enflasyon nasıl tek hanelere indi? En büyük sıkıntımız olan faiz giderlerinin gayrisafî yurt içi hasıla içindeki yüzde payı yüzde 17'lerden yüzde 5'lere nasıl geriledi?

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – O zaman bilerek yapmışsınız...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Devamla) – Başkanım, arkadaşlar dinlemeyeceklerse konuşmanın bir anlamı yok.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 44

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Devraldığınız son iki yılda 29,7'ydi, 70 diyorsunuz ama biraz önce söylediler insaf, el insaf.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Devamla) – Bir dinlemeyi öğrenin. Bir dinlemeyi öğren.

BAŞKAN – Harun Bey, lütfen.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Devamla) – 2002 yılından başlayarak 27 çeyrek devam eden büyüme nasıl sağlandı? İhracatımız 25 milyar dolardan nasıl 130 milyar dolara çıktı? Kişi başına millî gelirimiz nasıl 3 katına yükseldi? 2002 yılında kamu kesimi hariç borçlanma gereğinin gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 10 iken nasıl yüzde 1'lere indi? 2001 yılında yüzde 66 olan kamu net borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı nasıl yüzde 28'lere geriledi? Maastricht Kriterlerini nasıl sağladık? Türkiye dünyanın en büyük 17'nci ekonomisi nasıl oldu ve bütün küresel krize rağmen bu konumunu nasıl korumakta? Soruların çok kısa bir cevabı var: Türkiye AK PARTİ Hükümetleri ile her bakımdan iyi yönetilmektedir.

Şimdi sizlere bazı partilerimizin bazı ekonomik ilkelerini söyleyeceğim: Kamu açıklarını Merkez Bankası kaynakları ile finanse etmekten uzak durulacak, bütçe disiplinine kesinlikle uyulacaktır. Ekonomide makroekonomik dengeleri koruyarak istikrar sağlamak önceliklidir. Enflasyonun yüzde 5'in üzerine çıkmaması kalıcı bir politika olarak hedeflenmektedir. Reel faiz oranlarının aşağı çekilmesi, gerçekçi bir kur politikası ve buna bağlı olarak cari işlemler açığının azalması, borç stokunun vadesinin uzatılması ve bunun sonucunda ekonomide güven ve istikrar ortamı sağlanacak ve geleceğe ilişkin belirsizlik azalacaktır. Peki şimdi soruyorum: Hükümetlerimiz döneminde sağlanan siyasi ve ekonomik istikrar ve yapısal reformlar, çok önemli reformlar, bütün bunlar gerçekleşmedi mi? Bir düşünürün dediği gibi: "Yapılırken heyecan duyulmayan işler başarılmaz." Bizler her yaptığımız işi büyük bir şevk ve heyecanla bu ülke ve insanların huzuru, refahı, barış içinde kardeşçe yaşamaları ve aydınlık geleceği için yaptık, yapıyoruz ve yapmaya da devam edeceğiz.

Bir süre önce Hükümetimizin orta vadeli programı açıklandı. Uygulanacak mali politikalarla 2009 yılındaki -ki tabii üzülerek ifade ediyoruz onu- eksi 6 olan küçülme, ki global kriz öncesi yüzde 5'in üzerinde olan küresel büyüme yüzde 1'lere kadar inmişti, 2010 yılında tekrar başlayacak, yüzde 3,5; 2011'de yüzde 4; 2012'de yüzde 5 olacak. İşsizlik 2009'da 14,8 oluyor, 2010'da 14,6'ya inecek, 2011'de 14,2'ye ve 2012'de de inşallah 13,3'e düşecek. Tabii burada dünyadaki işsizlik oranlarıyla bazı arkadaşlarımızın açıklamaları oldu, sayısal gerçekler ortada. Japonya'da bile işsizlikte 2007 ve 2009 dönemlerinde yüzde 42 artış, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 102, Euro bölgesinde yüzde 32, İngiltere'de yüzde 41, bizde de yüzde 43 olmuştu. Hükümetimizin orta vadeli programı hedefi ve tahminleri uluslararası yatırım bankaları ve finans çevreleri tarafından da gerçekçi olarak belirtilmiş ve mevcut durumda kredi notumuz sürekli olarak yükselişe geçmişdir. Tüketici fiyat endekslerimiz ise 2010'da 5,3; 2011'de 4,9; 2012'de 4,8 olacak. Eğer ülkemizdeki büyük sorumluluklar taşıyan kişiler ülke gerçeklerine ve sorun çözümlerine tutum ve davranışları ile olumlu katkı verilerse inanıyoruz ki işlerimiz daha da kolaylaşacaktır. Mumin Sekman'ın dediği gibi: "Ya bir yol bulmalı, ya bir yol açmalı ya da yoldan çekilmelidir." Muhalefetteki arkadaşlarımızın hoşgörüsüne sığınarak bir düşünürün şu sözünü söylemekten geçemeyeceğim: "Başkalarının kusurlarını tartarken parmağıyla terazinin kusur kefesine bastırmayan insan çok azdır." İşte bu bütçe orta vadeli program paralelinde temel makroekonomik öncelikler ile; bir, ekonominin yeniden güçlü ve sürdürülebilir bir büyüme dönemine girmesini; iki, kamu finansmanı ile dengeleri kurmayı; üç, enflasyondaki düşüşü devam ettirmeyi; dört -çok önemli- mali kural uygulaması ile kamu açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının sürdürülebilir bir borç yapısına dönüştürülmesini amaçlamaktadır.

Sayın Maliye Bakanımızın geçen hafta yaptığı konuşmada sayısal değerlerle belirttiği gibi bu bütçe mali olarak alınmış, bundan böyle de alınacak önlem ve sağlanacak desteklerle bölgesinde her açıdan parlayan bir yıldız olan Türkiye'mizin bütçesidir. İşçiyi, işvereni, kamu görevlilerini, fakiri fukarayı, emekliyi, dar gelirliyi, öğrencileri, eğitimi, sağlığı, özürli vatandaşlarımızı, üniversitelerimizi, sosyal güvenlik sistemimizi, mahallî idarelerimizi, tarımımızı, çiftçilerimizi, çok önemli olan ARGE çalışmalarımızı ve istihdam olanaklarımızı destekleyen ülkemizin aydınlık yarınlarının bütçesidir. Elbette ki ülkemizdeki bütün sorunları çözdük demiyoruz ama geceli gündüzlü çalışarak hiç durmadan, yorulmadan engelleri aşılıyor, düğümleri çözüyoruz ve her geçen gün daha iyiye, daha güzele ülkemizin insanları ile birlikte yürüyoruz. Hükümetimiz açık, şeffaf, net, samimi yönetim biçimiyle hepimiz iyimser olmalıyız. Kötümser olmamanın hiçbir şeye ve hiç birimize yararı kesinlikle olmaz.

Bütçenin tekrar hayırlı olmasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Vekilimiz Enis Tütüncü, buyurun.

ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kamunun seçkin temsilcileri, değerli basın; tabii Plan Bütçe Komisyonu üyesi olmamam nedeniyle teşekkür ederim Sayın Başkana on dakikalık bir konuşma bana lütfettiler. Bu çerçevede ancak ve ancak makro bir değerlendirme yapmak durumundayım. Bütçe büyüklükleri üzerine girmek ne yazık ki mümkün olmayacak.

Şimdi, bir kere 2010 yılı bütçesi ekonomik krizden çıkış bütçesi olarak görülüyor. 2010 yılında bu bütçeyle ekonomik krizden nasıl çıkılacak, nasıl çıkılacak? Özel kesim öncülüğündeki büyüme ile çıkılacak. Zımnın bu öngörülmüş.

Bakınız, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonominin bel kemiğini oluşturan birçok unsurlar arasında, birçok faktörler arasında üç tanesi ön plana çıkar. Bunlardan bir tanesi özel tüketim hacmidir, ikincisi özel sektörün yatırım hacmidir, üçüncüsü de kamunun sabit sermaye yatırımlarıdır. Ekonominin bel kemiği bu üç ana unsur tarafından oluşturulur. Peki, özel kesimin yatırımcısı ile, tüketicisi ile nefesi kesilmiş durumda. Öyle değil mi? Nefesi kesilmiş durumda. Kamu sabit sermaye yatırımlarının durumunu ise yıllardır biliyoruz, yıllardır Türkiye Avrupa Birliği ülkelerinin kişi başına ve kilometrekare başına yapmış olduğu kamu sabit sermaye yatırımlarının yüzde 15'ini, yüzde 20'sini yapabildi. İleriyeye dönük olarak Türkiye'yi çok ağır bir şekilde gizli dış borca soktunuz. Kamu sabit sermaye yatırımlarının durumu bu. Bu çerçevede

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 45

bazı ekonomistler ekonomik krizden çıkmak için, diyorlar ki: Ya dışarıdan kaynak gelecek ya da Türk bankacılık sistemi özel tüketimi ya da özel sabit sermaye yatırımlarını finanse edecek. Eder mi, etmez mi? Edemez ama ettiğini düşünelim, edebileceğini düşünelim -çıkamaz söylemeye, vurgulamaya çalışıyorum- mümkündür diyelim. Peki, özel kesimin sabit sermaye yatırımları neye göre artar? Ya dış talep artacak, ona göre artar, ara mallarıyla sabit sermaye yatırımları artacak ya da iç talep artacak ya da ikisi de belirli bir kombinezon çerçevesinde artacak, öyle değil mi? 2010, 2011 yılında böyle bir konjonktür yaşanabilir mi?

Değerli milletvekilleri, 2010 yılı bütçesini ve biraz sonra değineceğim orta vadeli programa bu çerçevede bakmak lazım, değerlendirmek lazım yani hayal dünyasından kurtulmamız lazım. Kusura bakılmasın hayal dünyasında hazırlanılmış bir plan ve anlayışla ne yazık ki yeniden karşı karşıya olduğumuzun derin üzüntüsünü taşıyorum. İki yıldan beri Plan Bütçe Komisyonu toplantılarına gelmiyordum. Şimdi, dış talepte bir patlama olabilir mi? Çok zor. Peki, iç talepte bir patlama olabilir mi? Bu bütçeyle ilgili olarak söyleyeyim: Yani kamu personeline, emekli, dul ve yetimlere yüzde 2,5; yüzde 2,5 yani ortalama yüzde 3,5; yüzde 3,6'lık bir artış veriyorsunuz. Bununla iç talep ne kadar artar? Bunun iç talebe etkisi nedir Allah aşkına? BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinin maaşlarını açlık sınırı altında tutuyorsunuz. Bununla iç talep artar mı? Artmaz. Hangi çağdaş ülkede, bana söyler misiniz, açlık sınırının altında asgari ücret vardır? Hangi çağdaş ülkede SSK emeklilerinin, BAĞ-KUR emeklilerinin yani emekli kesiminin büyük bir bölümünün emekli maaşları açlık sınırının altında uzun bir müddet tutulabilir? Ve marjinal artışlarla iç talep artacak. İşsizlik yükselirken hiç iç talep artar mı? Yani ailedeki somun çok daha fazla kişi arasında bölünürken yani kişi başına somun gramajı düşerken nasıl iç talep artar işsizlik artarken? Özel kesimde çalışan kişiler tam maaş alamazken haftalık 100 lira alıyor, 150 lira alıyor, on beş günlük para alıyor ya da sürekli çalışıyor sözüm ona, diyorlar ki: "On beş gün ücretsiz izinlisin." Peki, böyle bir ekonomik konjonktürde iç talep nasıl artar? Kamu sabit sermaye yatırımlarının durumuna değindim.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunlara şunun için değiniyorum: 2010 yılı bütçesi orta vadeli programın ilk yılıdır, öyle değil mi? İlk yılıdır. Orta vadeli program -burada vakit olmadığı için girmiyorum- bana göre IMF ile imza atılmamasına rağmen IMF direktifleri çerçevesinde hazırlanmış bir programdır, benim tespitim bu. Yani, Türkiye imzasız, "stand by" sız bir IMF'li dönem yaşıyor aslında. Benim okuduğum bu. Yani buradan şuraya gelmek istiyorum: Sayın Başbakan, bir sıralar "IMF'yle anlaşma yapacak mısınız, yapmayacak mısınız?" dediklerinde "Ben halkımın ümüğünü sıkırmam." diyordu ya, o ümük sıkılıyor. IMF'siz sıkılıyor ama IMF direktifinde sıkılıyor.

Şimdi, orta vadeli programın bütününde ben bunu görüyorum, ayrıntıya gitmek mümkün değil ve orta vadeli programın ilk yılı olan 2010 yılı bütçesinde de bunu görüyorum. Neden böyle konuşuyorum? Son bir şey daha söyleyelim: Orta vadeli program ile Türkiye en az beş yılını kaybediyor. Dikkatinizi çekiyorum, Sayın Ali Babacan'a yanlış bilgi verildi herhâlde. Sayın Ali Babacan çıktı orta vadeli programı sunarken ve savunurken dedi ki: "E, kusura bakmayın 2008 yılındaki millî gelir düzeyine ancak 2011 yılında ulaşacağız bu orta vadeli programla yani üç yılı kaybediyoruz." Yanlış. İşte, beş yılı kaybediyoruz. 2010 yılı programının lütfen 13'üncü sayfasını açalım. 13'üncü sayfasındaki tablodan hesaplamasını yapalım. Ayrıntıya girmiyorum, olayı 1998 yılı fiyatlarıyla yani sabit fiyatlarıyla fert başına gayrisafi millî hasıla açısından yapmak lazım. O zaman yapılıncaya bakınız Türkiye 2007 yılındaki millî gelir düzeyini -sabit fiyatlarla, 2008'deki değil, Bakan yanlış bilgilendirilmiş- ancak ve ancak 2012 yılında yakalayabiliyor. Beş yılı, beş yılını kaybettirmişsiniz, kaybettiriyorsunuz. Bunu öngörüyorsunuz. Orta vadeli program bu. Ondan sonra burada... Çok özür diliyorum Sayın Başkan, uzun müddet bu kulvarda koşmadığım için heyecanıma verin, bir de eski bir planlamacıyım yani üzülüyorum böyle bir durumda. Böyle bir durumda karşılaşınca üzülüyorum. Döndük dolaştık, döndük dolaştık Türkiye bu noktaya geldi ve getirildi. Ne konuşuyoruz yani?

Şimdi, Sayın Başkan, on dakika içinde toparlamaya çalışacağım. Şunu söylemek istiyorum: Türkiye'yi, Türkiye ekonomisini yönetenler, altını çizerek söylüyorum, Türkiye ekonomisini yönetme iddiasında olanlar dışarıdan kaynak gelmezse gereğince büyüyemeyiz takıntısından artık kurtulmalıdırlar. Bak o takıntı beş yılı kaybettiriyor tekrar. Neden 2004-2008 arası Türkiye'ye dış kaynak çok ciddi miktarlarda artarak girdi? Öyle değil mi? Girdi. Keşke Sayın Büyükkaya burada olmuş olsaydı. Bakın, Sayın Bakanın konuşması... 2004 yılından itibaren millî gelirden çok ciddi bir düşüş var. Dış kaynak girişi çok hızlı, çok ciddi dış kaynak girişi, çok hızlı bir millî gelir düşüşü var. Gayrisafi millî hasıla büyüme oranları ve bakınız 2009'u ben buraya monte ettim eksi 6, yazıktır. Yani böyle bir durum çerçevesinde hâlâ burada pembe tabloları söylemenin hiçbir mantığı yok. İnsafla, akılla, izanla bağdaşır hiçbir yönü yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tütüncü, toparlayabilir misiniz lütfen.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Bu nedenle dışarıdan kaynak gelmezse büyüyemeyiz varsayımını mutlaka Hükümetin sorgulaması gerekiyor. IMF'den gelecek 40-45 milyarlık kaynağa gerçekten bu ülkenin ihtiyacı var mıdır, yok mudur? Varsa bunun alternatif maliyeti, sosyal alternatif maliyeti nedir? Bunun düşünülmesi gerekiyor ve son olarak Sayın Başkan, bu bütçe krizden çıkış bütçesi değildir, sosyal yönü hiç yoktur, sosyal yönü özürülü bir bütçedir. Sosyal duyarlılığı olmayan bir bütçedir. IMF anlaşması olmadan IMF gözetiminde hazırlanılmış bir bütçedir.

Hayırlı uğurlu olsun demek geliyor içimden ve diyorum: Hayırlı uğurlu olsun ama yazık olmuştur. Döndük dolaştık yıllar sonra tekrar buraya geldik.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Tütüncü, biz teşekkür ederiz. "Hayırlı uğurlu olsun." deyin yine siz.

Şimdi, şahıslar adına ve gruplar adına konuşmalar tamamlandı. O zaman soruları da alalım hepsine birden Sayın Bakanımız cevap versinler. Böylece Sayın Bakanımız toparlamış olur hem.

Evet, soru sormak isteyenler lütfen basarlarsa...

Sayın Kaplan, buyurun.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 46

SORULAR VE CEVAPLAR

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bu sormak istediğim sorular, krizde krizden kurtulma noktasında sadece finansal sektörü, bankaları, patronları kurtarma değil de emek dünyasından, çalışanlar dünyasından bakarak bazı ülkelerde bazı tedbirler alındı. Örneğin korkunç bir işsizlik var yüzde 20'lere dayanıyor Türkiye'de. Bazı ülkeler şöyle bir önlem aldı: İşten çıkarma yerine çalışma saatlerinin düşürülmesi, bu bir önlem. İki, krizin getirdiği enflasyon artışı ve pahalılık karşısında asgari ücret ve emekli maaşlarının artırılması. Bu çok önemli, bunun örnekleri var. Vergilerin düşürülmesi, buna örnek Avrupa'da birkaç ülke var... Endonezya, Hindistan, şu an "google" dan baktım, buldum, arkadaşlar da Çin ve Rusya'da bu kriz karşısında ücretlerin artırıldığını söylediler, ben buradan baktığım kadarıyla şu an... Yani burada şunu söyleyebilirsiniz: Kaynak nereden? Kaynak öneriyorum: İşverenlerin yüzde 5 primini kestiniz Maliye bütçesine 5 milyar lira yüklediniz geçen sene 2009'da. Bir kıyak da işçilere, emekçilere, memurlara yapın.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – İşçiler için yapıldı o.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Yüzde 5 düzeyinde onlardan da vergi kesintisi yapın. Biraz alım güçleri artarsa... Yüzde 2 zam yapıyorsunuz ama yetmiyor, görülüyor. Böyle bir kıyak düşünüyor mu Sayın Bakanlık yetkilileri? Herkes burada. Yani emekçilere buradan bir müjde verebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, biz teşekkür ederiz.

Şimdi, herhâlde Mustafa Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben de kısa bir soru soracağım. Sayın Bakanım, bölgesel gelişme projelerine destek veriyoruz diyoruz, tabii ki önemli. Bu destek verilmesini biz de destekliyoruz. Yalnız şunu arz etmeden geçemeyeceğim: GAP, DAP, KOP diyoruz, KOP hep figüran oluyor yani KOP'a pek fazla bir ödenek aktarılmıyor. Bunu belirteceğim. Bir de GAP hariç yatırım ödeneğimiz ne tutardadır? Hem gerçekleşme tahmini hem 2010 bütçesi...

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Niye GAP hariç?

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Yani kaynakların büyük çoğunluğu oraya gidiyor, diğerlerini görmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Şu soruyu sormak istiyorum: Sayın Bakan 17 Ekim 2009 tarihinde yani Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edildiği günde bir basın toplantısıyla bütçe büyüklüklerini kamuoyuna sundu ama Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı henüz Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal etmiş değildi bildiğim kadarıyla. Ve bugüne kadar maliye bakanlarının basın toplantıları bütçe kanun tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasını takip eden günde yani 18 Ekimde yapılırdı. Acaba Sayın Bakan bunu neden değiştirme ihtiyacı duymuştur. Basın toplantısında kamuoyuna sunmuş olduğu büyüklüklerin alt kalemleri konusunda daha sonra hiçbir değişiklik yapılmamış mıdır? Doğrusu bu erken sunumu doğru bulmadığımı da ifade etmek istiyorum çünkü o gün saat 24'e kadar Hükümet bütçe kanun tasarısında istediği değişikliği yapabilir. Meclise sunulduktan sonra dahi saat 24'e kadar gerekli değişiklikleri yapma imkânı vardır. Böyle olduğu hâlde çok erkenden bir basın toplantısıyla acaba neden kamuoyuna bunun sunulması ihtiyacı duyulmuştur?

İkinci soru: Gelir bütçesinde çok detaylı olarak üzerinde duracağız tabii ama şimdiden bir soruyla Sayın Bakanın bu konudaki görüşünü öğrenmek istiyorum. Vergi esnekliği 2,1 olarak gözüktüyor 2010 yılında. Yani gayrisafi yurt içi hasıla 1 artıyorsa vergi geliri 2,1 artıyor demektir. Olağanüstü yüksek bir esneklik. Benzer bir esnekliği 2000 yılında yaşamıştık. 2000 yılına girerken o zaman alınan vergi önlemlerini çok kısaca sayayım: Devlet iç borçlanma senedi faiz gelirlerinden alınan faiz vergisi, ek gelir vergisi, ek kurumlar vergisi, özel iletişim vergisi, ek emlak vergisi, ek motorlu taşıtlar vergisi, özel işlem vergisi gibi gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak da 2 puana yakın bir yükü oluşturan vergi önemleriydi bunlar. Bütçenin gelir tablosuna baktığımızda ağırlıklı olarak ÖTV kaynaklı bir düzelme görüyoruz. Bir miktar da KDV'den geliyor. ÖTV'deki artış da yüzde 26 oranında petrol ve doğal gaz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – ...gelen vergilerin, vergi gelirlerinin, artışında oluyor. İkinci kalemde yüzde 41 oranında bütün mamullerinden alınan ÖTV'de gözüktüyor. Bütün bunlara rağmen sadece "2010 yılında sadece bazı maktu vergi ve harçların güncellenmesi dışında bir şey yapmayacağız." şeklindeki orta vadeli programdaki taahhüdün arkasında duruyor musunuz?

Bir de "Kayıt dışılıkla ilgili olarak mücadele edeceğiz." şeklinde hem orta vadeli programda ve bütçe konuşmanızda yer alan cümleler var. Hükümetinizin şöyle bir taahhüdünü size hatırlatarak sormak istiyorum. Taahhüt şu: Kişi ve kurumları kayıt dışılığa iten nedenler konusunda araştırma yapılacak ve bu araştırma sonucuna göre gerekli mevzuat düzenlemeleri gerçekleştirilecektir." Bunun tarihî Ocak 2003. Acil Eylem Planı'nda yer alıyor bu taahhüt. Kayıt dışılığın nedenleri konusundaki araştırma için kendinize üç ay vermişsiniz, bunun gerektirdiği mevzuat değişiklikleri için de altı ay vermişsiniz. Yani yedi sekiz yıldır Türkiye'nin gündeminde olan bir konuda Hükümetin inandırıcılığı nasıl olacaktır?

Sigorta prim oranında gerçekleştirilen 5 puan indirim gibi vergi gelirlerindeki, vergi oranlarındaki indirimin gelirlerde meydana gelecek azalmayı telafi edecek şekilde gelir idaresini daha güçlü bir hâle getirecek misiniz? Yetkiler açısından kastediyorum. Kadrolar, yönetim anlayışı konusunda herhangi bir olumsuz değerlendirmem yok ama idarenin ihtiyaç duyacağı yetkileri Gelir Vergisi Kanunu'nda gelir idaresine vermeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Hamzaçebi.

Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Kısa kısa sormaya çalışacağım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 47

Bütçenin borç verme kaleminde 2010 yılında hatırı sayılır bir artış var. Bu borç verme kaleminin altında hangi kuruluşlara verilecek borçlarda artış vardır, onu öğrenmek istiyorum.

İkincisi, tüketici ve reel kesim güven endekslerine dayanarak Sayın Bakan ekonominin iyiye gittiğini söyledi. Merkez Bankası Başkanımız da bunu yapmıştı. Ancak orada haziran ayında Türkiye'nin tüketici ve reel kesim güven endeksinin yüzde 50'nin üzerine çıkmasına rağmen daha sonraki aylardaki seyrine baktığınız zaman Türkiye bu tüketici güveni ve reel kesim güven endekslerinin düştüğü nadir ülkelerden biri. Dolayısıyla bu analizi ne kadar güçlü buluyorsunuz, işler düzeliyor analizini?

Nouriel Rubini bugün birtakım açıklamalar yaptı ve yeniden çift dip olayından söz edilmeye başladı. Böylesine bir çift dip olması hâlinde bunun Türk ekonomisi üzerindeki etkisi bu defa ne olabilir, onu sormak istiyorum ve son olarak Bankalar Birliği Başkanı, Yönetim Kurulu Başkanı Ersin Özince, Türk bankalarının bu kârlarına bakmamak gerektiğini, bu kârların çoğunun geri dönmeyen krediler için ayrılacak karşılıklar neticesinde zarara dönüşeceğini söyledi. Böyle bir gelişme karşısında önümüzdeki yıl bu bütçenin gösterdiği açıkla birlikte yüzde 110 civarında -dışarıdaki borçlanma imkânlarını da ele alırsak- kalması beklenen borç çevirme rasyosunun gerçekliği nedir, olabilirliği, olasılığı nedir? Onu da öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztrak, biz de teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Kutluata.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Bakan, ben tarım kesimine ayrılan kaynakların düşük olduğunu, yüzde 1'lik oranın altında olduğunu görüyorum. Tarım kesimi gerçekten bu dönem ciddi sıkıntılar çekti. Bir desteğe ayrıca ihtiyacı varken bu rakam niye böyle düşük? Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bunun önem arz ettiğini düşünüyorum çünkü bütün üretim dalları itibarıyla tarım kesiminde ciddi bir sıkıntı var.

Bir başka husus, kaynağı belli olmayan para girişleri meselesi, net hata noksandaki 18,8'e kadar bir ara çıkmış bulunan bu kaynak geldiği yer konusunda tereddütler var ama bu kadar yüksek bir rakam tereddüt götürmemesi lazım. Bu kaynağı bilmemiz lazım, bir kısmını ama bunun kadar önemli olan nereye gittiğini takip edebiliyor muyuz? Çünkü geçen yıl bu tartışmalar sırasında şirket borçları gündeme geldiği zaman şirketlerde bir yapılanmaya gidileceği söylenmişti ilgili bakanlar tarafından. Borçlu şirketlerin Türkiye'de, finansal sıkıntı içerisindeki şirketlerin el değiştirmesi gibi bir durumla da karşı karşıyayız ama en azından tabii bu el değiştirme sizi, Hükümeti ve Türkiye'yi çok yakından ilgilendiriyor. Müteşebbisten spekülöre kayması bu üretim birimlerinin doğru bir şey değil ama bu para nereye gidiyor en azından geldiği yeri bilmemek bile? Gittiği yeri acaba bilebilecek miyiz? Bunu bir şey yapmak istiyorum.

Bir de "toparlanma süreci" gibi ifadeler kullanılıyor. Eğer bu bir toparlanma süreci ise –ki gönül öyle arzu eder- bu süreçte bir paket düşünülüyor mu? Bunu hiç değilse "toparlanmayı sağlama alalım" tarzında birtakım tedbirler bir arada alınmasında fayda var ise bu bütçe bunu dikkate alan bir bölge. O bakımdan, bizim oradaki sulama projelerimiz çok görememiş olabiliriz. Bu konuda bir açıklama yapar mısınız Sayın Bakan?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kutluata.

Bir de Edirne Milletvekili Sayın Necdet Budak...

NECDET BUDAK (Edirne) – Sayın Bakan, Trakya'yla ilgili olarak bütçeyle ilişkili, özellikle yağlı tohumlar açığı sonuçta bütçemizi olumsuz yönde etkileyen bir faktör ve yaklaşık olarak 2-3 milyar dolar para öduyoruz. GAP, DAP, KOP gibi projeler gerçekten heyecan verici. Türkiye genelinde de takip edilen projeler ama Trakya'mız bizim yağlı tohumlar açığını kapatabilecek iklim ve toprak özelliklerine sahip bir bölge. O bakımdan, bizim oradaki sulama projelerimiz çok önemli ve Hamzadere Barajı'mız yüzde 85 seviyesine geldi, Çakmak Barajı'mız da yüzde 50 seviyesine geldi. Eğer biz bütçeden bu barajları bir yıl içerisinde tamamlarsak bunun Türkiye ekonomisine dönüşümü bir yıl içerisinde gerçekleşecek. O nedenle, bu iki projenin öncelikli olarak en azından değerlendirilmesini talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Budak.

Fizibilite yapıldı mı? Bir yılda mı dönüyor?

NECDET BUDAK (Edirne) – Bir yılda dönüyor. Yapıldı, doğru. Türkiye'nin en verimli toprakları.

BAŞKAN – Evet.

Şimdi, Sayın Bakanımız ve ekibi tabii sabahtan beri çok geniş açıklamalar ve son sorularla beraber cevap verecek, açıklama duyacak çok şey var ama -önemli olan zor bir şeyi başarmak Sayın Bakanım, siz de zaten hep zorları başarıyorsunuz- yarım saatte bu kadar soruya cevap vermenizi isterim edeceğiz.

Teşekkür ederiz.

Buyurun.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Yarım saat büyük haksızlık ama söylenecek bir şey yok.

Şimdi değerli arkadaşlar, her şeyden önce yapıcı eleştirileriniz için, geçtiğimiz bu on iki aylık sürece ilişkin yaptığınız yeniden değerlendirmeler için, uyarılar için çok teşekkür ediyorum. Bunlar faydalı tabii ki birliktelikler ve ben bunları gerçekten dikkate alıyorum. Bol bol da not aldık. Onun için bu eleştirilerinizi değerlendireceğiz.

Şimdi, her şeyden önce değerli arkadaşlar, ben konuşmamda da söyledim, bütçe açıkları, makro hedeflerdeki sapmalar ciddi düzeyde yani Türkiye açısından baktığınız zaman hakikaten ihmal edilebilir düzeyde değil ama şunu da kabul etmek lazım, bu sadece Türkiye'ye özgü değil. Ben burada size bir sürü rakam verebilirim. Hatta birkaç tanesini de vermek istiyorum çok basit bir şekilde.

Bakin, mesela, IMF bir uluslararası kuruluş, çok ciddi bir ekibi var, Türkiye'de de ekipler çok kaliteli. DPT olsun, Hazine olsun çok kaliteli arkadaşlarımız var.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 48

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Maliyede yok mu?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Maliyede de tabii ki var. Yani ben makro projeksiyonları yapanlardan bahsediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Maliyede bunlar yok mu?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Var tabii.

Şimdi değerli arkadaşlar, OECD olsun, Avrupa Birliği olsun, Dünya Bankası olsun, IMF olsun veya diğer Asya Kalkınma Bankası olsun bunların yaptıkları öngörülerde çok büyük sapmalar yaşandı.

Bakın, gelişmekte olan ülkeler için... Şöyle: IMF her yıl ekim ayında toplantıları öncesinde "Dünya Ekonomi Görünümü" diye çok kalın, kapsamlı bir rapor yayımlar. O raporlarda hep öngörüler vardır yani bütün ülkeler için bu vardır. Mesela, Orta Doğu, Orta ve Doğu Avrupa -ki genelde analistler bizi bu gruba sokar yani bazen Afrika'yı da katarlar, Emilia Bölgesi de denir buna- 3,4'lük bir büyümeyi öngörüyor Ekim 2008'de yani krizin derinleştiğinin başlangıç noktası. Yani Eylülde biliyorsunuz kriz derinleşmeye başladı. Ekim ayında IMF'nin açıkladığı rapor 3,4'lük bir büyüme öngörüyor bu bölge için.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 2009?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – 2008 ve 2009 için. 2009'un Ekiminde yaptığı öngörü yine 2009 için eksi 5, sapma 8,4 puan yani toplamda olumlu beklerken olumsuz. Türkiye için de 2008 Ekiminde 2009 için yüzde 3 büyüme öngörüyordu IMF, biz yüzde 4 büyüme öngörmüşüz. Onlar şimdi eksi 6,5, biz eksi 6 civarında bir küçülme öngörüyoruz. Dolayısıyla sapma benzer. Yani Türkiye'de ortaya konulan hedeflerdeki sapmalar ile uluslararası kuruluşların... Mesela, Litvanya için sapma 19 puan, Letonya için 16 puan, Estonya için 15 puan, Romanya için 13 puan, Bulgaristan için 11 puan, Sırbistan için 10 puan, Macaristan için 9 puan... Yani gidiyor böyle. Rusya için benzer şekilde. Yani birçok ülke için ortaya konulan öngörülerde çok büyük sapmalar... Ha, bu bizim sapmamızı telafi eder anlamında söylemiyorum bunları yani bizde de ciddi bir sapma var. Keşke çok daha iyi bir şekilde bu bütçe 2008'in –şöyle söyleyeyim size- hazırlanma döneminde keşke çok daha makul düzeyde birtakım öngörülerde bulunsaydı ama şu da bir gerçek: Bütün ülkeler için çok ciddi sapmalar var, bunu rakamlardan görebiliyorsunuz. Mesela, Afrika için sapma çok fazla değil, 4,3 puan, Bağımsız Devletler Topluluğu için 12,4 puan, yükselen Asya için 1,5 puanlık bir sapma var, Orta Doğu için 4 puana yakın bir sapma var, Latin Amerika için yaklaşık 6 puana yakın bir sapma var, gelişmekte olan tüm ülkeler için sapma yaklaşık 4,4 puan. Yani bizdeki sapma da tabii ki çok ciddi boyutlarda.

Onun için, bütçe açıklarına gelince... Tabii ki son yıllara baktığınız zaman aslında Türkiye fena bir performans göstermemiş. Şimdi, onu da vurgulamamda fayda var. Yani 2003 yılında biz 9,9'luk bir öngörü ile karşı karşıyayız, açık 8,8 olmuş. 2004 yılında işte 8,2'lik bir açık öngörmüşüz, gelmiş 5,4 olarak çıkmış. 2005 yılında 4,5'luk bir açık öngörmüşüz millî gelire oran olarak yüzde 1,3 çıkmış. 2006'da 1,8'lik bir açık öngörmüşüz 0,6 çıkmış. 2007'de yüzde 2'lik bir açık öngörmüşüz yüzde 1,6 çıkmış. 2008'de aynı, öngörülenle açık yüzde 1,8. 2009'da tabii ki açık 0,9 olarak öngörülmüş ve buna göre sapma çok ciddi, yüzde 6,6'lık bir sapma ama geçmişe de bakarsanız, mesela, 1990 ile 2002 yılı arasına bakarsanız bir veya iki yıl hariç sapmalar her zaman olmuştur ve çok ciddi boyutlarda olmuştur. Yani 90 yılında bütçe açığı 1,5 olarak öngörülmüş 3 çıkmış, 91'de 1,5 olarak öngörülmüş 5,3 çıkmış. Yani bu rakamları uzun uzun anlatabilirim. 2001 yılında 0,4 olarak öngörülmüş yani hatta burada görebildiğim kadarıyla işaret yanlış değilse fazla öngörülmüş eksi 12 çıkmış. Yani çok ciddi sapmalar kriz yıllarında -mesela aynı rakamları 94 için de söyleyebiliriz- söz konusu olabiliştir.

Dolayısıyla burada önemli olan 2010 için bizim hakikaten çok özenle çalışıp arkadaşlarımızın ve biz de kendilerine de söyledik yani bu çalışma sürecinde dedik ki gerçekten şu anda ne görüyorsanız, yani yazın bu çalışmalar yapılırken şu anda mevcut makroekonomik şartlarda, dünya şartlarını dikkate alarak bütün karşı karşıya bulduğumuz riskleri, aşağıya doğru riskleri dikkate alarak bizim büyümemiz ne olur ve bu makro varsayımlar üzerinde nasıl bir mali plan inşa edebiliriz? Biz kendilerine bunu söyledik ve ortaya konulan makro göstergelerin de yani siz de takdir edersiniz ki oldukça mütevazı, oldukça, bir anlamda muhafazakâr hedefler ve bu çerçevede işin makro boyutuyla baktığınız zaman ben hâlâ iddia ediyorum, o perspektifle baktığınız zaman bütçe makul bir baz üzerine, makul bir temel üzerine kuruluyor.

Şimdi, bütçe açıklarına, dünyadaki bütçe açıkları sapmalarına girmeyeceğim çünkü orada da çok büyük sapmalar var. Mesela Rusya için sapma 2008'e oranla 11 puan yani çünkü bütçe fazlası öngörülüyordu 6,6'lık bir açık verecek Rusya. Hadi diyebilirsiniz ki "Bu petrolden kaynaklanıyor." İspanya için benzer durumda. İspanya için açık yani buradaki sapma 8,5 puan. Finlandiya için mesela... Finlandiya çok ciddi bir ülkedir. Özellikle kamu finansmanına ilişkin yaptığı çalışmalar. Mesela, bütçelerini yaparken, daha doğrusu 2008'e göre sapma eksi 7,3 yani 7 puanlık bir sapma var. Birçok ülke açısından baktığınız zaman aşağı yukarı şunu görürsünüz: Büyümede çok büyük yanılgılar yaşanmış, bütçe açıklarında gerek 2008'e göre, gerekse ortaya konulan bütçelere göre ülkeden ülkeye değişimle birlikte çok büyük sapmalar yaşanmıştır ve dolayısıyla bu sadece ve sadece Türkiye'ye özgü bir gelişme değildir.

Şimdi, haklı bir eleştiri var, ondan dolayı da üzgünüm. Yani bu orta vadeli program zamanında açıklanmadı. Dolayısıyla biz de orta vadeli mali planı onun üzerine zamanında kuramadık. Ha, burada bahanemiz var ama dediğim gibi kural koymuşsak kurallara uymak için maksimum hassasiyeti bundan sonra göstereceğiz.

Şimdi, tabii ki bildiğiniz gibi orta vadeli programlar ileriye yönelik makro hedefleri ortaya koyar ama çok ciddi bir belirsizlik döneminden geçiyor Türkiye, dünya da böyle. Dolayısıyla yani mayıs ayında ortaya çok hızlı bir şekilde biz bir program koyup da bunu Eylülde değiştirmek zorunda kalsaydık bu da kredibiliti kaybını beraberinde getirebilirdi. Bakın, yine kurala uymamız lazım ama olağanüstü bir dönemden geçiyoruz. Türkiye de, dünya da normal bir dönemden geçmiyor. Dolayısıyla bu makro değişkenlere ilişkin resim o an için çok daha belirsizdi ve bir tercih yapıldı orada. Ekonomi görünümü biraz daha netleşmesi, biraz daha ayrıntılı değerlendirme yapma imkânının sağlanması hasebiyle yani bu kaygılardan yola çıkarak orta vadeli program biraz o anlamda yani tabii ki zamanında olmadı. Mali planı da biz o şekilde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 49

inşa etmek durumunda kaldık ama dediğim gibi önümüzdeki seneden itibaren inşallah bu olağanüstü şartlar zaten devam etmeyecek ve biz bunları zamanında bir şekilde ortaya koymaya çalışacağız, sizlerle o şekilde paylaşacağız.

Şimdi, müsaade ederseniz bu kalan bölümde hem bazı sorulara cevap vermek istiyorum, hem de özellikle gerek bütçenin harcama kısmına gerekse gelir kısmına ilişkin birtakım eleştirileri genel olarak cevaplandırmak istiyorum. Gerek Sayın Hamzaçebi gerekse diğer bütün arkadaşlar vergi gelirlerindeki artışın gerçekçi olup olmadığını sorguladılar. Doğru. Görünüşte iddialı bir hedef onu kabul ediyoruz fakat bu iddialı hedeflerin arkasında birtakım varsayımlar var, birtakım unsurlar var. Şimdi, vergi gelirlerindeki artış tabii ki 163,6 milyar liradan biz 193,3 milyar liraya çıkacağız diyoruz yani toplamda 29,7 milyar liralık bir artış öngörüyoruz 2009 yılının gerçekleşme tahminlerine oranla.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bunun -daha önce de açıkladım- 10,5 milyar lirası aşağı yukarı maktu vergi ve harçlarda bazı güncellemelerinin yapılacağı, geçmiş dönemlerde vergilerini ödemeyen bazı şirketlerin -mesela BOTAŞ gibi- mali durumlarının güçleneceği, 2010 yılı vergi gelirlerini... Yani bu çerçeveden baktığımız zaman bizim oradaki varsayımımız 10,5 milyar lira yani buradaki yaptığımız varsayım. 2009 yılında yapılan vergi indirimlerinin maliyetinin baza dâhil edilmesi o çerçevede 3,2 milyar lira geliyor.

Yine 2009 yılının ikinci yarısında petrol, tütün ÖTV'sine ilişkin yapılan işte maktu tutarlarda yapılan düzenlemeler, bu restoranlara ilişkin KDV düzenlemesi, cep telefonlarına ilişkin düzenlemeler... Yani, burada bir sürü husus var. Oradan da toplamda bir 3,3... Yani, baktığınız zaman bu 29,7 milyar liranın yaklaşık 17 milyar lirası bu az önce bahsettiğim unsurlardan geliyor. Yani Türkiye'deki büyümeyi, deflatörü dikkate almadan yapılan basit hesaplamalar. Şimdi, dolayısıyla onu çıkarttığınız zaman yani 29,7'den 17'yi çıkarttığınız zaman geriye 12,7 milyar liralık bir vergilerde artış öngörüyoruz yani artış oranı 7,9 puan. Şimdi, dikkat ederseniz biz yüzde 18'lik bir artış var, bazı varsayımları dikkate aldığımız zaman aslında burada öngörülen artış yüzde 7,9. Yüzde 7,9 bizim orta vadeli mali planda ve programda öngördüğümüz nominal büyüme artış oranı olan yüzde 8,67'nin de kısmen altında. Böyle birtakım varsayımlar var ama ben size şunu da söylemek istiyorum: Bütün ekonomiler canlı organizmalardır. Şartlar gerektirirse biz bazı tedbirleri de ortaya koyarız. Şu anda öngörülme yeni gelişmeler olursa tabii ki biz hiçbir zaman bunu yapmayız demem. Yani ben şunu çok açık bir şekilde söyleyeyim çünkü dünya ve Türkiye, her zaman tabii belirsizlikle karşı karşıyayız ama bu dönemde çok daha büyük bir belirsizlikle karşı karşıyayız. Şartlar gerektirdiği zaman gerek vergilerde gerek harcamalarda düzenleme yapılır. Yani bunu ben hiçbir zaman hiçbir şey yapmayız demiyorum ama şu var: Arka plandaki varsayımlarda, doğru, bazı ÖTV'lerde düzenlemeyi öngörüyoruz. Zaten o hususlar... Ama biz kalkıp bugünden tütün ürünlerine veya şuna buna şu kadar yapacağız dersek piyasalar açısından tabii ki olumsuz bir açıklama olur. Biz onu zamanı geldiğinde o değerlendirmeleri yapıp sizlerle paylaşırız.

Ama şunu yine tekrarlamak istiyorum: Tabii ki eğer büyüme öngörümüz gerçekleşirse -ki ben onu son derece mütevazı bir öngörü olarak görüyorum- dolayısıyla bizim bu diğer varsayımları da dikkate aldığımız zaman bu gelirlerdeki artış oranı iddialı görünmekle birlikte gerçekleştirilebilir hedefler olarak görüyorum. Mesela, ithalde alınan KDV 23,7 olarak öngörülüyor. Şimdi, burada geçmiş dönemde vergilerini ödemeyen bazı şirketlerin mali durumlarının bir miktar düzeleceği ve dolayısıyla bu yükümlülüklerini yerine getirme. Şimdi, bu bir husus. Bu bütçede tabii ki dikkate alındı. Yani onu ifade etmek istiyorum.

Yine, katma değerdeki artış. Burada değerli arkadaşlar, ÖTV artışlarının KDV üzerine etkisi var. Mesela, ÖTV artışlarından dolayı KDV'de öngördüğümüz gelir artışı 979 milyon lira. Bu ciddi bir rakam, bunu dikkate almak lazım. Yine lüks ve birinci sınıf lokantalarda KDV'nin yüzde 18'e çıkartılması aşağı yukarı bizim öngörümüze göre 300 milyon liralık bir ek gelir getirecek yani bu sene tamamı yansıtılmadığını dikkate alarak söylüyorum. Dolayısıyla bu tür hususlar var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Kamu kâğıtları stopajında ne yapacaksınız?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Orada tabii ki takdir ederseniz ki bize bir süre verildi. Ben gerekçeli karar -arkadaşlara söyledim- çıkar çıkmaz oturalım, ciddi bir çalışma yapalım. O konuda bütçe dengelerini dikkate alacağız. Yani ben bir şey söylemek istemiyorum şu aşamada.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Aslında söylemiş oldunuz.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Yani, bütçe dengelerini dikkate alacağız.

Değerli arkadaşlar, yine tütün ürünlerinde Özel Tüketim Vergisi gerçekleşme tahmini tabii ki çok yüksek. Burada tabii ki birtakım tedbirler olabilir, denetimin etkinliği vesaire gibi hususlar gündeme gelebilir.

Yine motorlu taşıtlardan alınan Özel Tüketim Vergisindeki artış yüksek, kabul ediyorum ama burada vergi indiriminin motorlu taşıtlar ÖTV'si üzerindeki etkisi -bu sene için ben konuşuyorum- 1,1 milyar liraydı. Benzer sayıda arabanın satılacağı ve bu vergi indirimlerini devam ettirmedik, dolayısıyla bunun bir baz etkisi var yani 1,1'i eklediğiniz zaman bu seneki gerçekleşmeye zaten 3,5'e yaklaşıyoruz. Bizim öngörümüz de 3,786. Yani burada...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – 2008'i yakalıyoruz gayrisafi yurt içi hasılaya göre.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Evet. Dolayısıyla orada da çok ciddi... Bakın, rakamlar ciddi, kabul ediyorum yani yüzde 60'lık bir artışı gördüğünüz zaman diyorsunuz ki "Bu nasıl tutturulacak?"

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Motorlu taşıtları değerlendirmemişsiniz.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Ama bu türden varsayımlar var ve bunlar böyle gidiyor. Ben sizi bu gelirle ilgili hususlarda çok daha fazla da detaya boğmak istemiyorum.

Mesela, cep telefonlarına ilişkin biz 40 liralık maktu vergiyi hatırlarsanız ben ilk geldiğimde bu ithal yoluyla gelen cep telefonlarına getirdik. Onun bir baz etkisi olacak, yine bütün yıl etkisi olacak. Onu da 165 milyon lira olarak öngörüyoruz.

Yine, köprü ve otoyol ücretlerinde bir artış var, sayılmış burada, onu da kabul ediyorum. O var, dolayısıyla onun da etkisi ortaya çıkacak.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 50

Yani ben şunu söylemek istiyorum: Bazı maktu vergiler var tabii. Orada bunlara ek olarak, bu sene yaptığımız ek olarak yine enflasyon ayarlarında birtakım güncelleme söz konusu, gündemde yani arka planda bu varsayım yapılmış. Ama şunu da yine tekrarlamak istiyorum: İç ve dış konjonktüre bağlı olarak gerekirse ek tedbirler alınabilir. Dolayısıyla aslında buradaki reel artış bütün bu hususları dikkate aldığınız zaman, yani bu bahsettiğim bütün bu tedbirleri dikkate aldığınız zaman bunları bazdan çıkarıp veya baza koyduğunuz zaman aşağı yukarı reel artış oranı çok büyük değil, yüzde 2,5-3'ler civarındadır. Bence de bu makul varsayılabilir bir orandır.

Esneklik konusuna gelince... Doğrudur. Yani 2009 öncesi döneme baktığımız zaman -yani 2000 yılı hariç, 2000 yılında da esneklikte, daha doğrusu vergi gelirlerinin millî gelirindeki artışa oranla ortaya çıkan artış yüksek- aşağı yukarı yüzde 1'ler civarında. 1,2, 0,8 arası değişiyor. Peki nasıl oluyor da 2009 yılında bu yaşanacak? Az önce arz ettiğim hususla bence önemli bir etkisi olacak.

Mesela, buradaki öngörülen esnekliğin bence önemli bir boyutu bu maktu vergilerle ilişkilidir. Onların da önemli bir boyutunu dediğim gibi ortaya koyduk.

Şimdi bazı arkadaşlarımız "Bu vergi indirimi nedeniyle hakikaten bir vergi kaybı yaşandı mı yaşanmadı mı?" diye sordular. Makul bir soru ama burada tabii kolay bir cevap yok burada. Yani bu kadar araba satılır mıydı? Ama araba da gıda maddesi gibi değil yani her gün aldığınız türden bir şey değildir. Yani adam arabayı aldıktan sonra belki üç yıl, beş yıl, on yıl o arabayı hiç değiştirmeyecek. Yani yeni araba almayacak. Bu durumda aslında o neredeyse orta vadeli düşündüğün zaman kalıcı bir kayıp. Yani benzer şey beyaz eşya için de geçerli, mobilya için de geçerli. Yani vergi indirimlerine gittiğiniz maddeler dayanıklı tüketim maddeleri ağırlıklı olarak ve dolayısıyla biz burada en azından orta vadeli bir perspektifle söylüyorum bunu, kalıcı bir şekilde birtakım gelirlerden vazgeçtik çünkü toparlanmayla birlikte zaten o türden birtakım şeyler, satın almalar olabilir.

Yine gelir kısmıyla ilişkili olarak bu mahallî idarelere ilişkin 2009 yılında bizim öngördüğümüz yani şu an itibarıyla yapılacak aktarımlar yaklaşık -yani gerçekleşme tahminleri- 16,9 milyar, 2010 yılı tahmini -bizim gelirlerimizle ilişkili tabii bir tahmin bu- 19,1 milyar lira. Bu da belediyelerimizin bir miktar da olsa en azından bir rahatlığa kavuşmasını sağlayabilir diye düşünüyorum çünkü orada da çok ciddi sıkıntılar olduğu ortada.

Özelleştirmeye gelince özelleştirmede tabii bizim öngördüğümüz artış, yani özelleştirmeden öngördüğümüz gelirler yaklaşık 10,4 milyar lira. Bunun bir kısmı bu sene yapıp da gelecek sene ödenmesi öngörülen birtakım tabii hususlar var ama onun dışında da konuşmamda da ifade ettiğim gibi bazı alanlarda biz paylarımızı azaltmayı öngörüyoruz, bazı alanlarda da tabii ki özelleştirme devam edecek. Burada tabii ki ben çıkıp özellikle halka açık bazı şirketlere ilişkin burada çok açık mütalalarda bulunamam yani takdir edersiniz ki özellikle Telekom'la ilgili, Halk Bankasıyla ilgili veya başka şirketlere, Türk Hava Yolları vesaire yani ben çok daha bu konuda spesifik olamam ama bütün bu hususlar piyasa şartları dikkate alınarak Hükümetimizin vereceği kararlar doğrultusunda biz o uygulamaları tabii ki yapacağız. Bu buradaki bir öngörü.

Daha önceden yapılan özelleştirmeler var, Danıştayın yeni tabii ki imtiyaz sözleşmelerine ilişkin yeni verdiği fikirler var. Yani İzmir Limanı'ndan, Derince Limanı'ndan... Ben, sadece... Hani bütün bu hususlar dikkate alınıyor ve ona göre bir tahmin yapılıyor.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Otoyol konusu...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Otoyollar şöyle değerli arkadaşlar: Meclisten bir yasa çıkmadan bizim zaten ona ilişkin herhangi bir özelleştirme adımı atmamız söz konusu değil.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Düşünüldüğü düşünülmediği...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Düşünüldüğü ama takdir edersiniz ki şu anda yasal alt yapısı olmayan bir konuda ben çok da böyle hani 2010 yılına ilişkin iddialı şeylerde bulunmak istemiyorum. Meclisimiz ne zaman karar verirse o çerçevede bizim Özelleştirme İdaremiz de o çalışmaları yapar.

Değerli arkadaşlar, harcama kısmına gelince yine birkaç teknik sorulardan başlamak istiyorum: Sosyal Yardımlaşma Fonuna aktarılan kaynak nasıl yüzde 26 oranında artıyor? Güzel bir soru. Orada haklılık payı var. Hatırlarsanız trafik para cezalarının yüzde 50'si daha yeni konuldu. 2010 yılının başından itibaren bu gündeme gelecek. Orada yaklaşık 255 milyon lira geliyor. Gelirdeki artışın üzerindeki temel şey bu.

Değerli arkadaşlar, burada, tabii, çok sıkıntılı bir bütçe dönemi var. aslında hükümetler tercih yapabilir. Burada bunu değiştirebilirsiniz ama böyle bir yola gitmiyoruz. Tam aksine bunun bu dönemde çok zaruri olduğu kanısındayım ben. O nedenle de mesela bu tür bir şeyi biz Maliye olarak tabii ki yeni bir düzenlemeye tabii tutmuyoruz.

Yine, tarımsal destekleme ödemeleri 5,6 milyar lira olarak öngörülüyor ama 8,4'e nasıl ulaşıyorsunuz sorusu vardı. Burada en önemli kalem değerli arkadaşlar, tarımsal ürünlerin alımına ilişkin sübvansiyon... Toprak Mahsulleri Ofisi biliyorsunuz bu fındıkla ilgili yeni bir düzenlemeye gidiyoruz. O düzenlemeyle de açık bir rakam var. Yaklaşık 1,4 milyar civarı, tam olarak konuşmak gerekirse 1,369. O önemli bir rakam. Onun dışında...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Görev zararı mı?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Yok arkadaşlar, artık bütçeye konulup ona göre yapılacak. Hatırlarsanız biz fındığa ilişkin yeni bir strateji açıkladık. Eskiden görev zararı olarak öngörülüyordu ve bütçe dışındaydı. Hatırlarsanız hatta ona özgün borçlanmayı buraya getirdik. Şimdi bütçenin içine koyduk. Bu da bütçenin bir parçası ama Tarım Bakanlığının bir bütçesine konulabilir. Yeni bir strateji var. O strateji çerçevesi içerisinde biz onu götüreceğiz.

Onun dışında tarımsal ürünlere ihracat desteği var DFİF'ten. Oradaki artışlar var. Mesela orası 302 milyon lira. Sonuç itibarıyla o da bütçenin bir parçası.

Yine, tarımsal amaçlı kooperatiflere kredi desteği var 139. Tarımsal KİT'lere sermaye desteği var, mesela 192. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri için öngörülen 129 milyon liralık bir destek var. GAP Eylem Planı içerisinde kırsal kalkınma ve hayvancılık işletme destekleri var yani yatırımlardan bağımsız olarak, 108 milyon lira. Ziraat Bankasının

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

verdiği faiz desteğinin sübvansiyonu da bütçede. O da 532 milyon lira. Dolayısıyla bu rakamlara baktığınız zaman 8,4'e bu şekilde ulaşıyoruz. Ha gönül isterdi ki, yüzde 1 olsun, hatta yüzde 1'in üzerinde olsun. Ama bu şartlar içerisinde 8,4 milyar da oldukça makul bir rakam diye görmek lazım.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Bakanım, bunu arkadaşlarımız geçmiş yıllarda da bu söylediğiniz şeyleri...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – O rakamları size paylaştırırız arkadaşlar. Ben rakam konusunda, sizin istediğiniz rakam olsun.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Aynı baza oturtursanız...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Tamam, aynı baza oturtalım. Orada da birtakım artışlar var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 2009 yılında biraz da memurlarımız, emeklilerimizle ilgili bir şeyler söylemek istiyorum müsaade ederseniz çünkü herkes sordu o soruları şu veya bu şekilde.

Şimdi, 2009 yılı bence hakikaten birçok ülkede çalışanlar aleyhine olan bir yıldır. Bakın, çok açık bir şekilde söyleyeyim. Bugün Macaristan'da, bugün Çek Cumhuriyeti'nde planlar açıklanıyor, programlar açıklanıyor. Detaylarına baktığınız zaman, ben sadece IMF'yle program yapanları söylemiyorum, birçok ülkede bu konuda 2009'da dahi ciddi müdahaleler oldu ve ciddi düşüşler yaşandı. Bakın, Türkiye 2009 yılında ciddi bir daralma yaşıyor. Bütçe dengeleri ortada. Şimdi biz memur maaş artışını yıllık kümülatif olarak yüzde 8,7 verdik. Ortalama artış yüzde 14,6. Yani ortalama artış dikkate alırsanız reel artış tabii ki çok yüksek. Ama kümülatif, sadece TÜFE'ye göre baktığınız zaman yine de yüzde 2'nin üzerinde, yüzde 2,3; duruma göre, enflasyonun gerçekleşme tahminine göre 5,9 mu olacak, altında mı olacak, dolayısıyla bu sene için memurlarımıza hakikaten bu şartları da dikkate alarak bir reel ücret artışı verilmiştir. 2010 yılında da şu söz çok açık bir şekilde veriyoruz: Enflasyonun altında hiçbir şekilde olmayacak. En az enflasyon kadar bir artış söz konusu olacaktır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – 2010 yılında memurlara 20 lira, 30 lira gibi artışlar için size sinmedi herhâlde ki Sayın Bakan, tabloyu dağıtamadınız bizlere?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, hakikaten sadece yıl yıl bakarsak bize biraz haksızlık yaparsınız. Bakın, size birkaç rakam vereyim müsaadenizle. Yine reel rakamlar. Mesela 2003 yılında yüzde 5,4 reel bir artış olmuş. Nerede? En düşük memur maaşında. 2004'te 2,9; 2005'te 5,4; 2006'da 11,7; 2007'de 1,7; 2008'de 11,9. Bunlar reel artışlar. Yine 2009'da dediğim gibi yaklaşık duruma göre 2,5'ler civarında bir artış öngörüyoruz.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Bu reel artışlar Maliye Bakanlığının yaptığı hesaplar mı, yoksa TÜİK'in...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ama şöyle... Siz de yapabilirsiniz. Nominal artış ortada.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Açıklanan başka rakamlar da var. Onun için söylüyorum.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Maliye Bakanı başka nereden rakam bulacak? Enflasyon oradan üretiliyor, bütçe de Maliye bizden üretiliyor. Dolayısıyla ortak rakamlarımız.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Reel ücretleri onlar veriyor.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şöyle bir örnek vereyim ben size: En yüksek maaş ile, yani müsteşar maaşı ile 9/1 memurun maaşı arasında 2002 yılında 7 kat fark vardı. Yani hakikaten müsteşarlarımızla en düşük memur maaşı arasında çok büyük farklar vardı. Şu an itibarıyla, 2009 Ocak yılı itibarıyla 3,6 kata düşmüştür.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Bu doğru bir şey mi?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Aslında o konu tartışılır bir konu.

Değerli arkadaşlar, en alttakilere tabii bu konuda

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Alttakilere tabii verin ama...

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Müsteşarlara bir sürü yönetim kurulu üyeliği veriyorsunuz.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Sürem bitiyor. Müsaade ederseniz okumayayım bunları. Ben size vereyim.

Bakın, 2002 yılında ve 2009 Eylül ayında reel olarak, alınan mal, tipik bir tüketicinin gıda sepetini ve diğer birtakım hususları dikkate alarak, doğal gazı, elektriği de dâhil, şurada biz bir tablo çıkardık. Ben okumayacağım. 2002 Aralık ayında neydi, ne kadar alınabiliyordu maaşla, şimdi ne kadar alınıyor. Onu da sizinle paylaşmak isterim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, o tabloyu dağıtın da.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Burada açık açık göreceksiniz ki bütün bu bahsettiğiniz hususlara rağmen, yani mutfaktaki enflasyon vesaire gibi...

OSMAN KAPTAN (Antalya) – O zaman ne kadar süt alınıyor, şimdi ne kadar...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Arkadaşlar, hepsi var.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Durumları iyi yani!

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hiçbir zaman yeterli değildir ama şunu söylemek istiyorum: Memleketin şartları vardır. Yorganın büyüklüğü vardır. Yani bunların hepsini dikkate almamız lazım.

Burada reel artışlar, nominal artışlar ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Arzu ediyorsanız, size, 2002 net artışlarla 2009 net artışları karşılaştırmak istiyorum.

Sayın Hasip Kaplan tabii ilginç birkaç tespitte bulundu. Müsaade ederseniz bir konuya daha açıklık getirmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 52

Şimdi, "çalışanlarda yüksek oranlarda vergi alıyorsunuz." dedi ve "bu krizin faturası çalışanlara çıkarılıyor." dedi. 9'uncu derecenin 1'inci kademesindeki maaş alan evli ve iki çocuklu bir memurun Kasım 2009 yılı itibarıyla brüt maaşı 1.439 lira, net maaşı 1.253. Peki, vergi yükü ne kadar? 27 lira. Brüt maaş içerisindeki payı 1,9. Verginin net maaş içerisindeki payı 2,2.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sosyal güvenliğe ayrılan pay...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ama onu hükümet ödüyor.

Sayın Kaplan, siz vergi konusunda sordunuz, ben de o konuda size açıklama yapıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sigorta primi dâhil de söylerseniz...

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Onu da söyleriz. Arkadaşlar, şu anda bunun hesabını ben hemen kafamdan yapacak hâlim yok.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada bütçenin tümü faize, personele, sosyal güvenliğe gidiyor... Doğru bu. Bu unsurlar büyük unsurlar. Çok önemli unsurlar. Ama bir şeyi söylemek istiyorum: Türkiye'de hiç bu dönemde kazanım olmadı demek, büyük haksızlıktır. Bakın, faiz giderlerinin millî gelir içerisindeki payı ortada. 2000 yılına gidin, 2001'e giden, 2002'ye gidin, hangi yıla giderseniz gidin ve bugüne getirin. Yine, bütçe harcamaları içerisindeki payına gidin. Yani rakamlarla ben sizi boğmak istemiyorum. Yüzde 100'lerin üzerindeyken faiz giderlerinin vergi gelirlerine oranı, bugün yüzde 30'lar civarına indiyse bu Türkiye için büyük bir kazanımdır ve Türkiye bu vesileyledir ki eğitime, şuraya buraya altyapıya daha fazla imkân harcayabiliyor.

Mali istikrar ve disiplin konusunda bir yıllık bir performans tabii ki yeterli değil. Doğrudur, bizim ortaya koyduğumuz performansla göre son yıllarda bir düşüş var ama biz çıpayı çok yükselttik hakikaten. Yani onu da kabul etmek lazım. Peki, bu borç düzeyiyle, bu faiz dışı fazla gerekiyor mu? Bunları sizler de tartıştınız. Ben çok iyi hatırlıyorum. Sevgili hocam, ben buraya ilk geldiğimde o konuda bir sürü şey söylediler. Dolayısıyla burada mevcut şartlar içerisinde aslında yine de eğer bu istikrara yönelik atılmış iyi bir adım olmasaydı, ne kriz derecelendirme şirketleri dikkate alırdı ne piyasalar dikkate alırdı. Eğer bugün hâlâ faiz bu plan açıklandıktan sonra tek hanede dolaşıyorsa kredi derecelendirme kuruluşları bizim kredi notumuzu artırma konusunda bir eğilim gösteriyorsa, bu şu demektir: Orta vadeli programa, mali plana bütçeye ilişkin tabii güven aslında var ve devam ediyor. Bu da çok önemlidir.

Değerli arkadaşlar, bu katılım paylarına ilişkin birtakım hususlar gündeme getirildi. Burada tek derdimiz var bizim. Talebi bir miktar yönetmek. Bakın, Avrupa Birliğinde bu konuda biz epey çalıştık. Hastaneye giden her 100 kişiden aşağı yukarı 35 kişiye reçete yazılıyor, ilaç yazılıyor. Bizde ise 85 kişiye ve ciddi bir kayıp var. Bu ithalatı da körüklüyor. Biz ne yaptık? Dedik ki, örneğin birinci basamağa giderseniz reçete yazıldıysa bir miktar katılım ödersiniz, reçete yazılmadıysa hiç katılım payı yok. Ona göre bir sınıflandırma yaptık. Son yıllarda tabii ki sağlık harcamalarında çok büyük artışlar oldu. Ben yine sizi rakamlara boğmak istemiyorum ama 9,9 milyar liralık bir sağlık bütçesi normalde enflasyon kadar artsa, en fazla 20 milyar olurdu, ben abartıyorum, enflasyon bu dönemde yüzde 90 civarında. Ama gelinen noktada 36 milyar ve üstüne yükselmiş durumda. İlaçta da benzer bir durum var. Yani talebi yönetmeye ilişkin birtakım tedbirleri almak hakikaten bu ülkenin lehine ve o nedenle de o konuda doğru bir çerçeve içerisinde gittiğimizi düşünüyorum.

Birçok soru daha var. Tabii, krize ilişkin birçok tedbir alındı ama bunları burada ben detaylara girerek...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, yazılı olarak verebilirsiniz.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Tabii, yazılı olarak da veririm ben size.

Yoksullukta maalesef 2008, 2009 rakamları yok Türkiye için. Ama konuşmamda da size arz ettim. Yani ondan önceki döneme ilişkin dünyayla karşılaştığımızda, sadece Afrika'yla karşılaştırmadık değerli arkadaşlar. Bütün bölgelerin rakamlarını söyledim. Tablo olarak da size verebilirim.

Yatırımlara gelince...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yeşil kartlı 9,5 milyon değil mi?

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Yeşil kartlı, değerli arkadaşlar, orada da istismarın olduğunu biliyoruz. Ama şu da var: Türkiye gibi bir ülkede bu kıt imkânlarla rağmen bütün vatandaşlarımızın kapsam içerisinde olması bence övünmemiz gereken bir şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bütün detaylara burada giremeyeceğinize göre isterseniz yazılı olarak diğerlerine cevap verin.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz iki kelime daha söyleyeyim genelle ilgili olarak ondan sonra bitireyim. Bana iki dakika daha verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, eleştirileri yaptınız, bu sene eleştirilerin bir kısmında da haklısınız. Hakikaten bu sene epey de malzeme var. Geçen sene de haklı olabilirsiniz ama bu sene bazı eleştirilerde haksızlık var. Dediniz ki: "Yedi yıldır AK PARTİ Hükümeti hiçbir şey yapmadı." Böyle söylemler hakikaten üzücü çünkü beraber bir sürü şeyde hakikaten mesafe kat ettik. Bakın, bir bankacılık reformu yapılmıştı biz gelmeden önce ama biz bunu iyileştirdik ve sürekli uygulamada tuttuk. Bir kamu mali yönetim reformu burada beraber çıkartıldı yani kamuda şeffaflık. Bugün tabii ki sosyal güvenlik reformunu beraber yaptık. Sosyal güvenlik reformu önemli bir reformdur. Bu reformu 3 kez yaptık. Sağlıkta dönüşüm reformu önemli bir reform. Mahallî idarelere daha fazla kaynak aktarılması bence önemli bir reform. Ar-ge reformu bence çok önemli bir reform. Bütün bunlar Türkiye'nin yapısal sorunlarına ciddi bir şekilde eğildiğimizi... Mesela enerji piyasasına ilişkin çok önemli adımlar attık. Performansı her zaman tartışabiliriz ama son bir buçuk yıldır enerji konusunda da çok ciddi adımlar atıldığı özellikle rasyonel fiyatlamadan, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesinden, dışa bağımlılığın azaltılmasından bir sürü konuda adım atıldı.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 02.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 53

Bakın, bu sene Türkiye dünya ekonomisi içerisindeki konumunu koruyorsa, dünyaya göre demek ki çok çok daha da kötü bir durumda değiliz. 17'nci ekonomiyiz. 21'inci ekonomiydik bundan birkaç yıl önce. 17'nci ekonomi konumumuzu koruyorsak bu bir kazanımdır. Dünyanın en büyük krizi yaşanıyor, birçok ülke etkileniyor, biz de epey etkilendik. Eğer bu konumumuzu koruduysak...

Bakın, bir rakam daha söyleyeyim. 2002 yılında Avrupa Birliği üyeleri içerisinde AB tanımlı genel borç yönetim stoku bakımından en yüksek 4'üncü ülkeydik. Bugün en yüksek 15'inci ülkeyiz. Yani yarısından daha az, daha düşük. Bunlar önemli şeylerdir.

Kurumlar vergisinde OECD ülkeleri arasında, otuz ülke arasında yani en yüksek 2'nci sıradaydık. Bugün 25'inci sıraya düştük. Yükseklik açısından konuşuyorum. Bugün istihdam üzerindeki yükler... Gelir vergisi. Türkiye'de rekabetin artırılması için, iş aş üretenlerin, çalışanların üzerindeki vergi yükünün azaltılması için bu dönemde, bu Hükümet döneminde çok ciddi adımlar atılmıştır ve bunlar bütçeye yansımıştır. Ha bundan sonra, tabii ki, bizim gelir idaresini güçlendirme dönemimizdir. Gelir idaresine birçok konuda daha fazla kaynak vereceğiz, gelir idaresinin kaynaklarını daha özgürce kullanmasını, özellikle bu dönemde ciddi adımlar atıldı ve bunları beraber atalım. Getirelim size, hatta buraya getirmeden önce gelin beraber oturalım üzerinde tartışalım, konuşalım.

Şimdi, sürem yine bitti. Bir sürü soru kaldı. Ama inşallah bundan sonraki şeylerde bu kalan sorulara da cevap vermeye çalışacağım.

Beni sabırla dinlediğiniz için saygılar sunuyorum, çok teşekkür ediyorum. Eleştirileriniz için de tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım, diğer soruları yazılı olarak ve diğer rakamları da istemişti arkadaşlar, onları da yazılı olarak daha sonra Başkanlığımıza iletirsiniz.

Değerli arkadaşlar, müzakereler burada tamamlanmıştır.

Şimdi, Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, maddeleri okutuyorum:

(2010 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın maddeleri okundu)

BAŞKAN – Şimdi, Kesinhesap Kanunu Tasarısı'nın maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(2008 Yılı Merkezî Yönetim Kesinhesap Kanunu Tasarısı'nın maddeleri okundu)

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarımız ve sizlere teşekkür ediyoruz. Komisyonumuzun üyesi değerli milletvekili arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyoruz.

Bugünkü çalışmalarımızı tamamlamış bulunuyoruz. Yarın 3 Kasım 2009 saat 10.00'da kurum bütçeleriyle ilgili görüşmelerimize başlayacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, RTÜK, Sayıştay, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, MİT, MGK, Diyanet İşleri Başkanlığı ve TİKA bütçelerini görüşmek üzere birleşimi kapatıyorum.

İyi akşamlar.

Kapanma Saati: 18.21